

**DEN FØRROMERSKE BOSÆTNING VED EVEBØ, GNR. 77,
BNR. 14/23, GLOPPEN KOMMUNE, SOGN OG FJORDANE**

RAPPORT FRA ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER 2000

**Rapport ved
Søren Diinhoff**

**Universitetet i Bergen
Bergen Museum
Seksjon for ytre kulturminnevern
2006**

INDHOLDSFORTEGNELSE

UNDERSØGELSENS FORHISTORIE	5
TOPOGRAFI	6
MÅLESYSTEM.....	7
METODIK OG FORLØB.....	7
RESUME	8
Hovedresultater	8
Langhuse	8
Gravrøysene	16
Ovnsanlæg	16
Dyrkningsspor	17
LITTERATURLISTE	18
ANLÆGSBESKRIVELSE	21
Langhusene	21
Hus I	21
Hus II	29
Hus III	34
Hus IV	39
Hus V	47
Hus VI	52
Hus VII	58
Hus VIII	61
Gravrøyse	64
Røys A406	64
Røys A407	66
Jernproduktionsanlæg	69
Ildproducerende anlæg	71
Stolper	75
Stolpelignende strukturer	80
Gruber	82
Grubelignende anlæg	84

Fyldskifter	86
Dyrkningsspor	90
FOTOLISTE	93
FUNDLISTE	103
TEGNINGSLISTE.....	103
VIDENSKABELIGE PRØVER	104
PLANCHER	106

**DEN FØRRROMERSKE BOSÆTNING VED EVEBØ, GNR. 77,
BNR. 14/23, GLOPPEN KOMMUNE, SOGN OG FJORDANE**

RAPPORT FRA ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER 2000

**Innberetning ved
Søren Diinhoff**

**Universitetet i Bergen
Bergen Museum
Seksjon for ytre kulturminnevern
2006**

UNDERSØGELSENS FORHISTORIE

I sommeren 2000 gennemførte Bergen Museum arkæologiske frigivningsundersøgelser ved Evebø bag Sandane i Gloppen kommune. Udgravningen havde sit udgangspunkt i en reguleringsplan der var blevet fremlagt tilbage i 1987, men som først var blevet aktualiseret i 1998. Reguleringsplanen omfattede arealer på en terrasse kaldet Mona som ligger ovenfor Sandane centrum. I to områder blev der gennemført arkæologiske undersøgelser. Det var i det aktuelle område BK2 ved Evebø og i et område A2 på Eide, som ligger 300 meter syd for Evebø feltet. På areal BK2 påtænkes opført en række boliger og på A2 en frikirken *Sandane Kristne Senter*. De arkæologiske udgravninger fra A2 (Eide) rapporteres i egen udgravningsrapport.

Da reguleringsplanen var på høring i 1987 havde det daværende Historisk Museum ingen forhåbninger om at der kunne være bevaret spor efter forhistorisk bosætning. Man udtalte at terrassen Mona generelt var for nedbygget og at det ikke havde nogen hensigt at foretage arkæologiske undersøgelser. Det var en udtalelse der byggede på samtidens viden om den forhistoriske bosætning. I de mellemliggende år frem til projektets realisering i 1998

voksede imidlertid forståelsen for den forhistoriske jordbrugsbosætning. Introduktion af den maskinelle fladeafdækningsmetode, som efterhånden vandt frem i vort museumsområde igennem 1990'erne, havde vist at ældre registreringer og vurderinger ofte var utilstrækkelige. Dertil havde Historisk Museum i 1991 anledning til at udgrave en hellekiste fra tidlig folkevandringstid i område A2 på Eide (Diinhoff 1991b). Set i det lys var det sandsynligt at der kunne være spor efter forhistorisk bosætning på Mona, og fylkeskommunen måtte i 1998 revurdere den oprindelige udtale fra Historisk Museum.

Fig. 1. Lokalteten Evebø er beliggende på den store terrasse kaldet Mona ovenfor Sandane centrum. Grafik efter <http://www.gislink.no/gislink/>.

Da Sogn og Fjordane fylkeskommune fik planen til udtale 1.4.1998 vurderede man således, at det var nødvendigt (i henhold til kulturminnelovens § 9) med arkæologiske registreringsundersøgelser i to dele af planområdet. Det var i område A2 der hører under gården Eide og i område BK2 der er under gården Evebø. De arkæologiske registreringsundersøgelser blev gennemført i perioden 11-13.5.1998. Arbejdet blev gennemført under ledelse af Terje B. Hovland, Kulturavdelinga, Sogn og Fjordane fylkeskommune. Rapport fra registreringerne forelå den 17.6.1998 (Hovland 1998). Ved fylkeskommunens registrering blev der udlagt fire registreringsgrøfter, med to i hvert af områderne A2 og BK2. Der blev påvist i alt 19 automatisk fredede kulturminde. Det var stolpehuller og ildsteder i område A2 (Eide) og det var stolpehuller og en gravrøys i område BK2 (Evebø).

Sogn og Fjordane fylkeskommune fremsatte følgende i brev dateret 18.6.1998 ønske om dispensation fra kulturminneloven for området Eide/Evebø gnr. 76/77. Ønsket blev fremmet for Bergen Museum som på dette tidspunkt endnu havde frigivningsmyndighed (Kulturminneloven § 8, 4). Bergen Museum vurderede de påviste spor som interessante og tilsluttede sig 13.11.1998 fylkeskommunens tilråkning om dispensation under forudsætning af påfølgende arkæologisk frigivningsundersøgelse (jf. bestemmelserne om finansiering i Kulturminneloven § 10). Bergen Museum vurderede at udgravningerne kunne gennemføres i to faser med opstart i høsten 1998 og med afslutning i 1999.

Dette blev formidlet af fylkeskommune til udbygger Gloppen kommune i brev af den 15.7.1998. Fylkeskommunen bad Gloppen kommune om at indarbejde krav i planbestemmelserne for reguleringen af området.

I brev til Bergen Museum dateret 2.9.1998 bad Gloppen kommune Bergen Museum udarbejde separate budgetter for de to planområder (A2 og BK2) da det var to forskellige tiltagshavere. Man ønskede at feltarbejdet kunne starte i første halvdel af 1999. I dette brev accepterede Gloppen kommune kulturminnelovens § 10 vedrørende arkæologiske frigivningsundersøgelser.

Gloppen kommune meddelte i et brev dateret 8.2.1999 at man i Formannskabet havde besluttet at udsætte de arkæologiske frigivningsundersøgelser med et år. Der måtte indgås aftale med udbygger af område BK2 om det aktuelle behov for de påtænkte boliger. Behovet for bygning i område A2 ved Sandane Kristne Senter måtte også overvejes.

Gloppen kommune bestilte i brev dateret den 16.12.1999 arkæologiske frigivningsundersøgelser af område BK2. Sandane Kristne Senter havde endnu ikke fattet beslutning for område A2. Den 21.2.2000 oversendte Bergen Museum separat budget for udgravning af område BK2. Dette reviderede budget blev godkendt af Gloppen kommune den 4.2.2000.

I et brev dateret den 11.2.2000 påklagede *Aaland Arkitektkontor AS* på vegne af *Sandane Kristne Senter* de anslåede omkostninger ved udgravning af areal A2. Udbygger var i en samtale med personale ved Riksantikvaren blevet underrettet om, at dersom omkostninger ved arkæologisk frigivningsundersøgelse overstiger 10 % af de planlagte byggeomkostninger, så kan man få delfinansiering. Udbygger ønskede dette prøvet. Det måtte dog konstateres at udbygger ikke havde overholdt klagefrist.

Efter at have været i kontakt med *Sandane Kristne Senter* stod det klart at man alligevel ønskede areal A2 udbygget i foråret 2000. Bergen Museum gik følgende i et brev dateret den 21.2.2000 med til at reducere de påtænkte frigivningsundersøgelser med en dekar og dermed nedbringe de faktiske omkostninger. Justeret budget blev oversendt til *Sandane Kristne Senter*.

De arkæologiske frigivningsundersøgelser på Mona i område BK2 ved Evebø og område A2 på Eide blev gennemført af personale ved Bergen Museum i maj og juni måned 2000.

TOPOGRAFI

Område BK2 omfattede et areal på 7,7 daa og det lå i den nordvestlige del af det samlede planområde. Det hører til gården Evebø (gnr. 77), og det ligger nord for Nordfjordheimen og nordvest for idrætsbanen. Området var ved udgravningens opstart præget af lyngvegetation, krat, buske og stubbe. Det havde været fyrreskov for få år tilbage. Området var generelt fladt, men havde en lav forsænkning løbende tværs gennem feltet.

Område A2 omfattede et areal på 4,0 daa og hørte til gården Eide (gnr. 76). Det var et fladt område der var præget af lyngvegetation og fyrretræer. Lokaliteten var afgrænset af veg, boliger og industri.

MÅLESYSTEM

For begge udgravningsfelter blev der udlagt lokale målesystemer med totalstation. De blev indmålt i forhold til faste punkter og bygninger i terræn. Efterfølgende er indmålinger blevet overført til digitale kort.

METODIK OG FORLØB

Ved udgravningen af kulturspor på Evebø blev der anvendt den arkæologiske udgravningsmetode der kaldes maskinel fladeafdækning. Den består i korte træk i at jordlag fjernes maskinelt ned til undergrund eller til uforstyrrede kulturlag med arkæologiske strukturer. I takt med at den dækkende jord fjernes, følger arkæologisk personale gravemaskinen og finrener den afgravede flade fortløbende. Der arbejdes ofte i områder som har været opdyrket siden oldtid og kulturspor er ofte ikke længere bevarede uforstyrret i lagene over undergrund. Det var situationen ved Evebø som derfor blev afdækket til toppen af undergrund.

I det gule undergrundssand stod stolpehuller og ildsteder fra den forhistoriske bosætning klare. De blev registreret med felttegning, foto og beskrivelse i flade. De blev efterfølgende profilsnittet og dokumenteret med profiltegning, foto og beskrivelse. Fra udvalgte anlæg og strukturer blev der udtaget jordprøver for radiologisk datering.

De arkæologiske udgravninger på Mona fik et større omfang end forudset og det førte til både tidspres og spændt økonomi. På den baggrund blev det besluttet at udelade botanisk prøvetagning fra feltet. Beslutningen svarer til de begrænsede muligheder for botanisk analyse fra feltet. Der kunne ganske vist ses krydspløjede ardspor over hele udgravningsfeltet, men de var kun sporadisk bevarede og de var for lave for prøvetagning. Fra en jordbalk på feltets midte, hvor der var bevaret lidt dyrkningslag over undergrund, blev der udtaget prøver for radiologisk datering. Dateringer blev behandlet af Beta Analytic Inc.

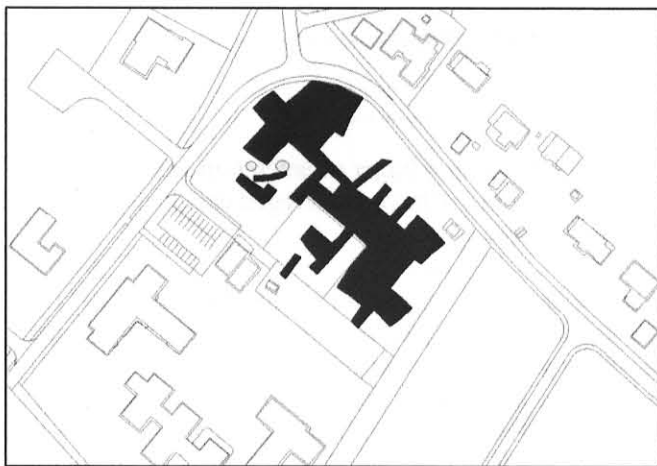

Fig. 2. De udlagte felter i planområdet ved Evebø. Grafik S. Diinhoff

RESUME

Hovedresultater

I år 2000 gennemførte Bergen Museum arkæologiske frigivningsundersøgelser ved Evebø i Gloppen. Et areal på 3434 m² blev afdækket i et stort og tre små felter. Der blev registreret 521 strukturer. De samler sig i otte langhuse, to gravrøyse samt enkelte ovnsanlæg og gruber. Der er i tillæg 74 løstliggende stolper og stolpelignende strukturer hvis tilhør ikke kan bestemmes nærmere. De kan have haft en funktion i tilknytning til de erkendte langhuse, de kan være rest efter hegn, eller de kan være de sidste spor efter yderligere sløjfede bygninger.

De radiologiske dateringer fra anlæg og dyrkningslag på lokaliteten ligger alle i førromersk jernalder med en spredning fra 420 – 190 BC i kalibrerede årstal (fig. 4). Dateringerne gør det sandsynligt at alle de afdækkede anlæg har en tidsmæssig og funktionel sammenhæng. En befaring i 1994 af naboarealet syd for planområdet viste spor efter langhuse, og det viser på at bosætningen har strakt sig udenfor det aktuelle område (befaring ved Ingunn Holm, Sogn og Fjordane fylkeskommune). De opnåede dateringer kan således ikke bestemmes som hverken begyndelsen eller afslutningen på bosætningen.

Evebø	Mål	Kvm	Rum 1	Rum 2	Rum3
Hus I	16,7 x 5,5	92	6,5/36 m ²	4,9/27 m ²	5,3/29 m ²
Hus II	14,5 x 5,2	75	-	-	-
Hus III	14,5 x 4,5	65	-	-	-
Hus IV	15,9 x 5,6	89	6,4/35 m ²	5/28 m ²	4,5/25 m ²
Hus V	14,4 x 5	71	-	-	-
Hus VI	14,2 x 5,4	77	6,4/34 m ²	3/16 m ²	4,8/27 m ²
Hus VII	14 x 6	84	-	-	-
Hus VIII	15 x 5,7	86	-	-	-

Tabel 1. Mål og dimensioner for langhuse på Evebø. Under ruminddeling anføres først meter i længde og derpå areal.

De treskibede langhuse – mål og tagkonstruktion

Der blev afdækket otte langhuse på udgravningsfeltet (fig. 3). Alle bygninger ligger orienteret op mod nordvest – sydøst. De syv er treskibede konstruktioner, mens hus III adskiller sig ved at have en særegen enskibet konstruktion. Denne bygning er så speciel at den skal behandles separat.

De syv treskibede langhuse måler imellem 14 og 16,7 meter i længde og 5 – 6 meter i bredde. Det svarer til et areal imellem 71 og 92 m² under tag. For flere bygninger er der dog en del usikkerhed om oprindeligt udseende og dermed også om dimensionerne. Stedvist på udgravningsfeltet var bevaringsforholdene vanskelige. Anlæg var blevet forstyrret ved anlæggelsen af den asfalterede vejbane der løber øst og nord om lokaliteten, og sydligt på feltet var den dækkende overjord tynd og slitagen på spor i undergrund var stor. Bygningerne hus I, hus IV og hus VI var de bedst bevarede, og det ser ud til at de øvrige treskibede langhuse (hus II, hus V, hus VII og hus VIII) har haft den samme udformning. Det er huse med tilnærmet rette landsider og let rundede gavle. Langsiderne kan være let udtrukne hvor der er indgange og det kan give et svagt buet forløb. Bygningernes stolpesætning (undtaget hus III) falder indenfor hvad der er forventeligt i førromersk jernalder på Vestlandet. Det er dog en periode med en vis variation hvor langsider og gavle kan være mere eller mindre rette eller buede (Diinhoff 2005a:115), og siden antallet af udgravede bygninger endnu er begrænset, så er det ikke muligt at bestemme hvad der er det mest normale.

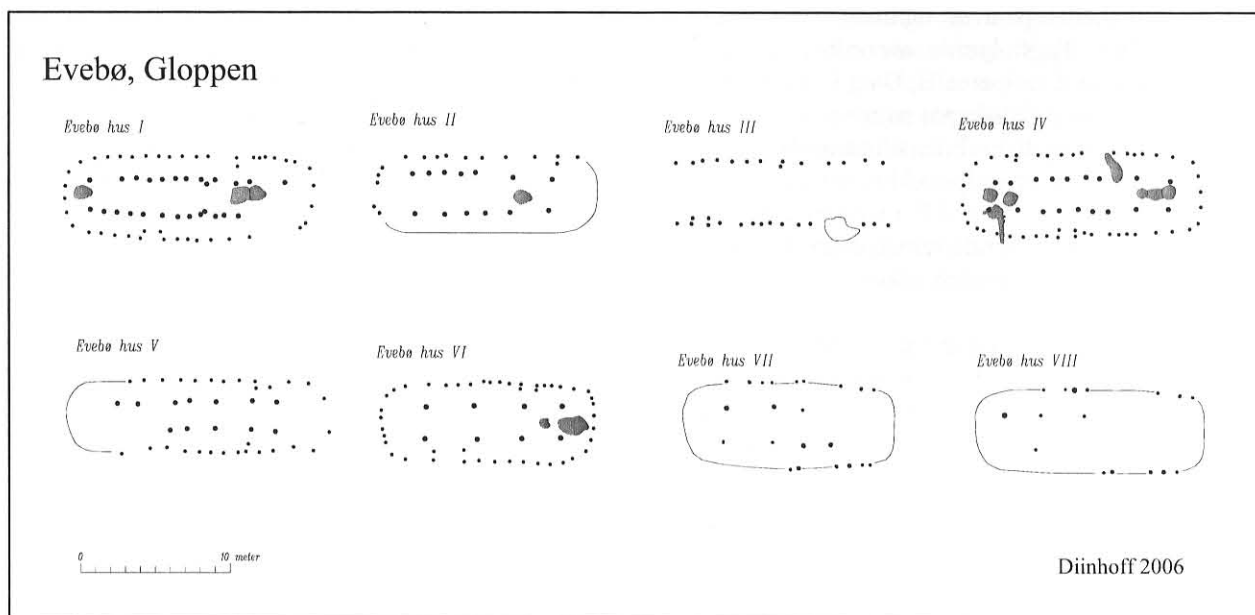
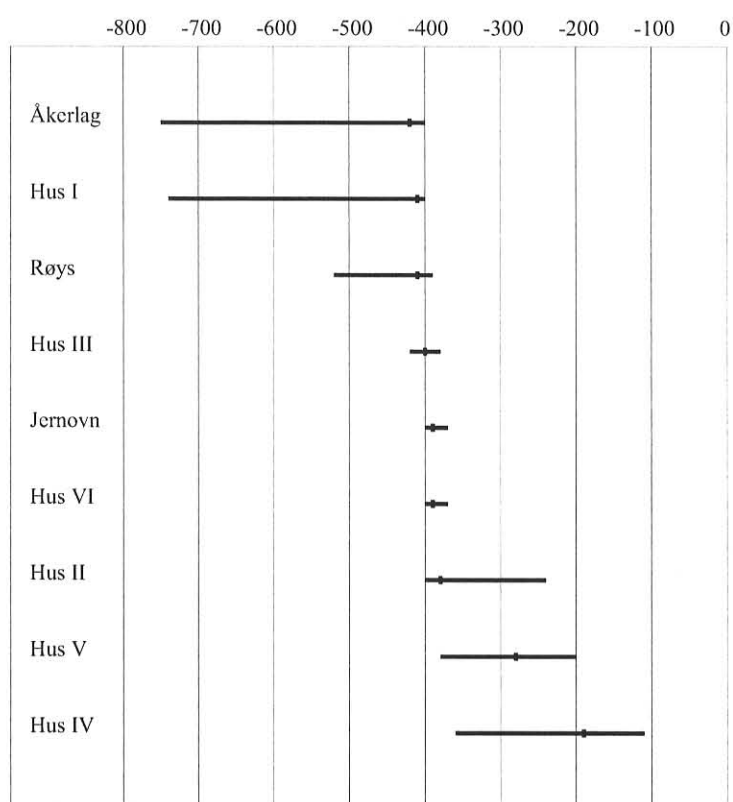

Fig. 3. Grundplaner af otte langhuse fundet på Evebø. De syv er treskibede bygninger, mens hus III er en enskibet konstruktion. Grafik S. Diinhoff.

De syv huse er treskibede bygninger. Det vil sige taget har været båret af to rækker tagstolper i husets indre. Over de to rækker stolper har der været en konstruktion af spær hvilende på sideåse og bindebjælker. Det ser ud til at hus I, hus II og hus IV var underremskonstruktioner, mens hus V, hus VI, hus VII og hus VIII var overremskonstruktioner. Det enskibede hus III har haft en egen afvigende tagkonstruktion.

Fig. 4. Radiologiske dateringer fra anlæg og dyrkningslag på Evebø. Dateringer er angivet med 1. Sigma og kalibreret datering AD/BC. Grafik S. Diinhoff.

Figur 5 viser forskellen på over- og underremskonstruktion. Eksemplet viser en treskibet bygning med tre par tagbærende stolper. Tagstolperne står ordnet i to parallelle rækker. Det er en række med stolperne A, C og E og en parallel række med stolperne B, D og F. De to rækker følger parallelt med husets langsider. Stolper i de to rækker er ordnet i modstillede par på tværs af husets længdeakse. I denne bygning er der de tre par modstillede tagstolper A-B, C-D og E-F. I den traditionelle overremskonstruktion lægges en bindebjælke imellem de modstående stolper i hver stolperække. Således forbindes stolpe A til stolpe B med en bindebjælke, og således stolpe C med D og stolpe E med F. Oven på de tværgående bindebjælker lægges sideåse eller remme hvorpå tagkonstruktionen hviler. Underremskonstruktionen afviger ved at sideåse eller remme lægges direkte ovenpå stolperne i hver række og bindebjælker så lægges ovenpå remmene.

I begge viste eksempler på figur 5 er stolpesætningen ens med tagstolper der er ordnet parvist overfor hinanden. På Evebø ses samme grundplan i husene med overremskonstruktion. Stolpe A står overfor B, C overfor D og E overfor F. Tagets vægt fordeles ned gennem sideås til de enkelte stolpepar ved bindebjælker. I denne konstruktion er det fysisk nødvendigt at stolperne er ordnet parvist og at de står så nogenlunde overfor hinanden. Det kan være anderledes i underremskonstruktionen. På figur 5 har begge konstruktioner ganske vist den samme stolpesætning, men som hus I, hus II og hus IV på Evebø viser, så behøver tagstolperne i en underremskonstruktion ikke at stå ordnet parvist overfor hinanden. Bindebjælken hviler ovenpå sideåsene og derfor fordeles tages vægt mere jævnt på det samlede antal stolper. Man kan således have ophold og åbninger i stolperækkerne. Det er også muligt at de to remkonstruktioner muliggør forskellige afstivningssystemer i taget (Løken 1997:8).

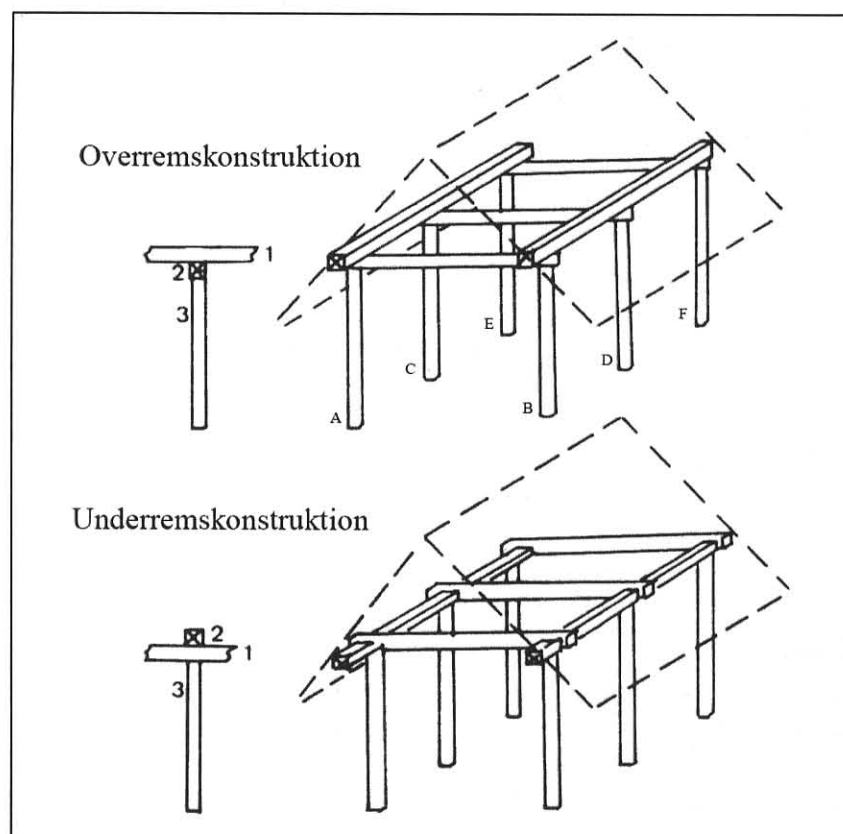

Fig. 5. Over- og underremskonstruktion i tagbygning. 1) sideås/rem der ligger over de tagbærende stolper i den ene række, 2) bindebjælke der forbinder de to modstående tagstolper i et par og 3) tagstolpe. Grafik efter Näsman 1983.

Underremskonstruktionen er normalt en tagkonstruktion der hører yngre jernalder og middelalder til og da specielt i enskibede huse. Her bliver vægten af taget båret af vægkonstruktionen, så taget ligger på en ås, der igen ligger på vægstolperne. Enskibede bygninger fra yngre jernalder kan have indre stolper, men de har oftest haft funktion som støtte for loft eller rumopdeling mere end at de har båret taget (Diinhoff in press). Det er sandsynligt at mange enskibede bygninger i sen jernalder og middelalder med underremskonstruktion og støttestolper forkert tolkes som to- eller treskibede bygninger.

De tre underremskonstruktioner på Evebø er ikke de eneste af typen der kendes fra førromersk jernalder på Vestlandet. Fra den samtidige bosætning på Mo ved Ørsta er der to lignende bygninger (fig. 6) med den samme tætte og uregelmæssige stolpesætning (Diinhoff 1999a og 2005a), og det er også tilfældet for en eller to bygninger fra sen bronzealder eller førromersk jernalder på lokaliteten Eri i Lærdal (Randers 2001). På bosætningen Mo findes der ligeledes et samtidigt langhus med overremskonstruktion. Trond Løken nævner at tilsvarende tagkonstruktioner med uregelmæssig stolpesætning muligvis også kan forekomme på Sørvestlandet tilbage i bronzealder (Løken 1997:8).

Det er vanskeligt at vurdere hvordan man skal tolke dette. Bygningerne med den traditionelle overremskonstruktion svarer til hvad der er normalt for skandinaviske langhuse. De vestnorske med underremskonstruktion skal måske tolkes som en sideløbende lokal variant. Den blev dog ikke praktiseret fuldt, for dateringerne fra såvel Evebø som Mo viser at der ikke er nogen tidsforskel. På begge lokaliteter er det sandsynligvis en enkeltgård der er blevet genopført i samme område, og ved nyopførelse af gårdens bygninger har man altså haft to mulige tagkonstruktioner at vælge imellem. På det nuværende grundlag er det ikke muligt at bestemme hvorfor den ene eller anden blev valgt. Bygningerne fra Mo viser forskellige vægforløb, men der synes ikke at være hverken erhvervs- eller størrelsesmæssige forskelle imellem de to typer. De tætstående stolper i underremshusene kan virke uhensigtsmæssige for færdsel og arbejde i huset, ikke mindst i stalden. Det er en kortlevende hustype som indtil nu kun er fundet i førromersk jernalder.

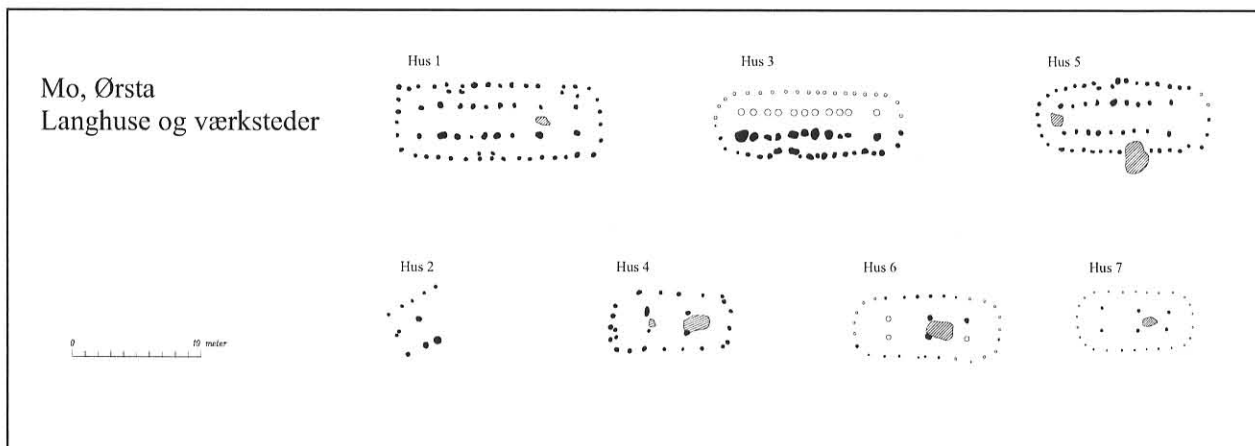

Fig. 6. Grundplaner af tre langhuse og fire værkstedsbygninger fundet på den førromerske lokalitet Mo ved Ørsta. Langhus I er en overremskonstruktion mens hus 3 og hus 5 er underremskonstruktioner. Grafik S. Diinhoff

Det enskibede langhus – mål og tagkonstruktion

En bygning skiller sig markant ud på Evebø. Det er det enskibede hus III. Bygningen er dateret til ældre førromersk jernalder og ligger indenfor feltets øvrige dateringer (fig. 4). Bevaringsforholdene for bygningen var ikke optimale, men den anlægsbeskrivelse som gives herunder er sandsynlig. Det er en 14,5 x 4,5 meter bygning med to og muligvis tre indgange. Der er ikke påvist tagbærende stolper i bygningen.

Den dominerende byggeskik igennem jernalderen er det treskibede langhus. Der kendes dog bygninger med andre konstruktioner, men der er da oftest tale om mindre småbygninger som har haft tilknytning til bostaldhusene. Evebø hus III adskiller sig fra disse småbygninger og det har større lighed med de regulære langhuse. Det er ikke det eneste kendte eksempel fra vort område. I 2005 gennemførte Bergen Museum arkæologiske undersøgelser ved Hornnesvika i Førde kommune (Berge 2006). Der blev afdækket kulturspor fra bronzealder og ældre jernalder. Blandt disse var det enskibede langhus I (fig. 7). Det måler 21 meter i længde og er 5-5,8 meter bredt. Bygningen har let buede langsider med vægstolper og i det mindste den ene gavl har været åben. Der blev heller ikke påvist tagbærende stolper i dette langhus. Det dateres radiologisk til lidt før midten af førromersk jernalder, næsten med samme datering som Evebøhuset. De to eksempler minder bemærkelsesværdigt om de senere enskibede bygninger fra middelalder (Rasmussen 1994:78), men dateringen til førromersk jernalder er korrekt.

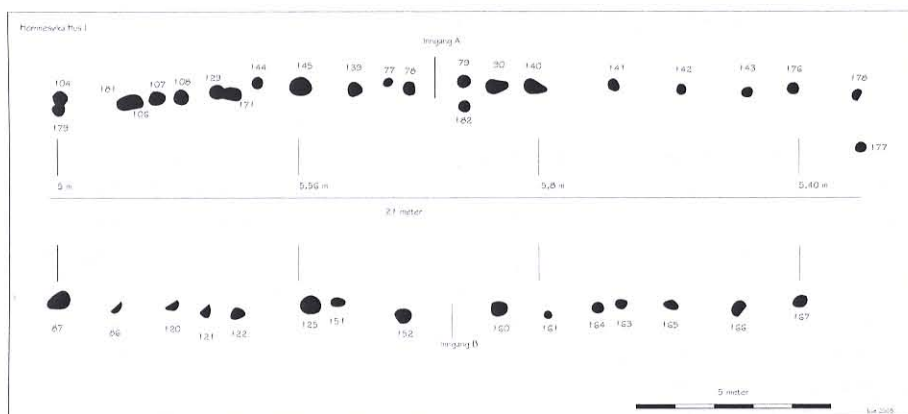

Fig. 7. Grundplan for et enskibet langhus udgravet ved Hornnesvika nær Førde. Grafik L. Johannessen.

På det nuværende tidspunkt er det uvist hvilken funktion disse enskibede langhuse har haft. Det er sandsynligt at de har haft en speciel funktion. Det kunne måske at de har været separate staldbygninger lig de der kendes fra nederlandsk bronzealder (Haresma 1995:153). På Evebø vil det kunne forklare fraværet af sikkert påviste stalde i de treskibede langhuse. Men der er ikke noget der entydigt støtter denne forklaring. Det er også en mulighed at det er bygninger med rituelle og sociale funktioner. Det er funktioner der kendes fra større gårdsanlæg lidt senere i førromersk jernalder (Grønnesby 1999, Hvass 1985). På det nuværende grundlag må man desværre slutte at der ikke er plausible forklaringer. Det er ikke klart hvilken social organisation og økonomisk praksis der står bag Evebø bebyggelsen og Hornnesvika huset giver desværre ikke yderligere oplysninger.

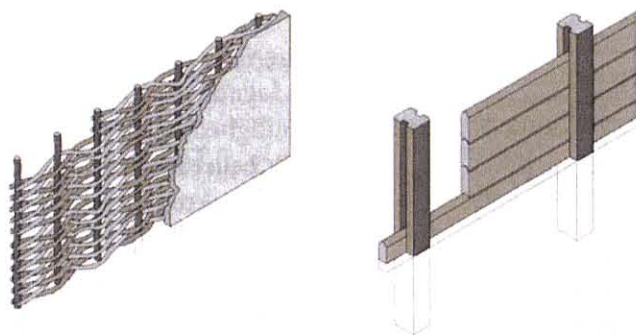

Fig. 8. Mulige vægkonstruktioner. Til venstre ses en risflettet væg der beklaskes med ler. Væggen til højre er en plankbygget konstruktion. Grafik P. Ethelberg m.fl. 2003

Vægkonstruktionen

Der er ikke bevaret sikre positive spor efter bygningernes vægkonstruktioner. Fra en stolpe i hus I og en stolpe i hus V er der dog et par stykker brændt ler som kan være lerklining. Det er mest sandsynligt at der må have været lerklinede vægge. Vægstolperne står ganske tætte hvilket er almindeligt i huse med lerklining og flere stolper i langhus IV havde så ringe dimensioner at de næppe kan have støttet en tungere træbygget planke- eller bulvæg (sleppverk).

Husgulve

I et par stolper i hus I blev der fundet små klumper af lys grå ler. Det er muligt at dette er rest efter et husgulv. Det er normalt ikke muligt at afgøre hvordan gulvlægningen har været i de forhistoriske huse på Vestlandet. Det er fundforholdene normalt ikke gode nok til. Fra en arkæologisk udgravning på Henjum i Leikanger lykkedes det imidlertid at påvise et lergulv i et sen bronzealder eller førromersk langhus (Diinhoff og Kutschera 2002). Husene på Evebø kan måske have haft lergulve i boligdelen, alternativt kan de have haft stampede jordgulve i hele bygningens længde.

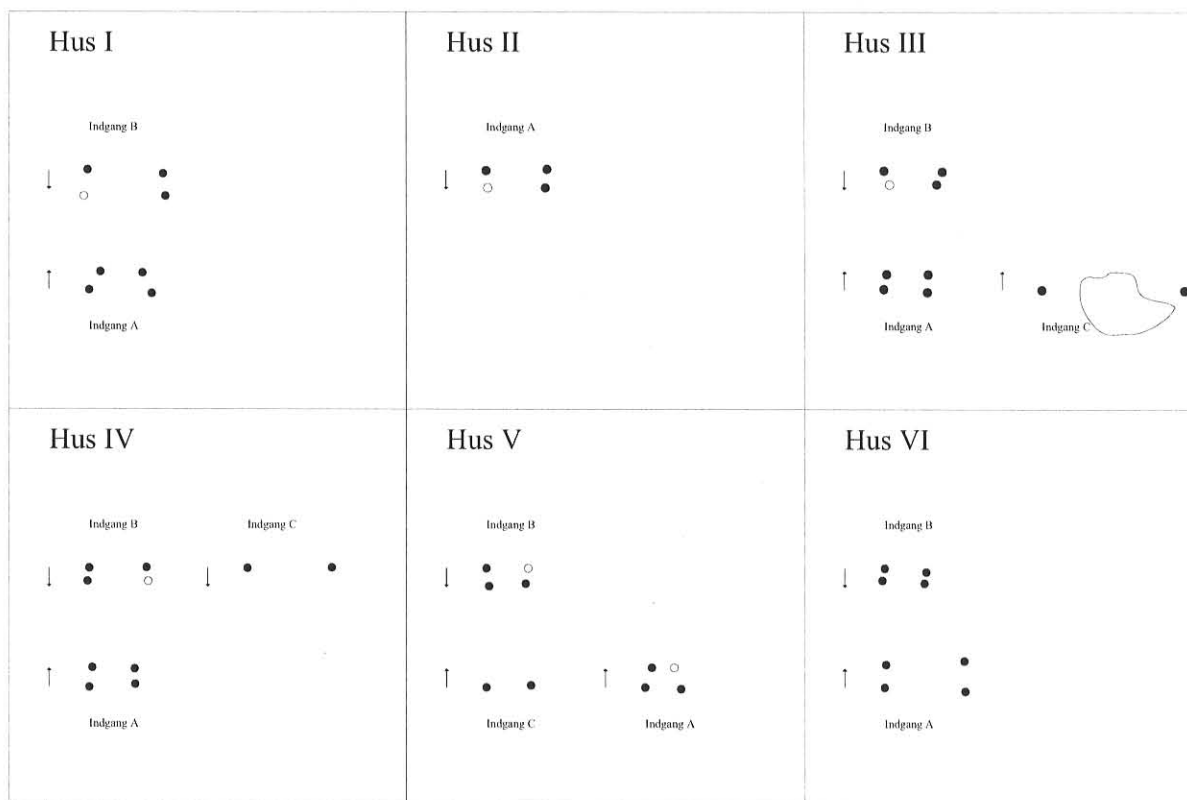

Fig. 9. Tolkede erkendte indgange til langhuse på Evebø. De er afbilledet skematisk på figuren som derfor ikke viser deres nøjagtige placering i langsiden. Med sort signatur viser påviste stolper. Med åben signatur vises hvor der ikke er erkendt, men hvor der må have været stolper. Der blev ikke erkendt indgange til husene VII og VIII. Grafik S. Diinhoff.

Husenes indgange

Husene har markerede indgange. Deres placering har betydning for rumopdeling og funktionsbestemmelse af bygningerne. Placeringen er også træk der har været tillagt en kronologiske og hustypologisk værdi. Det største og bedst gennemarbejdede materiale på norsk grund er fra den omfattende bosætning på Forsandmoen i Rogaland (Løken, Pilø og Hemdorf 1996). Med baggrund et stort antal bronzealderbygninger kan Trond Løken

opdele husmaterialet i fire bygningstyper hvoraf i det mindste de tre fortsætter ind i tidlig jernalder (Løken 1997:108). Geir Grønnesby slutter sig til hustypologien og trækker paralleller til bronze- og jernalderbosætningen på lokaliteten Kvenild ved Trondheim (Grønnesby 2005:99). Det er specielt Løkens huse af type 2 der har interesse i denne sammenhæng. De beskrives som mindre langhuse med bolig- og stald del og de svarer til husene på Evebø.

Det nævnes at langhusene i bronzealder har modstillede indgange midt i bygningen, og at i mindre bygninger kan disse ligge ret overfor hinanden og derved dele huset i to dele. Der er så med bolig for husholdet i den ene ende og en stald i den anden ende (Løken 1997:108). Det er et træk der menes at kunne følges i hele Nordeuropa. Det fremgår dog ikke helt klart hvor fast dette mønster formodes at være, og det kan konstateres at både Vestlandets langhuse og de fra Kvenild viser variation i hvorledes indgange er placerede.

Husindgangene på Evebø er ikke alle lige sikre, men det er klart at de ikke ligger systematisk overfor hinanden. De ligger to eller tre stykker lidt forskudt ud fra midten af huset. De fordeler sig på nogle hovedtyper, som må være funktionsbestemte. Figur 9 viser de forskellige typer døråbninger. Figuren er skematisk og viser ikke den nøjagtige placering i huset. To indgange vist overfor hinanden på figuren ligger ikke overfor hinanden i det pågældende langhus. For nøjagtig placering i langsiden henvises til figur 3.

De samme typer døråbninger genkendes fra langhusene på Mo hvor de klart kan relateres til forskellige rumfunktioner. Døråbninger ind til boligområdet på Mo husene er indgange med skråt indtrukne dørstolper af samme type som indgang A i hus I. Der er flere eksempler af denne type indgange på Evebø. Den indtrukne døråbning har givet plads for en dør på lidt under 1 meters bredde. Den indtrukne dør har givet et specielt arkitektonisk træk ved at langsiden forløb brydes og dørens position er blevet markeret. Dertil har det virket som et vindfang, der har skærmet for træk af kold luft ved ind- og udgang af huset. Der er også døråbninger som indgang A i hus IV hvor stolperne er ret indtrukne. Det ser ud til at også disse kan lede ind til husets boligdel. Det kan i virkeligheden være den samme type indgang som den med skråt indtrukne stolper, men som afhængig af langsides krumning vil fremstå enten ret eller skråt indtrukket. Der ses også bredere indgange med op til næsten 2 meter i bredde. De viser sig som større åbninger i vægforløb. Det er f.eks. indgang C i hus IV. De kan også have ret indtrukne dørstolper som indgang B i hus I. Lignende brede indgange kendes fra langhus 1 og 5 på bosætningen Mo og tolkes som indgange til henholdsvis lagerrum/småfjøs og fjøs for storfe.

Evebø Hus	Indgang A	Indgang B	Indgang C
Hus I	1	1,9	
Hus II	1,4		
Hus III	1	1,3	?
Hus IV	1	1,4	?
Hus V	0,9	0,9	?
Hus VI	1,9	1	

Mo Hus	Indgang A	Indgang B	Indgang C
Hus 1	1	1	1,6
Hus 3	1		
Hus 4	0,6	1,3	
Hus 5	1,1	2,4	

Tabel 2. Bredde af døråbningernes i de seks huse på Evebø og derefter de fire huse på Mo hvor åbninger kan påvises. Benævnelsen af døråbning som A, B eller C er arbitrær.

Det ser ud til at døråbningerne i de tidlige jernalderhuse på Vestlandet er udformet alt efter hvilken funktion de havde i langhuset. Det kan måske gøre det muligt at foretage en funktionsbestemmelse og rumopdeling alene ud fra døråbningernes udseende. Det er et billede der bekræftes entydigt ved bosætningen på Mo, men som bestemt ikke er helt så enkelt at eftervise på Evebø. Det er vanskeligt at funktionsbestemme langhusene på Evebø og dermed er det ikke enkelt at eftervise et muligt system i døråbningerne.

Rumopdeling

For den samtidige bosætning på Mo var det muligt at funktionsopdele tre langhuse (Diinhoff 2005a:117). Det var muligt at beskrive en tredeling af langhusene 1, 3 og 5 med bolig i husenes nordvestende, stald i midten og et tredje småfjøs eller lagerrum i den sydøstlige gavlende.

Mo	Mål	Kvm	Rum 1	Rum 2	Rum 3
Hus 1	16 x 6	96	5/30 m ²	5/30 m ²	5,5/32 m ²
Hus 2	4,5 x 4,2	19	4,5/18 m ²	-	-
Hus 3	15 x 5,5	83	6,5/36 m ²	4,5/25 m ²	4/22 m ²
Hus 4	9,8 x 4,6	45	9,8/45 m ²	-	-
Hus 5	13,5 x 5,5	74	6,5/30 m ²	3,5/18 m ²	3,5/18 m ²
Hus 6	11,5 x 4,8	55	11,5/55 m ²	-	-
Hus 7	9 x 4,5	41	9/41 m ²	-	-

Tabel 3. Mål og dimensioner for langhuse på Mo ved Ørsta. Under ruminddeling anføres først meter i længde og derpå areal. Hus 1, hus 3 og hus 5 var bostaldhuse, og rum 1 er boligdel, rum 2 stald og rum 3 er fjøs for småfæ eller lagerum. De øvrige bygninger var enrums værkstedsbygninger hvor rum 1 så er arbejdsrummet.

Ruminddelingen i de tre langhuse 1, 3 og 5 på Mo ved Ørsta viser en nogenlunde identisk funktionsopdeling med jævnstore gavlrum (tabel 3). De tolkes som henholdsvis boligdel (rum 1) og småfjøs eller lagerrum (rum 3). Staldens areal (rum 2) varierer derimod i de tre bygninger. En sammenligning med Evebø er desværre vanskelig (tabel 1). Der er forsøgt en rumopdeling for tre af langhusene på Evebø (hus I, hus IV og hus VI), og som anlægsbeskrivelserne i det efterfølgende viser, så er disse tolkninger ganske usikre. Der er ofte flere muligheder og de rum der eventuelt kan påvises, synes ikke at have nogen klar opdeling i forhold til den funktionsopdeling der kunne beskrives på lokaliteten Mo. Man må konstatere at det ikke er muligt at eftervise klar stalddel i Evebøhusene og at det endda er vanskeligt at definere boligdel. Hvis man imidlertid skulle følge princippet med tredeling ved bolig, stald og gavlrum, så viser de tre bygninger hus I, hus IV og hus VI et sammenfald i bolig og gavlrum, mens der er lidt større variation i stalddel.

Funktionsbestemmelse af Evebøhusene

Rumopdelingen på Evebø er usikker og det hænger sammen med at det ikke er uproblematisk at funktionsbestemme bygningerne. Der trækkes paralleller til den samtidige lokalitet Mo fra Ørsta, men der er en klar forskel imellem de to lokaliteter som udelukker direkte sammenligning. På Mo bestod bebyggelsen af fire gårdsanlæg, der hver især har bestået af et langhus og en værkstedsbygning. Langhuset var et bostaldhus med bolig, stald og gavlrum og i værksted var lagt et anlæg for teknisk produktion. På Evebø er der ikke påvist separate værkstedsbygninger, tværtom så findes der ovnsanlæg inde i flere langhuse. Det kan tolkes således at en teknisk produktion (f.eks. metalproduktion eller keramikbrænding) er foregået i selve langhuset hvor også husets beboere holdt til. I langhus I og IV på Evebø ser det ud til at der har været aktivitet i begge husets gavlrum, og man må da sætte spørgsmål ved om bygningerne har været bostaldhuse som det var tilfældet på Mo. De regler der på baggrund af Møhusene kunne sættes for indgangstyper og rumopdeling passer ikke i detaljer på Evebø.

Gravrøysene

I den nordvestlige del af planområdet blev der afdækket to lave stenrøys. Det er cirkulære stenlægninger med en diameter på 4,5 – 6 meter og de har en maksimal højde af 30 – 40 cm. Anlæg som disse er traditionelt vanskelige at bestemme. De kan være gravminer og de kan være rydningsrøys. Begge typer fortolkning har været ført på lignende anlæg i vort museumsområde. Det regnes for mest sandsynligt at de to fra Evebø er grave ud fra en række betragtninger.

En morfologisk beskrivelse af anlæggene viser at der er en række intentionelle træk ved røysenes opbygning som man ikke kan forvente, dersom de skulle være rydningsrøys. Før anlæggelsen af de to stenlægninger er der fjernet tørv og et lag af grønlig sand er påført. For den ene røys A406 danner dette sand en sokkel. Røysens sten er følgende anlagt over soklen. Under røys A407 kunne der tillige udskilles et par trækulfyldte gruber som utvivlsomt har relation til anlægget. Det er fysiske træk som ikke kan forventes ved en rydningsrøys. Det er derimod træk der findes gentaget i lignende anlæg på et stort gravfelt ved Vereide, der ligger nogle få kilometer nord for Evebø. Her blev der undersøgt op mod 30 gravanlæg (Dommasnes 1997). Flere af disse gravrøys har store lighedstræk med de to fra Evebø i både opbygning og størrelse. Hovedparten af gravene fra Vereide dateres til førromersk jernalder på samme vis som røys A407 er radiologisk dateret til førromersk jernalder (fig. 4). Ved udgravningen af Vereidefeltet blev der draget en række kulturhistoriske og bebyggelsehistoriske konklusioner (Dommasnes 2001) som modsiges ved Evebø undersøgelsen, men der er så store morfologiske ligheder at de to gravfelter må være samme type anlæg.

Ovnsanlæggene

I udgravningsfeltets vestlige del blev der fremrenset rester af et anlæg for jernproduktion. Anlægget var noget beskadiget af forstyrrelser. Allerede i ældre jernalder er anlægget blevet omrodet ved krydsplojning og senere træers rødder har bidraget til ødelæggelsen af toppen. Det er et ovnsanlæg med to sammenhængende gruber. Den ene er en flad trækulholdig grube, den anden er lidt dybere og viser rester efter en lerbygget ovn. Der blev fundet 8967,5 gram slaggelignende materiale fra ovnen.

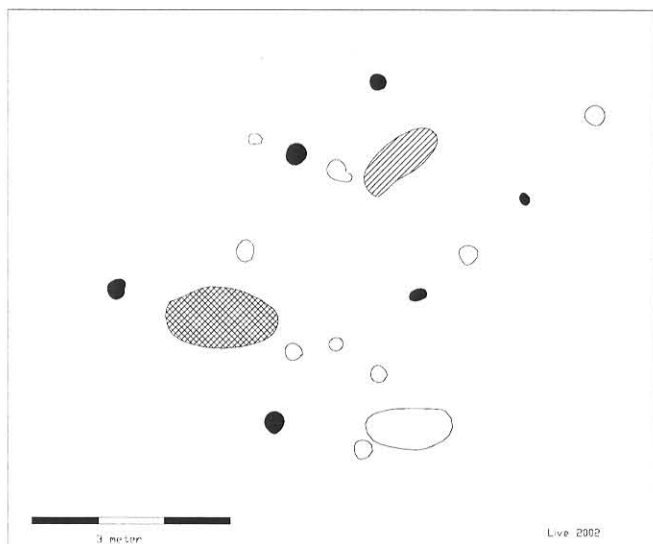

Fig. 10. Stolpebygget værkstedsbygning med spor efter jernproduktion. Hytten stammer fra en. Anlægget med skråskravering øverst hører ikke med til ovnen. Grafik L. Johannessen.

Anlægget på Evebø har gode paralleller i et lignende produktionsanlæg dateret til tidlig førromersk jernalder som blev fundet i 2001 under arkæologiske undersøgelser ved Sjøholt i Ørskog kommune (Johannessen 2002). Sjøholtanlægget var bedre bevaret. Det bestod af to gruber, der som på Evebø lå så tætte at de dannede en ottetalsfigur. Her var der bevaret dele af ovnens lerforing og det var muligt at se hvordan den oprindelig må have

dannet en kuppelformet overbygning. Fra anlægget blev der optaget 2,3 kilo slagge, og på det blev der foretaget metallurgiske analyser ved NTNU Trondheim (Espelund og Johannessen 2005). Sjøholt slaggen er en løbeslagge, men er ikke den type slagge man finder som restprodukt efter smeltning. De kemiske analyser viser at slaggen indeholder malm. Produktionsanlægget skal ikke tolkes som en smelteovn, men som et anlæg der beriger malmen. Det viser en jernfabrikation med flere produktionsled der er tidligere end antaget.

De gode bevaringsforhold for ovnen på Sjøholt (fig. 10) gav detaljer som ikke var bevaret på Evebø. Det viser sig at ovnen har stået i en let bygningskonstruktion med seks stolper ordnet i tre par. Disse småbygninger for metalproduktion synes at have haft en lang levetid. Ved undersøgelser af en bronzealders bosætning ved Fremre Øygarden i Lærdal blev der afdækket tre hytter der er tolket som smeltehytter (Diinhoff 2006a), og fra Årdalsfjeldene blev der i slutningen af 1980'erne udgravet et par smedjer fra sen romertid med de samme hyttekonstruktioner (Kristoffersen 1988:82). Bygningerne kendes også i det sydiskandinaviske område. Der er identiske smedehytter i Jylland med Skovmark-ovne fra ældre romertid ved Snebjerg (Voss 2002:141) og fra yngre romertid med slaggegrube-ovne ved Snorup (Voss 1993:209). Hytterne har været en funktionel værkstedsplads og derfor har bygningerne haft en lang levetid med både bronze- og forskellig jernproduktion.

I flere af langhusene og enkeltvist på fladen imellem bygningerne findes strukturer, som her er betegnet ildproducerende anlæg. Det er ildsteder, ildstedslignende anlæg, ovne og kogegruber. På en jernalderbosætning er det forventeligt at finde anlæg hvori der har været brug af ild. Det kan være husets centrale arne der har fungeret som lys- og varmekilde og hvor der er produceret mad. Dertil kan der knytte sig kogegruber. På Evebø kan de ildproducerende anlæg findes i begge husender og flere kan bedre tolkes som produktionsanlæg. Det er ovale ovne med spor efter kuppelkonstruktion hvoraf to ligger i husene i hus IV og hus VI, og det er en ovn med afløbsrende i hus IV. Lignende ovne kendes fra lokaliteten Mo hvor de lå i separate værkstedsbygninger (Diinhoff 2005a).

Der knytter sig desværre stor usikkerhed omkring tolkningen af bosætningen på Evebø. Det har været vanskeligt at funktionsopdele langhusene i de traditionelle bolig- og stalddele. Et af problemerne er netop forekomsten af de tekniske produktionsanlæg. På det nuværende grundlag lader problemet sig desværre ikke løse.

Dyrkningssporene

Ud over det samlede udgravningsfelt var der fragmentariske dyrkningsspor i form af krydspløjede ardspor. Fra en profilbalk lidt syd for feltets midte imellem hus I og hus IV blev der udtaget en dateringsprøve af et dyrkningslag. Den daterer dyrkningen til ældre førromersk jernalder. Andre ardspor kan dateres indirekte ved at de gennemskærer daterede anlæg og således er senere end disse. I bosætningens levetid har markerne ligget tæt op til husene, og når bygninger er blevet revet og genopført nogle ti-meter forskudt, så kan de gamle hustomter være omlagt til marker.

Nogle hundrede meter syd for den førromerske bosætning Evebø blev der også i år 2000 udgravet spor efter romertids og folkevandringstidshuse ved gården Eide i Gloppen kommune (Diinhoff 2000). Rundt om denne gård blev der påvist marker som har kunnet dateres til førromersk jernalder, delvist samtidig med langhusene på Evebø. Det er givet at disse marker hører til dyrkningssystemet rundt den førromerske bosætning på Evebø. Resultater fra denne undersøgelse foreligger i separat rapport (Diinhoff 2007).

DATO OG NAVN

De arkæologiske frivningsundersøgelser blev udført fra slutningen af maj til begyndelsen af august måned i 2000. Ved undersøgelserne deltog:

Søren Diinoff
Elin Jensen
Asle Bruen Olsen
Thomas Bruen Olsen
Kristel Solevåg
Tor Arne Varås

LITTERATUR

Berge, Vigdis 2006: Arkeologiske undersøkelser. Hornnesvika, Hornnes gbnr. 20/2, Førde kommune, Sogn og Fjordane. Upubliceret udgravningsrapport ved Bergen Museum 2006.09.16

Diinhoff, Søren 1991b: Udgravningsrapport Eidsveg 1991. Hellekiste fra Tidlig Germansk Jernalder. Upubliceret udgravningsrapport ved Historisk Museum, Universitetet i Bergen.

Diinhoff, Søren 1997: Vereide-prosjektet boplass. Arkeologiske undersøkelser på Vereide 1990 – 1996. *Arkeologiske Rapporter 22. Arkeologisk Institutt, Museumsenheten, Bergen Museum, Universitetet i Bergen.* 1997.

Diinhoff, Søren 1999a: *Udgravningsberetning. Arkæologiske frivningsundersøgelser ved Mo gnr. 18, Ørsta, Møre og Romsdal 1999.* Upubliceret udgravningsrapport ved Bergen museum 1999.

Diinhoff, Søren 2000: En nyoppdaget storgård fra folkevandringstiden på Eide, Gloppen i Nordfjord. *ARKEO. Nytt fra Arkeologisk Institutt, Universitetet i Bergen Nr. 2000.* 40-41.

Diinhoff, Søren og Espen Kutschera 2002: Dei arkeologiske undersøkingane ved Leikanger sommeren 2001. *Syrstrendingen nr. 1 - Juni 2002 – 10. årgang.* 3-13.

Diinhoff, Søren. 2005a. Den førromerske jordbrugsbosætning på Mo flaten ved Ørsta. In Bergsvik K. A. & Engevik, A. (ed.). *Fra funn til samfunn – jernalderstudier tilegnet Bergljot Solberg på 70 års dagen. Universitetet i Bergen Arkeologiske Skrifter – Nordisk serie, Nr. 1,* s. 105-121.

Diinhoff Søren 2006a: En bronzealders bosætning ved Fremre Øygarden i Lærdal. I Randi Barndon, Sonja M. Innselset, Kari K. Kristoffersen og Trond K. Lødøen (red.): *Samfunn, symboler og identitet - Festskrift til Gro Mandt på 70-årsdagen. UBAS Nordisk 3. Universitetet i Bergen Arkeologiske Skrifter.* Bergen 2006.

Diinhoff, Søren 2007: En jernladers storgård på Eide i Gloppen. Upubliceret udgravningsrapport ved Bergen museum 2007.

Diinhoff, Søren in press: Middelalderens landbebyggelse på Vestlandet. Den tapte middelalder? Middelalderens tapte landbebyggelse. Symposium ved Universitetets kulturhistoriske museer i Oslo 11.-12. marts 2004.

Diinhoff, Søren in prep: De arkæologiske frigravningsundersøgelser ved henjum i Leikanger. Upubliceret udgravningsrapport ved Bergen museum.

Dommasnes, Liv Helga 1994: Tradisjon og endring belyst gjennom forhistorisk materiell kultur – en skisse. I Jens Peter Schjødt (red.): *Myte og Ritual i det førkristne Norden. Et symposium*. Odense Universitetsforlag 1994. S. 25-40.

Dommasnes, Liv Helga 1997: Tradisjon og handling i førkristen vestnorsk gravskikk. I. Undersøkelser på et gravfelt på Vereide i Gloppen, Sogn og Fjordane. *Arkeologiske rapporter 21*. Arkeologisk Institutt, museumsseksjonen, Bergen Museum, Universitetet i Bergen.

Dommasnes, Liv Helga 2001: Tradisjon og handling i førkristen vestnorsk gravskikk II. Fra Vereide til vikingetid. *Arkeologiske Avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen*, 5.

Dommasnes, Liv Helga 2006: Vestnorsk forhistorie, et personlig perspektiv. 2006.

Espelund, Arne og Johannessen, Live 2005. Malm, slagg eller noe midt i mellom. In Bergsvik K. A. & Engevik, A. (red.). *Fra funn til samfunn – jernalderstudier tilegnet Bergljot Solberg på 70 års dagen*. UBAS Universitetet i Bergen *Arkeologiske Skrifter – Nordisk serie*, Nr. 1. 153-166.

Ethelberg, Per; Hardt, Nis; Poulsen, Bjørn og Sørensen, Anne Birgitte 2003: Det Sønderjyske Landbrugs Historie. Jernalder, vikingetid og middelalder. Haderslev Museum og Historisk Samfund for Sønderjylland. Haderslev 2003.

Grønnesby, Geir. 1999: Eldre jernalders hus og hall på Hovde i Trøndelag. *Viking* *VXII*. 69-80.

Grønnesby, Geir. 2005. Fra stolpehall til hushold. Utgravninger av hustomter på Kvenild, Trondheim 1998. *AMS Varia* 43. s. 97-108

Haresma, Otto H. 1995: *House from, farmstead and settlement structure in the Northern Netherlands in the Middle and Late Bronze Age*. I Heinrich Beck og Heiko Steuer (red): *Haus und Hof. in ur- und frühgeschichtlicher Zeit. Bericht über zwei Kolloquien der Kommission für die Altertumskunde Mittel- und Nordeuropas vom 24. bis 26. Mai 1990 und 20. bis 22. November 1991*. Göttingen. 137-161.

Hovland, Terje B. 1998: Notat. Gloppen kommune – Rapport frå arkeologisk registrering i samband med reguleringsplan for Mona, Enebø/Eide gnr. 76/77. Upubliceret registreringsrapport. 1998

Hvass, S. 1985: Hodde. Et vestjysk landsbysamfund fra ældre jernalder. *Arkæologiske Studier Volume VII*. København 1985.

Johannessen, Live 2002: Arkeologiske undersøkelser, Sjøholt gnr. 97/6, Ørskog kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune. Upubliceret udgravningsrapport ved Bergen museum 2002.

Løken, Trond, Pilø, Lars og Hemdorf, Olle 1996: Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksplasser. En metodisk innføring. *AMS-Varia* 26. Arkeologisk Museum i Stavanger 1996.

Løken, Trond 1997: Det forhistoriske huset. I Niels Georg Brekke og Helge Schjeldrup. *Hus på Vestkysten gjennom 4000 år*. Fortidsminneforeningen, Norsk Kulturråd 1997. 6-17.

Myhre, Bjørn 1980: Gårdsanlegget på Ullandhaug I. Gårdshus i jernalder og tidlig middelalder i Sørvest-Norge. Ams – skrifter 4. Arkeologisk Museum i Stavanger.

Näsman, Ulf 1983: "Mellan skål och vägg". Om järnålderhusets rekonstruktion. I Gudmundur Olafsson (red.): Hus, gård och bebyggelse. Föredrag från det XVI nordiska arkeologmötet, Island 1982. S. 191-220.

Randers, Kjersti 2001: *Gammel bosetning på Håbakken. Arkeologiske undersøkelser av et boplassområde fra bronsealder og jernalder. Eri Øvre, gnr. 19, bnr. 4, Lærdal kommune, Sogn og Fjordane*. Upubliceret udgravningsrapport ved Bergen museum 2001.

Rasmussen, Ulla Fraes 1994: Middelalderhuse. Nyere undersøgelser ved Køge. Hikuin 21. Forlaget Hikuin 1994. S. 65-84.

Voss, Olfert 1993: Iron SMelting. I Steen Hvass og Birger Storgaard. Digging into the past. 25 Years of Archaeology in Denmark. The Royal Society of Northern Antiquaries, Jutland Archaeological Society. 1993. S. 206-209.

Voss, Olfert 2002: Jernproduktion i Danmark i oldtid og middelalder – status og fremtid. I John Pind, Anne Nørgård Jørgensen, Lars Jørgensen, Birger Storgård, Per Ole Rindel & Jørgen Ilkær (red.). Drik – og du vil leve skønt. Festskrift til Ulla Lund Hansen på 60-årsdagen 18. august 2002. *PNM, Publications from the National Museum, Studies in Archaeology & History vol. 7*. s. 139-148

Langhus I

Lokalisering

Hus I er beliggende omtrent midt i det udgravede areal på Evebø. Lokaltetens øvrige bygninger ligger med god afstand til huset og det gør tolkningen enkel. Bygningens sydøstlige del er let forstyrret af sekundære anlæg.

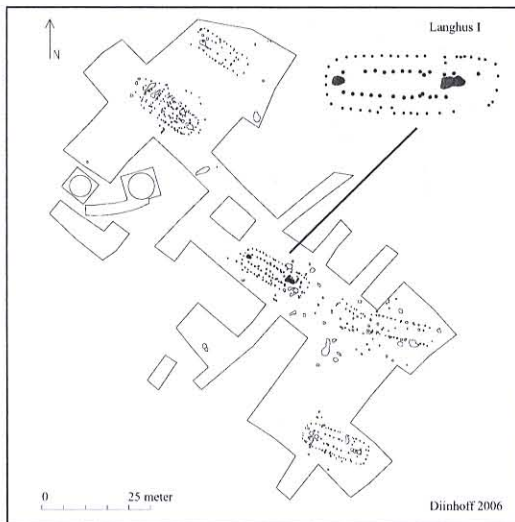

Fig. 11 og 12. Langhus I ligger midt i udgravningsfeltet. På foto til højre ses de profilsnittede stolpehuller fra langhuset mod nordvest i oprenset flade. I forgrunden bemærkes det hvorledes rødder og senere aktivitet har forstyrret enkelte væg- og tagstolper i husets sydøstende. Grafik og foto S. Diinhoff

Anlægsbeskrivelse

Langhuset er en 16,74 meter lang og 5,5 meter bred treskibet bygning (Planche 1). Den er orienteret nordvest – sydøst. Bevaringsforholdene var generelt gode, men i husets sydlige del var vægstolper og en eller flere tagstolper blevet udvaskede af forstyrrende trærdeder og af hvad der kan være senere strukturer.

Bygningens vægforløb varierer let. Den har i princippet rette langsider og let rundede gavle, men den sydvestlige langside er let udbuet og den har sin største bredde omtrent hvor et indgangsparti ligger. De tagbærende stolper står i to rækker ned gennem husets akse. Den nordøstlige række er tilnærmelsesvis ret, mens den sydvestlige buer let ud i samsvar med langsiden. Tagstolperne er ikke sat systematisk parvist overfor hinanden og der er end ikke samme antal. Det tyder på at den tagbærende konstruktion har været en underremskonstruktion.

Der kan udskilles to indgange, en i hver langside forskudt lidt for husets midte (fig. 13). Imellem sidste tagbærende stolpepar og gavlen i nordvest ligger et ildsted. I husets modsatte ende ligger en ildstedslignende struktur og en kogegrube. Alle tre ligger i husets midtakse.

Det kan ikke afgøres sikkert om huset har haft træpanel i sleppverkskonstruktion eller om det har haft lerklinede vægge. Et lille stykke lerkling fra en tagstolpe kunne være rest efter vægkonstruktionen, men det er usikkert. Fra et par tagstolper er der fundet gråt ler og det kan tolkes som rest efter et oprindeligt gulvlag.

Tagbærende stolper: Der er påvist 26 stolper i to rækker. Afstanden imellem de to rækker er ved gavlene 1,9 meter, mens den midt i huset er lidt større på 2,3 meter. Stolperne står ganske tætte i de to rækker med en

indbyrdes afstand rundt 90 cm. Der bemærkes en lidt større afstand imellem de tagbærende stolper hvor der er indgange. Imellem stolperne A139 og A143 ud for indgang A er der 1,30 meter og imellem stolperne A51 og A55 ved indgang B er der 1,40 meter i afstand (fig. 9).

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	51	oval diffus	52	41	22	41	ret	andet
tagstolpe	55	rund	31	30	20	29	stejl	flad
tagstolpe	56	rundoval	33	26	27	19	stejl	rund
tagstolpe	59	rundoval	30	27	27	19	stejl	flad
tagstolpe	60	oval diffus	57	32	29	28	ret	flad
tagstolpe	62	oval diffus	39	22	34	34	ret	flad
tagstolpe	65	rundoval	31	27	21	31	stejl	flad
tagstolpe	67	rundoval	30	27	23	28	stejl	flad
tagstolpe	68	rundoval	26	25	32	27	ret	flad
tagstolpe	69	rundoval	30	21	28	32	opgr	andet
tagstolpe	75	rund	31	29	30	31	ret	flad
tagstolpe	98	oval diffus	43	26	19	31	stejl	flad
tagstolpe	99	rund	28	26	26	31	stejl	flad
tagstolpe	100	rundoval	24	20	21	40	ret	flad
tagstolpe	133	rundoval	30	25	31	26	ret	rund
tagstolpe	134	rund	25	25	37	23	ret	flad
tagstolpe	138	rund	31	28	22	28	stejl	flad
tagstolpe	139	rund	42	37	27	44	rund	rund
tagstolpe	143	rundoval	34	28	22	24	stejl	flad
tagstolpe	144	rund	27	22	25	28	rund	rund
tagstolpe	148	rundoval	40	32	29	32	stejl	flad
tagstolpe	149	rund	29	29	11	27	rund	flad
tagstolpe	153	oval	32	25	14	27	skrå	rund
tagstolpe	328	rund	58	56	43	59	stejl	flad
tagstolpe	470	rundoval	27	23	16	33	ret	flad
tagstolpe	513	rund	23	23	32	23	ret	flad
vægstolpe	63	rund	21	19	11	20	stejl	rund
vægstolpe	70	rundoval	30	22	11	22	rund	rund
vægstolpe	71	rundoval	12	12	7	16	rund	rund
vægstolpe	73	rundoval	15	15	11	14	stejl	flad
vægstolpe	74	rund	17	16	16	18	stejl	flad
vægstolpe	77	rund	19	16	15	16	stejl	flad
vægstolpe	78	rundoval	30	27	14	30	stejl	flad
vægstolpe	97	oval diffus	30	20	19	21	stejl	rund
vægstolpe	129	oval diffus	26	20	17	21	skrå	spids
vægstolpe	130	rundoval	25	20	22	21	skrå	skrå
vægstolpe	135	rund	23	20	17	21	stejl	flad
vægstolpe	142	rundoval	24	21	22	23	stejl	flad
vægstolpe	146	diffus	27	22	18	24	stejl	flad
vægstolpe	147	diffus	39	23	19	27	stejl	flad
vægstolpe	151	oval	30	19	20	28	skrå	rund
vægstolpe	152	rund	19	18	11	23	rund	rund
vægstolpe	154	rund	18	17	13	15	stejl	flad
vægstolpe	157	rundoval	26	21	21	25	stejl	flad
vægstolpe	320	rund	20	20	7	19	stejl	flad
vægstolpe	321	rund	13	12	15	16	skrå	spids
vægstolpe	323	rundoval	17	13	15	15	stejl	flad
vægstolpe	324	rund	19	16	16	16	stejl	flad
vægstolpe	325	rund	20	16	17	18	stejl	flad
vægstolpe	326	rund	17	16	16	16	ret	flad

vægstolpe	327	rund	16	14	19	13	ret	flad
vægstolpe	329	rund	21	20	12	17	ret	flad
vægstolpe	330	oval	20	13	15	16	stejl	flad
vægstolpe	331	rund	20	20	7	20	ret	flad
vægstolpe	333	rund	28	25	35	30	ret	flad
vægstolpe	334	rund	15	15	20	16	ret	flad
vægstolpe	339	oval	27	23	18	25	ret	flad
vægstolpe	340	rund	13	12	18	15	ret	flad
vægstolpe	341	oval	24	18	4	14	rund	flad
vægstolpe	343	rundoval	14	13	8	14	rund	rund
vægstolpe	344	diffus	14	7	16	13	stejl	flad
vægstolpe	423	rundoval	17	15	18	18	stejl	flad
vægstolpe	424	rund	15	14	19	13	ret	flad
dørstolpe	54	rundoval	35	30	18	30	ret	flad
dørstolpe	136	oval	29	21	17	27	opgr	andet
dørstolpe	137	oval	34	20	22	18	opgr	andet
dørstolpe	140	rund	24	24	13	24	rund	rund
dørstolpe	141	rund	32	31	28	31	ret	flad
dørstolpe	337	rundoval	17	16	8	14	ret	flad
ildsted	76	oval	120	89	28	90	rund	flad
ildstedslign	93	oval diffus	106	97	10	100	rund	skrå
kogegrube	52	rektangulær	125	105	20	120	rund	flad

Tabel 4. Mål og dimensioner for strukturer i hus I.

I husets sydøstende mangler stolper, men det er vanskeligt at afgøre om disse er forsvundne ved senere ødelæggelse, eller om det er et intentionelt konstruktionsmæssigt træk. Der har sandsynligvis eksisteret tagstolper overfor A470 og A328 og der kan have ligget yderligere et par imellem de to. Imellem stolperne A75 og A69 i den nordøstlig række mangler en stolpe. Trods ihærdig søgen kunne denne ikke eftervises. Det er dog mest sandsynligt at her har stået en stolpe.

Formodentlig er ikke alle stolper påvist så det eksakte tal ville nå op på omkring 28. Stolperne A134 – A513 og A56 – A59 er dobbeltstolper. Det kan ikke udelukkes at der er tale om udskiftning af stolper, men siden de to stolper A513 og A56 er trukket lidt ind mod husets midte, så er det mere sandsynligt at de er samtidige med stolperne A134 og A59 og har tjent som stolper i forbindelse med f.eks. en rumopdeling. Det kan delvist passe med placeringen af indgang B i husets i nordøstside, men det er vanskeligt at sætte rumopdelingen eksakt imellem rum 2 og rum 3 (se herunder).

Tagstolperne måler i gennemsnit 30,6 cm i diameter (maks. 59 cm og min. 19 cm) og stikker i dybde 25,7 cm (maks. 43 cm og min. 11 cm). De fleste har rette og stejle sider med flad bund.

Vægstolper: Fra vægkonstruktionen er der fundet 37 stolper. Stolperne A140, A136 og A337 er de ydre stolper i husets døre og de har også støttet væggen. De kunne medregnes som vægstolper, men beskrives under husets indgange. Vægstolperne har stået med 70 – 90 cm afstand indbyrdes. Det kan ikke afgøres om huset har haft sleppverksvæg i træ eller har haft lerklining. Der blev ikke påvist lerklining fra vægstolper. I husets sydøstlige del er formodentlig ikke alle stolper genfundet. Den store diffuse grube-/stolpelignende A467 kan rumme rest efter en af de manglende vægstolper.

Vægstolperne måler i gennemsnit 19,2 cm i diameter (maks. 30 cm og min. 13 cm) og 15,7 cm i dybde (maks. 35 cm og min. 4 cm). De fleste har stejle og rette sider med flad bund.

Indgange: Lidt forskudt vest for midten af husets sydøstlige langside ses en indgang A (fig. 13) ved dørstolperne A140 – A141 og A136 – A137. Det er to ydre stolper i vægforløbet og skråt indtrukket derfor danner to stolper dørkarm. Her har været plads for en dør på omkring en meter. Det er en type indgang der normalt fører ind til husets boligdel og således har været bestemt kun for husets beboere. Imellem de tagbærende stolper indenfor døren er afstanden øget lidt for at lette passage til husets indre.

I husets nordøstlige langside, forskudt lidt syd for husets midte ligger indgang B ved de to stolper A54 og A337. De to er retstillede og danner et dørstolpepar for en bredere indgang. Modstående dørstolpe kunne ikke erkendes og det er da et spørgsmål hvor bred og til hvilken side døren/porten har været. Det kan måske sluttes ud fra to forhold i husets indre. Der er først den øgede afstand imellem de tagbærende stolper A51 og A55, et træk som kunne ses blandt de tagbærende stolper indenfor indgang A. Det gør det sandsynligt at indgangen i husets nordøstlige langside har ligget ud for A51 og A55. Dernæst har det ikke været funktionelt at lægge åbningen syd for de to dørstolper A54 og A337 da det ville give indgang ret ind på det tekniske produktionsanlæg ved A52 og A93. Det er sandsynligt at der under det senere ildstedslignende A57 har ligget en enkelt dørstolpe. Brede indgange med en kombination af et dobbelt stolpepar og en modstående enkeltstolpe kendes fra andre samtidige vestlandske bygninger.

Døråbningerne i langhus I ligger indenfor det traditionelle mønster for den tidlige jernalders bygninger på Vestlandet. Der findes typisk to eller tre indgange som har ledt ind til bygningens rum. Ind til boligdelen ses normalt en smallere indgang bestående to par skråt indtrukne dørstolper som det er tilfældet ved A140 – A141 og A136 – A137. Åbningerne ligger som her forskudt for husets midte. Til stald og gavrum modstående boligdel vil der være en eller to indgange. Det kan være en bred portåbning af type som A54 og A337 hvor de to stolper står ret overfor hinanden.

Dørstolperne svarer i mål til vægstolperne med en gennemsnitlig diameter på 24 cm (maks. 31 cm og min. 14 cm) og en dybde på 17,7 cm. (maks. 28 cm og min. 8 cm). De to stolper A136 – A137 synes opgravede. For de øvrige dominerer rette sider og flad bund.

Ildproducerende anlæg: Der er udskilt tre strukturer inde i huset. Det er først ildsted A76 i langhusets nordvestende. Det er en aflang oval struktur på 106 x 97 cm. Af selve ildstederne er der sjældent bevaret særlig meget på de forhistoriske bopladser. Toppen er for længst pløjet bort og det der findes er fortrinsvist den rødbrændte sand som er dannet under ildstederne igennem gentagne afbrændinger. Dette rødbrændte spor tegner sig oftest som en skålformet farvning ned i undergrund, også selvom det oprindelige ildsted kan have været fladbundet. Det skyldes at ilden er varmest i centrum og derfor varmer længere ned. Fra A76 er der bevaret en 10 cm blandet topfyld, der i profil tegner sig med rundede sider og skrå bund. Derunder er sandet rødbrændt i en skålformet aftegnning ned til en dybde af 26 cm.

I bygningens sydøstende findes kogegruben A52 og det ildstedslignende A93. Det er sandsynligt at de to til sammen danner en enhed. A52 tegner sig som et rektangulært 125 x 105 cm stort fyldskifte. Det har rundede sider og flad bund. Der er et vist indhold af ildskørnede sten. Den ildstedslignende struktur A93 ligger ind over A52. Det kunne betyde at A52 er ældre end A93, men det skyldes rettere at de to strukturer er forbundne. A93 er et 120 x 89 cm ovalt anlæg med rundede sider og flad bund.

De tre diffuse strukturer A467, A469 og A90 i husets sydlige afslutning var stærkt forstyrrede og var vanskeligt tolkelige. Det er uvist om de har tilhør til bygningen. Kogegruben A90 kunne måske relateres til den produktion der kan eftervises i langhusets sydøstende, men kan også være et enkeltliggende anlæg, af hvilke der er andre i området (A57 og A91)

Vægkonstruktion: Fra tagstolpen A67 blev der optaget et ganske lille stykke brændt ler. Dette kan være et fragment fra den lerklining som væggene mest sandsynligt har været opført med. Det kan dog også være rest efter produktionsanlæg i huset

Gulvlag: I toppen af de to tagbærende stolper A68 og A470 blev der fundet rester af gråt ler. Det er muligt at dette ler er rest efter et husgulv. Det lykkes sjældent at finde indikationer på husenes gulvlægninger, men sker enkeltvist, som fra udgravningen af et førromersk langhus på Henjum ved Leikanger, hvor der kunne påvises rest efter lergulv (Diinhoff in prep). Det er sandsynligt at det samme er påvist for hus I ved Evebø.

Fyld/materialer

Fylden i hus I stolper er forholdsvis ensartet. Det er en lys gråbrun til gråbrun sandet fyld med et moderat indhold af trækul. Enkelte tagbærende stolper viser en lagdelt fyld med et vist indhold af også mørkere gråbrun sandjord. De to stolper A68 og A470 indeholder gråt ler i toppen.

Ildsted A76 indeholder i toppen en blandet lys til gråbrun sandet fyld med trækul og derunder rødbrændt sand. Koge gruben A52 har et lag sort trækul med enkelte ildskørnede sten i bund og derover mørk gråbrun sand med trækul. Den ildstedslignende struktur A93 tegner sig ved rødbrændt sand

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	51	lagdelt grå og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	55	lagdelt lys gråbrun spættet og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	56	gråbrun sandet
tagstolpe	59	lys gråbrun sandet
tagstolpe	60	gråbrun sandet
tagstolpe	62	lagdelt lys gråbrun spættet og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	65	gråbrun sandet
tagstolpe	67	lys gråbrun sandet
tagstolpe	68	lys gråbrun sandet med gråbrun ler i top
tagstolpe	69	lys gråbrun sandet
tagstolpe	75	gråbrun sandet
tagstolpe	98	lagdelt grå og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	99	gråbrun sandet
tagstolpe	100	gråbrun sandet
tagstolpe	133	lys gråbrun sandet
tagstolpe	134	lys gråbrun sandet
tagstolpe	138	gråbrun sandet
tagstolpe	139	gråbrun sandet
tagstolpe	143	gråbrun sandet
tagstolpe	144	lys gråbrun sandet ispættet gul sand
tagstolpe	148	gråbrun sandet
tagstolpe	149	gråbrun sandet
tagstolpe	153	gråbrun sandet
tagstolpe	328	gråbrun ispættet gulbrun sandet
tagstolpe	470	gråbrun sandet med grå ler
tagstolpe	513	gråbrun sandet
vægstolpe	63	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	70	lagdelt lys gråbrun og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	71	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	73	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	74	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	77	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	78	lagdelt lys gråbrun spættet og gulbrun sandet
vægstolpe	97	lagdelt lys gråbrun og mørk gråbrun sandet

vægstolpe	129	lagdelt lys gråbrun og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	130	lys gråbrun sandet
vægstolpe	135	lys gråbrun sandet
vægstolpe	142	gråbrun sandet
vægstolpe	146	lys gråbrun sandet
vægstolpe	147	lys gråbrun sandet
vægstolpe	151	lys gråbrun sandet
vægstolpe	152	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	154	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	157	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	320	gråbrun sandet
vægstolpe	321	mørk gråbrun sandet
vægstolpe	323	lys gråbrun sandet
vægstolpe	324	lys gråbrun sandet
vægstolpe	325	lys gråbrun sandet
vægstolpe	326	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	327	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	329	gråbrun sandet
vægstolpe	330	gråbrun sandet
vægstolpe	331	gråbrun sandet
vægstolpe	333	lys gråbrun sandet
vægstolpe	334	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	339	lys gråbrun sandet
vægstolpe	340	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	341	lys gråbrun sandet
vægstolpe	343	lys gråbrun sandet
vægstolpe	344	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	423	gråbrun sandet
vægstolpe	424	gråbrun sandet
dørstolpe	54	gråbrun sandet
dørstolpe	136	lagdelt grå og gulbrun sandet
dørstolpe	137	gråbrun sandet
dørstolpe	140	lys gråbrun sandet
dørstolpe	141	gulspættet sandet
dørstolpe	337	gråbrun sandet
ildsted	76	lagdelt lys til gråbrun og rødbrændt sandet
ildstedslign	93	rødbrændt sand
kogegrube	52	lagdelt trækul og mørk gråbrun sandet

Tabel 5. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus I.

Fund

Fra tagstolpen A67 blev der optaget et lille stykke brændt ler. Det kan være rest efter den lerklinede vægkonstruktion.

B 16372/1 Et lille stykke lerklining fra tagstolpe A67. Vægt 0,39 gram.

Tolkning og datering

Der er træk ved langhus I som er typisk for periodens treskibede bygninger og der er andet der viser variation. Det normale gårdhus i førromersk jernalder er det treskibede langhus, et bostaldhus hvor gårdens beboere og husdyr har været samlet under et tag. Boligdelen vil findes i husets ene ende omkring et centralt ildsted mens stald findes i husets modsatte ende, ofte med markerede båsstolper eller med tydelig kortere afstand imellem tagbærende stolpepar.

Hus I og flere af de øvrige langhuse på Evebø udgør en husvariant på Vestlandet som adskiller sig fra det normale mønster. De fleste vestlandske langhuse i perioden synes at have en tredeling. Fra den samtidige boplads fra Mo ved Ørsta (Diinhoff 2005a) er der udgravet fire gårdsanlæg med langhuse der minder om bygningerne på Evebø. Møhusene viste tydeligt en tredeling med bolig i husets nordvestende, stald i midten og et tredje rum i husets sydøstende. Det er muligt at langhus I fra Evebø har den samme tredeling. Boligdelen findes i nordvest. Her ses husarnen tæt op mod nordvestgavlen hvilket som nævnt er et andet særegent Vestlandstræk. Boligdelen har strakt sig ned til indgang A i den sydvestlige langside. Det er en boligdel på 6,5 meter med et areal på rundt 36 m². Det er identisk med det areal der kendes fra de samtidige langhuse fra Mo.

Imellem indgang A og indgang B kan der udskilles et midtrum 2 på 5 meters længde og et areal rundt 27 m². Det er igen identisk med arealet i de tilsvarende stalde i Møhusene ved Ørsta. Husdyrenes adkomst til denne stald må være passeret igennem den bredere portåbning ved indgang B i nordvest langsiden. Hvis de to stolper A56 og A513 markerer en rumopdeling så vil stalden dog være væsentligt kortere med kun 3,2 meter.

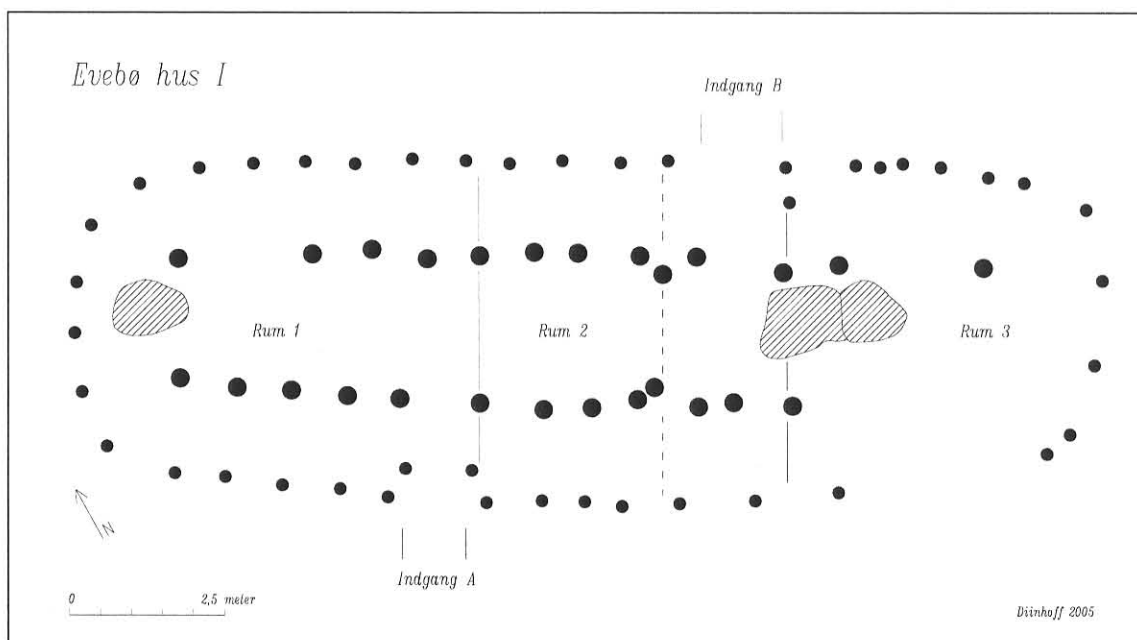

Fig. 13. Langhus I udtegnet med de foreslåede indgange og rumopdeling. Med skrå linesignatur vises ildsteder og produktionsanlæg. De manglende stolper i husets sydlige del skyldes at senere aktivitet har forstyrret området. (Grafik S. Diinhoff).

Længst mod sydøst ses et tredje gavlrum fra indgang B til sydøstgavlen. Dette rum måler 5,3 meter med et areal rundt 29 m². Gavlrummet indeholder formodentlig et teknisk produktionsanlæg ved A52 og A93. Det kan være en form for ovnsanlæg. Det samme synes at være tilfældet for langhusene IV og VI på lokaliteten. Det tilsvarende gavlrum i langhusene på Mo ved Ørsta viste ikke ovnsanlæg og det blev der tolket som forradsrum eller fjøs for mindre dyr. Tekniske produktionsanlæg på Mo kunne derimod findes i tilstødende værkstedsbygninger, hvilket ikke er påvist ved Evebø. Rumopdelingen imellem rum 2 og rum 3 besværes af den mulige opdeling ved de indtrukne stolper A56 og A513. Hvis der skal sættes et skille der, så kan rum 3 have været hele 7,2 meter langt.

Huset er dateret igennem en radiologisk prøve udtaget fra den tagbærende stolpe A148. Den daterer sig til lidt ind i tidlig førromersk jernalder, 2400 +/- 60 BP (Beta-186049, cal. 2360 BP).

Foto

Film 04; billede 27-36
 Film 05; billede 01-11, 13-17, 22-23, 26-29
 Film 07; billede 02-07, 09, 11-18, 27-32, 34-36
 Film 08; billede 01-03, 11-36
 Film 13; billede 01-11, 13
 Film 13; billede 01-13
 Film 21; billede 01
 Film 33; billede 04-17, 20-22, 24-25, 29, 31-34, 36
 Film 34; billede 01-06, 08, 11

Tegninger

Plantegning nr. 03
 Plantegning nr. 05
 Plantegning nr. 06
 Plan- og profiltegning nr. 15
 Plan- og profiltegning nr. 16
 Plan- og profiltegning nr. 17
 Plan- og profiltegning nr. 18
 Plan- og profiltegning nr. 19
 Plan- og profiltegning nr. 21
 Plan- og profiltegning nr. 22
 Plan- og profiltegning nr. 27
 Plan- og profiltegning nr. 40
 Plan- og profiltegning nr. 44
 Plan- og profiltegning nr. 45
 Plan- og profiltegning nr. 46

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget tre prøver fra langhus I. Af disse er prøven VP-07 fra den tagbærende stolpe A148 radiologisk bestemt. Prøven Beta-186049 daterer sig til første halvdel af førromersk jernalder (cal. 410 BC).

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
05	137										
06	139										
07	148	c14	Beta-186049	2400	60	-410	2360	-740	-400	-770	-380

Tabel 6. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus I.

Langhus II

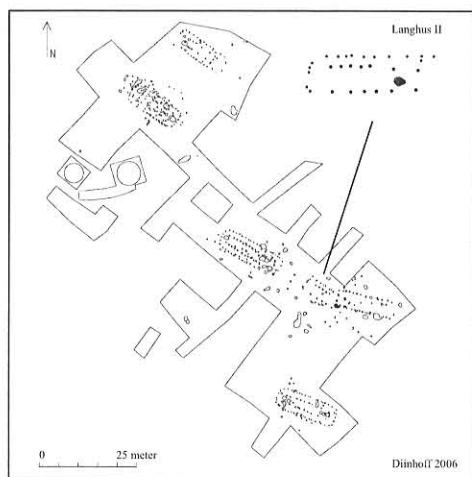

Fig. 14. Langhus II. Grafik S. Diinhoff.

Lokalisering

Hus II ligger i den sydøstlige del af udgravningsfeltet.

Anlægsbeskrivelse

Det er et nordvest – sydøst orienteret treskibet langhus med en bevaret længde på 13,7 meter. Nordvestre del og midte blev påvist mens den sydøstlige gavl ikke var bevaret. Det skyldes den dårlige bevaringstilstand der generelt er i feltets sydøstlige del. Der mangler ligeledes vægstolper i bygningens sydvestlige langside. Huset kan ud fra afstand imellem væg- og tagbærende stolper i bygningens nordøstlige halvdel beregnes til en bredde på godt 5,2 meter. Idet huset kun er delvist bevaret er det ikke muligt at bestemme husets størrelse sikkert. De øvrige langhuse på Ebebø varierer i længde med godt 14 meter til op mod 17 meter og med en bredde rundt 5 til 5,5 meter. Langhus II synes at placere sig omtrent middels. Afstanden fra det sidste tagbærende stolpepar A114 - A310 til nordvestgavl er 2,25 meter. Hvis det tagbærende stolpepar A44 – A49 er sidste stolpepar mod sydøst og der er samme afstand til gavl, så giver det en længde på lidt over 14 meter. Stolperne står ujævnt og må have støttet en underremskonstruktion.

Det er en længde der under hensyn til vægstolpe A30 forudsætter et ret gavlførøb og det kunne måske eftervises hvis stolpen A318 tilhører bygningen (Planche 2). Det er imidlertid mere sandsynligt at denne stolpe ikke hører til langhusets væg/gavl og at huset har haft rundet gavlførøb som langhus I. Dersom gavlen i sydøst har haft samme runding som i nordvest, så må huset have været lidt længere. Hvis vægstolpen A30 er sidste stolpe i den nordøstlige langside (før gavlrunding) så vil det medføre en huslængde på omkring 14,5 meter. Huset kan have været længere afhængigt af i hvilken retning indgang A i den nordøstlige langside har strakt sig (dørstolper A42 og A448).

Den nordøstlige langside er bevaret og den viser et ret forløb. Gavlene har som nævnt mest sandsynligt haft et buet forløb, men det lader sig altså ikke helt sikkert bestemme. Der er påvist en indgang i den nordøstlige langside. Huset må som minimum have haft yderligere en indgang i husets modstående sydvestlige langside. I den sydlige del ligger en større struktur der kan tolkes som et ildsted. Ud fra de bevarede rester er det ikke muligt at bestemme husets tagkonstruktion sikkert, men der er nok igen tale om en underremskonstruktion. Om væggen har været lerklinet kan ikke afgøres.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	44	rundoval	28	27	22	29	ret	flad
tagstolpe	49	rundoval	53	43	24	39	ret	flad
tagstolpe	101	rund	42	41	33	38	stejl	flad
tagstolpe	108	oval	30	17	24	21	stejl	flad
tagstolpe	110	rundoval	40	39	23	21	stejl	andet
tagstolpe	111	rundoval	34	30	21	25	ret	flad
tagstolpe	113	rundoval	33	30	13	24	stejl	flad
tagstolpe	114	diffus	24	21	12	29	opgravet	andet
tagstolpe	120	oval	41	26	22	27	stejl	flad
tagstolpe	121	rundoval	36	33	20	36	opgravet	flad
tagstolpe	127	rundoval	32	29	27	36	stejl	flad
tagstolpe	309	rund	34	32	15	26	stejl	flad

tagstolpe	310	rund	36	34	34	32	ret	flad
vægstolpe	30	rund	19	18	16	22	stejl	flad
vægstolpe	41	rund	36	33	45	36	stejl	flad
vægstolpe	80	rund	37	31	6	23	ret	flad
vægstolpe	81	rundoval	23	20	8	20	stejl	flad
vægstolpe	82	oval	36	30	10	21	skrå	flad
vægstolpe	102	rundoval	46	36	22	50	rund	rund
vægstolpe	107	diffus	36	30	29	30	stejl	flad
vægstolpe	115	rundoval	26	26	18	22	ret	flad
vægstolpe	311	rundoval	21	18	9	20	stejl	flad
vægstolpe	312	rundoval	21	18	11	20	stejl	flad
vægstolpe	314	rundoval	21	20	15	18	stejl	flad
vægstolpe	315	rund	21	20	19	18	stejl	flad
vægstolpe	316	rundoval	18	15	8	14	stejl	flad
vægstolpe	317	oval	20	17	8	12	ret	flad
dørstolpe	42	rund	30	27	26	32	skrå	rund
dørstolpe	448	rund	18	18	12	30	skrå	flad
ildsted	50	Oval	138	104	20	50	rund	flad

Tabel 7. Mål og dimensioner for strukturer i hus II.

Tagbærende stolper: Der er påvist 13 tagbærende stolper fra langhus II. Stolperne står ikke systematisk overfor hinanden, og i den sydøstlige række synes der at mangle en stolpe imellem de to A310 og A127. Da tagstolperne i husets er bevaret i en acceptabel dybde så er denne stolpe næppe overset. Den kan have stået højere i fylden, men som man ser ved flere huse på Evebø, så er stolperne – på nær sidste par før gavle – egentlig ikke ordnet parvist. De har støttet en underremskonstruktion. De påviste tretten stolper er formodentlig det oprindelige antal.

Tagstolper måler i gennemsnit 29,5 cm i tværmål (maks. 39 cm og min. 21 cm). De stikker i snit 22,3 cm i dybde (maks. 34 cm og min. 12 cm). De har overvejende stejle sider og flad bund.

Vægstolper: Der er påvist 14 vægstolper fra husets nordvestgavl og nordøstlige langside. De måler i diameter i gennemsnit 23,3 cm (maks. 50 cm og min. 12 cm). Dybden ligger på 16 cm (maks. 45 cm og min. 6 cm). Vægstolperne har stejle og rette sider med flad bund. Stolpen A41 kan være dørstolpe i indgang A. Stolpen A448 fra indgang A har også funktion som vægstolpe.

Indgang: De to stolper A42 og A448 synes at danne stolper for en dør i langhusets nordøstlige langside. Hvis

stolpen A41 hører til indgangen giver det en dør-/portåbning på 1,4 meter. Placeringen lidt forskudt ud mod gavlen for husets midte modsvare grundplanen fremlagt for langhus I ovenfor. Også der kunne der udskilles et dørparti (langhus I, indgang B) ved to retstillede stolper samme sted i bygningen. Følges dette mønster i langhus II må man formode at der også har været en indgang med to par skrå indtrukne dørstolper i bygningens sydvestlige langside lidt forskudt ud mod gavlen.

Fig. 15. Den ildstedslignende struktur A50 fra langhus I sydlige del. Anlægget er forstyrret af det senere hus III der skærer hen over langhus II men placeringen imellem de tagbærende stolper gør det sandsynligt at A50 hører til bygningen. Foto K. Solevåg.

De to stolper A42 og A448 måler henholdsvis 32 og 30 cm i tværmål og har en dybde på 26 og 12 cm. De har skrå sider og rundet og flad bund

Ildsted: I bygningens sydøstlige del ligger det formodede ildsted A50 (fig. 15). Som det ligger imellem de fire tagbærende stolper A101 – A309 og A44 – A49 så kan det se ud til at det tilhører langhuset. Anlægget er noget forstyrret af det senere langhus III der skærer ind over denne bygning, bl.a. ligger vægstolpen A512 fra hus III midt i ildstedet. Det tegner sig i flade som et 138 x 104 cm ovalt fyldskifte. I profil ses en skålformet aftegning af rødbrændt sand ned til en dybde af 20 cm. Af selve ildstedet i toppen er der intet bevaret.

Fyld/materialer

Den overvejende fyld i langhus II stolper er en lys grå til gråbrun sandet fyld med et moderat indhold af trækul. Området i sydøst var meget tørt og sandet, og det giver ikke den store variation i anlæggenes fyld. Ildstedet A50 tegnede sig i undergrund ved rødbrændt sand.

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	44	lys gråbrun sandet
tagstolpe	49	lys gråbrun sandet
tagstolpe	101	lagdelt lys/hvid til gråbrun sandet
tagstolpe	120	lys gråbrun sandet
tagstolpe	121	gråbrun sandet
tagstolpe	309	lys gråbrun sandet
tagstolpe	108	gråbrun sandet
tagstolpe	110	lys gråbrun sandet
tagstolpe	111	gråbrun sandet
tagstolpe	113	gråbrun sandet
tagstolpe	114	gråbrun sandet
tagstolpe	127	gråbrun sandet
tagstolpe	310	gråbrun sandet
vægstolpe	81	gråbrun sandet
vægstolpe	41	lagdelt lys til mørkere gråbrun sandet
vægstolpe	102	lys gråbrun sandet
vægstolpe	30	gråbrun sandet
vægstolpe	107	lys gråbrun sandet
vægstolpe	314	gråbrun sandet
vægstolpe	80	gråbrun sandet
vægstolpe	82	gråbrun sandet
vægstolpe	115	lys gråbrun sandet
vægstolpe	311	gråbrun sandet
vægstolpe	312	gråbrun sandet
vægstolpe	315	gråbrun sandet
vægstolpe	316	lys gråbrun sandet
vægstolpe	317	gråsort sandet
dørstolpe	42	lagdelt lys til gråbrun sandet
dørstolpe	448	lys gråbrun sandet
ildsted	50	rødbrændt sand og trækul

Tabel 8. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus II.

Fund

Der er ikke fund fra langhus II.

Tolkning og datering

Det er vanskeligt at afgøre husets funktion og rumopdeling. Det normale langhus har rummet både dyr og mennesker. Det typisk for perioden på Vestlandet, at se en tredelt rumløsning med stald i midten og to gavlrum. Følgende dette mønster måtte boligdel i hus II søges i husets nordvestende. Her er der dog ikke påvist den husarne som normalt lokaliserer boligdelen. Det kunne betyde at huset har haft en anden rumløsning, men det er mere sandsynligt at ildstedet kunne være blevet udvisket. Det kan være sket ved den senere aktivitet der i feltets sydøst del har sat sine spor ved dårligere bevaringsforhold. Uden påvist indgang i den sydøstlige langsideside til boligdel så lader det sig ikke gøre at udskille hverken stald- eller boligdel. Afstand imellem tagbærende stolper ændres ved stolperne A101 - A309 og det kan vise til det forventede gavlrum i sydøst. Rummet har da målt omkring 4 meter i længde med et areal på godt 28 m². Det efterlader omkring 47 m² til bolig og stald hvilket er godt 10 m² mindre end for langhus I.

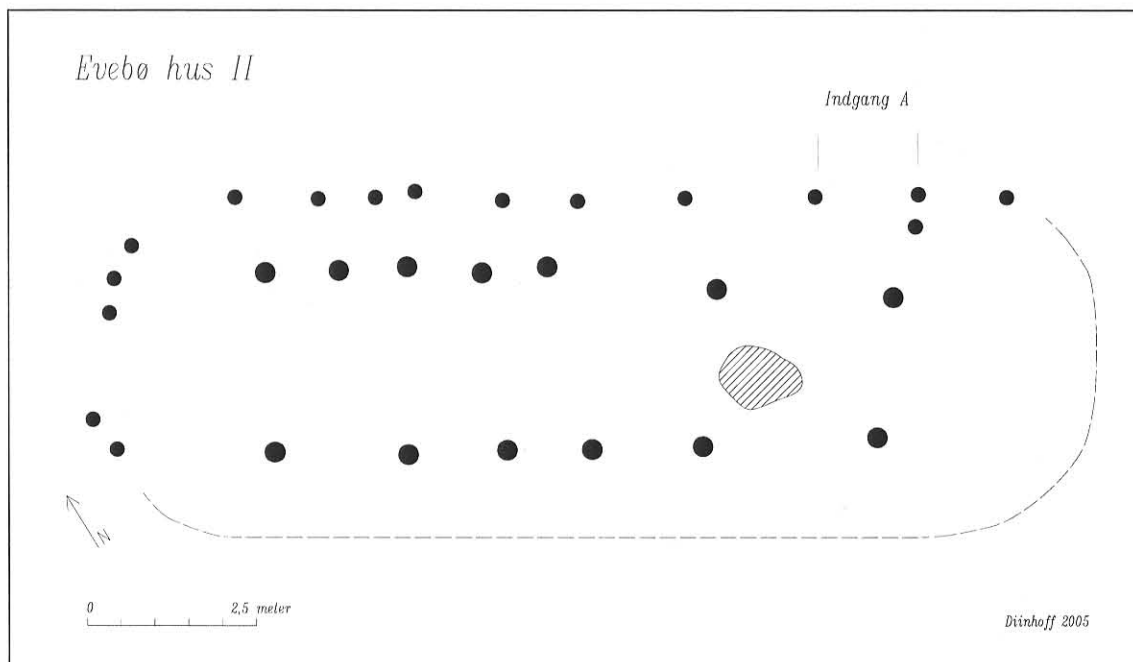

Fig. 16. Langhus II udtegnet med erkendte stolper og indgang. Med skrå linesignatur vises den ildstedslignende struktur A50. Bygningens resterende ikke påviste vægstolper er vist med stiplet linie. (Grafik S. Dinhoff).

Funktionen af den ildstedslignende struktur A50 er usikker og det gælder lignende anlæg med samme placering fra lokalitetens øvrige bygninger. Det er kogegrube- og ildstedslignende anlæg som normalt kunne relateres til husholdets aktiviteter i en boligdel. Der er dog meget der tyder på at disse anlæg i bygningernes sydøstlige gavlrum skal tolkes som rest efter produktionsanlæg og formodentlig ovne.

Fra den tagbærende stolpe A310 blev prøven VP-22 udtaget for radiologisk datering. Prøven (Beta-207311) daterer huset til tidlig førromersk jernalder 2290 +/- 60 BP (cal. 2330 BP). Yderligere dateres bygningen igennem sit forhold til langhus III. Vægstolpen A512 fra bygning III ligger over ildsted A50 i hus II, derfor må følgelig hus II være ældre end hus III. Fra langhus III foreligger en radiologisk datering til 2350 +/- 60 BP (Beta-186048; cal. 2350 BP) der daterer sig lidt ældre end hus II. Divergensen er imidlertid ikke mere end hvad der kan forventes af standardafvig ved radiologiske dateringer.

Foto

Film 08; billede 04

Film 16; billede 20, 22-24, 26, 30-33

Film 17; billede 01-02, 05-06

Film 30; billede 15-18, 20-27, 29, 33, 35

Film 31; billede 05, 10-11, 14, 16, 18

Tegninger

Plantegning nr. 01

Plantegning nr. 02

Plantegning nr. 04

Plantegning nr. 05

Plan- og profiltegning nr. 26

Plan- og profiltegning nr. 29

Plan- og profiltegning nr. 30

Plan- og profiltegning nr. 32

Plan- og profiltegning nr. 37

Plan- og profiltegning nr. 38

Videnskabelige prøver

Fra langhus II blev der udtaget tre videnskabelige prøver. Af disse blev VP-22 fra den tagbærende stolpe A310 afsendt for radiologisk datering. Prøven (Beta-207311) daterer sig til lidt før midten af førromersk jernalder (cal. 2330 BP).

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
04	115										
22	310		Beta- 207311	2290	60	-380	2330	-400	-240	-420	-200
23	315										

Tabel 9. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus II.

Hus III

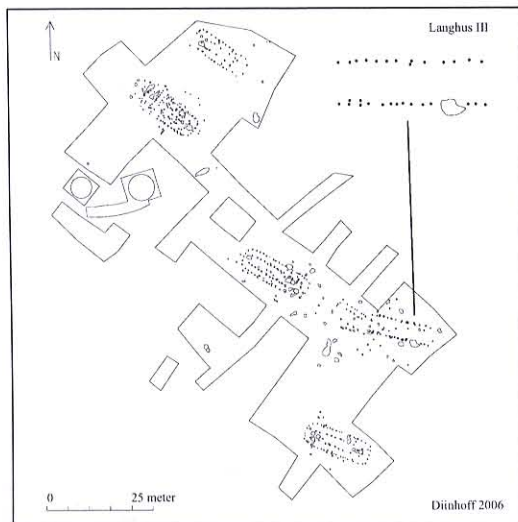

Fig. 17. Langhus III. Grafik S. Diinhoff.

har den ikke været væsentlig større end de 14,5 meter, der er afdækket (Planche 3).

Der blev trods gentagne eftersøgninger ikke påvist spor efter tagbærende stolper inde i bygningen. Dermed er der tale om en konstruktion som adskiller sig fra de vanlige treskibede langhuse. Denne bygning er en smallere enrumskonstruktion. Den kan have haft støttestolper uden nedgravet fundamentering, men et treskibet hus har det ikke været. Ligeledes kan det være et faktisk træk at bygningen ikke har haft traditionelle gavle. Der kan have været lette åbne gavlkonstruktioner eller måske portåbninger.

Der kunne påvises to indgange. Det er indgang A i sydvestsiden og indgang B i nordøstsiden. Det kan diskuteres om der har været en tredje indgang C i sydvestsiden. Her brydes rækken af vægstolper imellem A5 og A14 af anlægget A11. Dette er en sammensat struktur med ildsted/ildgrube i bund og en stenlægning i top. Det er uklart

om de to hører sammen, eller om de er adskilte anlæg. Stenlægningen strækker sig ind til husvæggen og kunne tolkes som brolægning og trædesten i et indgangsparti. Husets vægkonstruktion og muligt gulv kan ikke bestemmes. Der er heller ikke bevaret ildsted.

Vægstolper: Der blev afdækket 24 vægstolper fra de to langsider. De måler i gennemsnit 23,84 cm i diameter (maks. 48 cm og min. 14 cm). De har varierende dybde med et snit på 14 cm (maks. 28 cm og min. 2 cm). De fleste er bevaret med rundede sider og flad bund.

Fig. 18. De fire dørstolper fra indgang A i langhusets sydvestside. Set mod nord i profil. Foto S. Diinhoff.

Indgange: I begge husets langsider er der spor efter indgange. I den sydvestlige side danner de fire stolper A45 – A46 og A47 – A48 en indgang A. Den har en bredde på omkring en meter. Stolperne er ikke skråt indtrukne, men står rette indenfor hinanden. De to stolper A25 – A26 danner formodentlig to dørstolper i en indgang B i bygningens nordøstside. Det er uvist om åbningen der har været til den ene eller den anden side af dørstolperne. I begge tilfælde vil den have haft en bredde på rundt 1,3 – 1,4 meter. De yderste dørstolper har også fungeret som vægstolper i langsiderne. De måler i gennemsnit 24 cm i diameter (maks. 28 cm og min. 21 cm). I dybden stikker de 22 cm (maks. 39 cm og min. 9 cm). En fragmentarisk bevaret stenlægning i toppen af ildgruben A11 kan måske ses som trædesten i en tredje indgang C. Den strakte sig 1,5 meter ud fra bygningen hvor der er et ophold i vægstolperne imellem A5 og A14. Et par store flade heller i A11 støtter denne tolkning.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Slider	Bund
vægstolpe	2	rundoval	28	23	2	20	rund	flad
vægstolpe	4	rundoval	31	27	4	15	rund	flad
vægstolpe	5	rundoval	27	23	5	21	rund	flad
vægstolpe	7	oval	28	20	3	18	rund	flad
vægstolpe	8	rundoval	26	24	7	24	rund	flad
vægstolpe	13	oval	56	49	16	48	rund	rund
vægstolpe	14	diffus	51	36	9	25	rund	flad
vægstolpe	16	diffus	55	43	3	40	rund	ujævn
vægstolpe	18	diffus	37	33	4	30	rund	ujævn
vægstolpe	20	rund	25	20	25	20	ret	flad
vægstolpe	21	rund	24	22	25	21	stejl	flad
vægstolpe	22	rund	22	22	19	24	opgravet	flad
vægstolpe	23	rund	25	21	20	23	stejl	flad
vægstolpe	27	rundoval	27	24	25	21	stejl	flad
vægstolpe	29	rund	16	14	12	15	rund	flad
vægstolpe	31	oval	30	24	22	20	stejl	flad
vægstolpe	39	rund	25	22	20	19	ret	flad
vægstolpe	40	rund	20	20	16	24	stejl	flad
vægstolpe	43	rund	17	17	7	16	rund	rund
vægstolpe	103	rund	29	26	19	16	ret	flad
vægstolpe	104	rundoval	25	22	28	24	stejl	flad
vægstolpe	106	rund	19	18	15	18	stejl	flad
vægstolpe	319	rund	22	22	23	14	stejl	flad
vægstolpe	512	rund	30	30	20	40	skrå	flad
dørstolpe	25	rundoval	27	22	9	21	stejl	flad
dørstolpe	26	rundoval	27	24	10	22	stejl	flad
dørstolpe	45	oval	31	20	19	22	ret	flad
dørstolpe	46	rund	23	22	22	26	ret	flad
dørstolpe	47	rund	32	29	39	28	stejl	rund
dørstolpe	48	rund	33	32	32	24	stejl	flad

Tabel 10. Mål og dimensioner for strukturer i hus III. Stenlægningen over A11 er ikke medtaget.

Fyld/materialer

Fylden fra vægstolper og dørstolper varierer lidt. Det er en gråbrun fyld i vekslende tone med et vist indhold af trækul. Mange stolper fremstod ganske tørre og derfor lyse i stærk varme. Andre var mere fugtige og derfor mørkere. Variation i stolpernes indhold afspejler således i højere grad bevaringsforholdene mere end faktisk indhold.

Type	Struktur	Fyld
vægstolpe	2	lys gråbrun sandet
vægstolpe	4	lys gråbrun sandet

vægstolpe	5	lys gråbrun sandet
vægstolpe	7	lys gråbrun sandet
vægstolpe	8	lys gråbrun sandet
vægstolpe	13	gråbrun sandet
vægstolpe	14	gråbrun sandet
vægstolpe	16	gråbrun sandet
vægstolpe	17	gråbrun sandet
vægstolpe	18	gråbrun sandet
vægstolpe	20	lys gråbrun sandet
vægstolpe	21	let spættet lys gråbrun sandet
vægstolpe	22	let spættet lys gråbrun sandet
vægstolpe	23	lagdelt gråbrun og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	27	gråbrun sandet
vægstolpe	29	gråbrun sandet
vægstolpe	31	lys gråbrun sandet med gråt ler i top
vægstolpe	39	gråbrun sandet
vægstolpe	40	gråbrun til mørk sandet
vægstolpe	43	gråbrun til mørk sandet
vægstolpe	103	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	104	gråbrun sandet
vægstolpe	106	spættet gul og gråbrun sandet
vægstolpe	319	gråbrun sandet
vægstolpe	512	mørk gråbrun sandet
dørstolpe	25	gråbrun sandet
dørstolpe	26	gråbrun sandet
dørstolpe	45	gråbrun sandet
dørstolpe	46	gråbrun sandet
dørstolpe	47	gråbrun sandet
dørstolpe	48	gråbrun sandet

Tabel 11. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus III.

Fund

Der er ikke fund fra langhus III.

Tolkning og datering

Langhus III er kun delvist bevaret og det gør en bestemmelse vanskelig. Trods denne usikkerhed så fremstår bygningen ganske anderledes end det normale treskibede langhus. Bygningen har ikke haft den samme indre tagbærende konstruktion og gavlene havde sandsynligvis en anden mere åben udformning.

Det er hverken muligt at funktionsbestemme eller rumopdele langhus III. De to indgange minder dog om hvad der kendes fra de mere traditionelle bygninger. De fire stolper i indgang A er ganske vist retstillede, men de svarer til døråbninger til beboelsesdelen, som genfindes i f.eks. langhus I og IV. Den bredere indgang B i hus III kan tilsvare de større portåbninger til stald og gavlrum. Det kunne antyde en mere traditionel brug af huset med bolig og stald, men da byggeskikken omkring de treskibede langhuse er yderst traditionsbundet, så er det mere sandsynligt at denne hustype repræsenterer en bygning med en anden brug. En lignende huskonstruktion, der også kan dateres til førromersk jernalder, kendes fra Hornesvika ved Førde (Berge 2005) og et hus fra romersk jernalder med åben gavl og delvist åben rumkonstruktion er udgravet ved Vereide i Gloppen (Diinhoff 1997).

Huset dateres igennem en radiologisk prøve til midten af tidlig førromersk jernalder 2350 +/- 50 BP (Beta-186048; cal. 2350 BP). Fra huset overlejrer vægstolpe A512 ildsted A50 i hus II. Hus II er dateret lidt yngre end

dateringen for hus III ved 2290 +/- 60 BP (Beta-207311; cal. 2330 BP). Det er dog ikke større afvig end hvad der kan forventes ved radiologisk datering af stolpehuller.

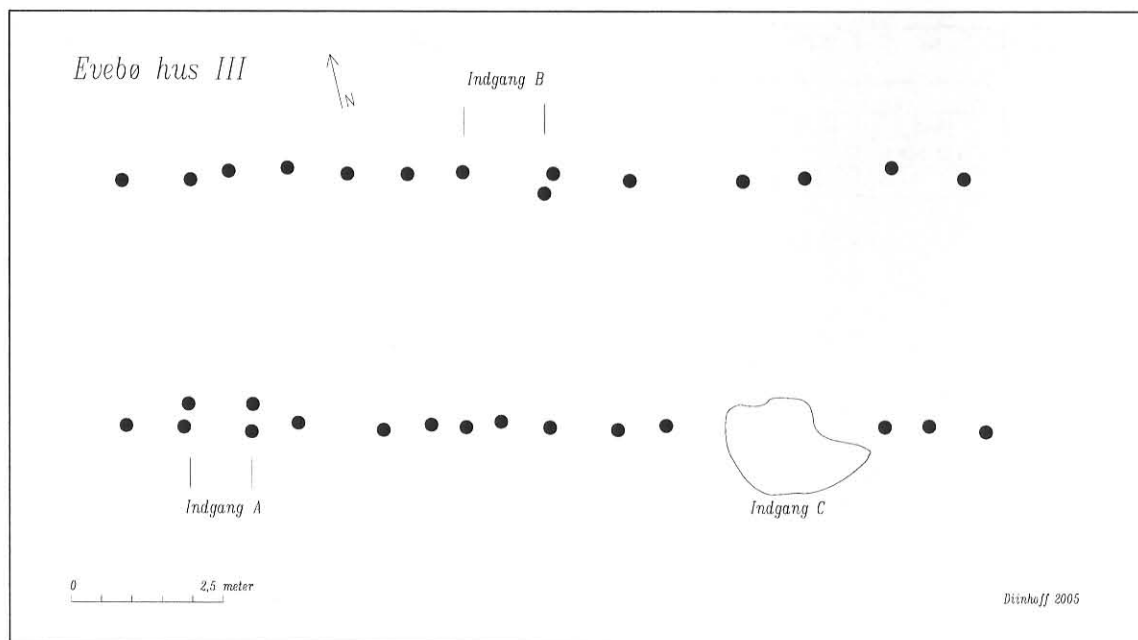

Fig. 19. De erkendte stolper fra langhus III. Indgang C er angivet, men den må vurderes som meget usikker.
(Grafik S. Diinhoff)

Foto

Film 11; billede 34

Film 15; billede 07-11, 15-16, 18-23, 25-27, 29-33

Film 16; billede 05-07, 10-12, 16-18, 25, 34-35

Film 18; billede 03

Film 31; billede 02, 07-08, 34

Film 32; billede 10-11

Film 33; billede 27

Tegninger

Plantegning nr. 01

Plantegning nr. 02

Plantegning nr. 04

Plan- og profiltegning nr. 26

Plan- og profiltegning nr. 27

Plan- og profiltegning nr. 29

Plan- og profiltegning nr. 32

Plan- og profiltegning nr. 37

Plan- og profiltegning nr. 40

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget tre videnskabelige prøver fra langhus III. Prøven VP-02 fra vægstolpe A23 blev radiologisk bestemt. Prøven Beta-186048 daterer sig til midten af tidlig førromersk jernalder (cal. 2350 BC).

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
01	22										
02	23	c14	Beta- 186048	2350	60	-400	2350	-420	-380	-750	-240
24	319										

Tabel 12. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus III.

Hus IV

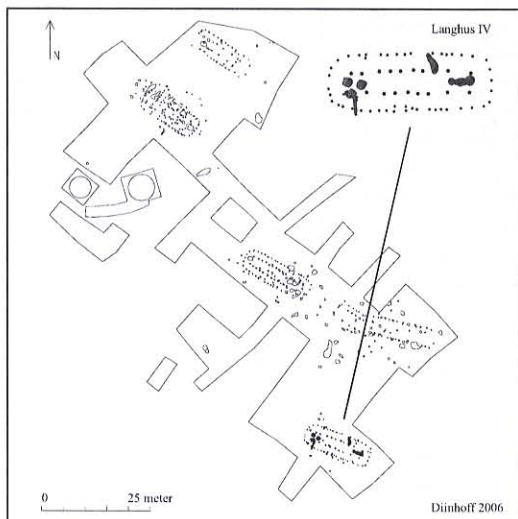

Fig. 20 og 21. Langhus IV i den sydlige del af udgravningsfeltet. På fotoet til højre ses langhuset mod nordvest i oprenset flade. Bygningens stolpehuller er snittede. Grafik S. Diinhoff.

Lokalisering

Langhus IV findes i udgravningsfeltets sydlige hjørne.

Anlægsbeskrivelse

Hus IV er et 15,9 meter langt og 5,6 meter bredt treskibet langhus (Planche 4). Det er orienteret nordvest – sydøst. Bevaringstilstanden var generelt god og huset synes at være påvist i sin helhed. Det har rette langsider og let buede gavle. Stolperne i de to tagbærende rækker står ikke systematisk ret overfor hinanden og det viser igen en underremskonstruktion.

Der kan formodentlig udskilles tre indgange. En i den sydvestlige langside og muligvis to i den nordøstlige. Der knytter sig en række ildproducerende anlæg til hver af husets gavlender. Det er tre anlæg i nordvest og fire i sydøst.

Der blev ikke fundet rest efter lerklining fra bygningen og derfor er en bestemmelse af vægkonstruktion hæftet med en vis usikkerhed. Der er imidlertid flere vægstolper med så beskedne dimensioner at de næppe har kunnet fæste en træbygget sleppverkskonstruktion. Det er derfor mest sandsynligt at bygningen har haft lerklinede vægge.

type	struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	359	rund	31	31	24	22	ret	flad
tagstolpe	360	rundoval	32	22	42	25	stejl	flad
tagstolpe	363	rund	38	34	32	32	stejl	flad
tagstolpe	369	rund	19	19	20	21	ret	flad
tagstolpe	370	rund	23	23	39	28	ret	flad
tagstolpe	371	rund	38	38	35	27	ret	flad
tagstolpe	372	rundoval	35	26	46	37	ret	flad
tagstolpe	373	rund	37	34	31	22	ret	flad

tagstolpe	375	rund	26	25	53	27	ret	flad
tagstolpe	376	rund	29	26	32	35	stejl	flad
tagstolpe	382	rund	29	23	46	37	ret	flad
tagstolpe	385	oval	31	27	29	27	ret	flad
tagstolpe	386	rundoval	29	27	50	24	ret	flad
tagstolpe	387	rund	27	25	30	22	ret	flad
tagstolpe	389	rund	37	36	49	34	ret	flad
tagstolpe	396	rund	30	27	23	24	ret	flad
tagstolpe	430	rundoval	36	26	21	29	ret	rund
tagstolpe	441	rundoval	50	34	20	47	opgravet	skrå
vægstolpe	346	rund	16	15	3	19	rund	flad
vægstolpe	348	rund	21	20	23	19	ret	flad
vægstolpe	349	rundoval	22	22	22	18	ret	flad
vægstolpe	350	rund	22	21	16	21	ret	flad
vægstolpe	352	oval	20	15	8	14	stejl	flad
vægstolpe	353	rund	20	19	20	16	stejl	flad
vægstolpe	358	rund	24	21	26	17	ret	flad
vægstolpe	364	rund	13	13	18	12	ret	flad
vægstolpe	365	rund	17	15	19	15	stejl	flad
vægstolpe	366	rund	25	24	20	15	skrå	flad
vægstolpe	368	rund	20	19	21	12	ret	flad
vægstolpe	378	rund	22	21	25	20	ret	flad
vægstolpe	379	rund	19	17	20	16	skrå	flad
vægstolpe	380	rund	19	16	12	18	skrå	ujævn
vægstolpe	388	rund	19	17	28	17	skrå	flad
vægstolpe	390	rundoval	20	19	34	17	skrå	flad
vægstolpe	393	rundoval	19	18	15	18	opgravet	flad
vægstolpe	394	rund	18	17	13	18	stejl	flad
vægstolpe	398	rundoval	29	28	34	17	skrå	flad
vægstolpe	400	oval	28	13	15	7	stejl	spids
vægstolpe	401	rund	25	25	33	25	skrå	flad
vægstolpe	402	rund	17	16	23	16	skrå	flad
vægstolpe	427	rundoval	21	16	8	16	rund	rund
vægstolpe	428	rundoval	12	11	11	12	stejl	skrå
vægstolpe	429	rund	20	19	18	18	stejl	flad
vægstolpe	431	rund	11	10	14	10	stejl	spids
vægstolpe	432	rund	20	19	17	18	stejl	rund
vægstolpe	433	rund	12	12	13	13	ret	flad
vægstolpe	434	rund	10	9	11	8	stejl	spids
vægstolpe	435	diffus	31	26	10	25	skrå	flad
vægstolpe	436	rund	22	20	13	13	ret	flad
vægstolpe	438	rund	12	11	13	11	stejl	rund
vægstolpe	440	rund	15	14	14	11	stejl	flad
vægstolpe	442	rundoval	30	25	34	18	skrå	flad
vægstolpe	446	rund	9	8	23	9	ret	rund
vægstolpe	447	rundoval	13	12	17	13	ret	flad
vægstolpe	449	rundoval	35	28	15	30	ret	flad
vægstolpe	450	rundoval	37	24	15	33	ret	flad
vægstolpe	461	rundoval	13	12	12	10	rund	rund
vægstolpe	462	oval	15	11	8	15	ret	rund
dørstolpe	357	rundoval	34	30	35	27	stejl	flad
dørstolpe	391	diffus	35	25	9	35	stejl	andet
dørstolpe	392	rundoval	25	25	14	22	ret	flad
dørstolpe	443	rundoval	33	32	28	30	stejl	flad
dørstolpe	444	oval	37	23	29	18	stejl	flad

dørstolpe	445	oval	37	23	32	22	stejl	flad
ildsted	426	rund	88	86	8	104	skrå	ujævn
ildstedlign	384	oval	110	45	22	136	rund	flad
ildstedlign	520	langoval	136	76	2	130	rund	flad
ovn	460	aflang	208	66	26	150	rund	rund
ovn	425	sammensat	260	25	25	25	skrå	andet
ildgrube	383	rund	96	94	13	64	rund	rund
koge-grube	361	rund	93	85	16	96	rund	flad

Tabel 13. Mål og dimensioner for strukturer i hus IV.

Tagbærende stolper: Fra langhuset er der fundet 18 tagbærende stolper. De står i to parallelle rækker hvor ikke alle stolper ses parvist overfor hinanden. Det må betyde at der er tale om en underremskonstruktion. Afstanden imellem stolperne i hver række varierer og det gør det vanskeligt at rumopdele huset.

De måler i gennemsnit 28,9 cm (maks. 47 cm og min. 21 cm). I dybden ligger de på 34,6 cm (maks. 53 cm og min. 20 cm). Det er flest retsidede stolper med flad bund.

Vægstolper: Der er 40 vægstolper fra bygningen. De har et snit på 16,3 cm i diameter (maks. 33 cm og min. 7 cm) og en dybde på 17,9 cm (maks. 34 cm og min. 3 cm). Enkelte vægstolper er ganske små med ringe tværmål, de er nærmest stager presset ned i undergrunden uden nedgravning. Formen varierer hvor de fleste har stejl og skrå sider med flad bund.

Indgange: Der kan udskilles to sikre indgange til hus IV (fig. 24). Lidt vest for midten i den sydvestlige langside ligger indgang A ved stolperne A357 – A445 og A443 – A444. De danner den typiske indgang til boligdel med to par stolper og indtrukket dørparti. Her er plads til en døråbning på omkring en meter. Det bemærkes at der imellem de tagbærende stolper A372 og A441 - indenfor indgangen - er en øget afstand for at lette passage til husets indre.

I den nordøstlige langside ses en indgang B ved de to stolper A391 – A392. Åbningen i langsiden synes at have ligget øst for stolperne i retning mod vægstolpen A438. Det giver en dør/portåbning på godt 1,4 meter. Indenfor indgangen ses der en øget afstand imellem de to tagbærende stolper A373 og A375. Det har lettet adgang til husets indre.

Fig. 22. De to par dørstolper der danner indgangsparti A i langhus IV sydvestlige langside. Foto K. Solevåg.

I lidt øst for midten af den nordøstlige langside ses et ophold i rækken af vægstolper imellem A401 og A402. Her er et to meter langt tomt område (mulig indgang C). Begge stolper er tydelige, relativt dybe og bevaringsforholdene gode. Området blev afsøgt omhyggeligt, men der kunne ikke påvises yderligere stolper derimellem. Hullet i vægstolpernes række falder sammen med den ildstedslignende struktur A460, og der er meget der taler for at den hører til bygningen. De to tagbærende stolper A385 og A386 synes at være forskudt

for at give plads til A460. Hvis den tilhører langhus IV så betyder det en tredje åbning i vægforløbet. Det er imidlertid ikke sikkert at dette er en egentlig indgang.

Dørstolperne (indgang A og B) måler i gennemsnit 25,7 cm (maks. 35 cm og min. 18 cm) og de stikker i profil 24,5 cm (maks. 35 cm og min. 9 cm). De har stejle sider og flad bund.

Ildproducerende anlæg: I langhuset ses flere anlæg hvor ild har været anvendt. I husets nordvestlige del er der tre. Det er ildsted A426, kogegrube A361, og det er A425 der må betegnes som et ildstedslignende ovnsanlæg med afløbsrende.

Ildsted A426 tegner sig som et rundt svagt aftegnet fyldskifte med et største tværmål på 88 cm. Det stikker 8 cm i dybde med skrå sider og ujævn bund. Det er kun den underliggende rødbrændte sand der er bevaret og derfor fremtræder det noget diffust. Kogegruben A361 er cirkulær med et største tværmål på 96 cm. Den stikker 16 cm i dybde med rundede sider og flad bund. De to strukturer ligger i husets midtakse og er ordnet i relation til de tagbærende stolper A363 – A376 og A360 – A375.

Op til de to strukturer ligger A425 der er vanskelig at bestemme nærmere. Den består af et rundet rektangulært fyldskifte på ca. 95 x 80 cm. Det har rundede sider og affladet bund. Anlæggets centrale del svarer til såvel ildsteder som ovnsanlæg. Herfra strækker der sig en næsten to meter lang rende ud til, og igennem den sydvestlige langside imellem vægstolperne A348 og A349. Fylden i anlægget viser spor efter brænding med høje temperaturer. Forholdet imellem den tagbærende stolpe A363 og A425 er lidt uklar. A425 er noget diffus og udflydende hvor den støder op til stolpen. Efter udgravning var det klart at de to anlæg ikke berører hinanden, men ligger helt tætte.

Fig. 23. Kogegrube A361 fra langhus IV nordvestdel. Foto A. Bruen Olsen.

I langhusets modsatte ende ligger yderligere fire ildproducerende anlæg. Det er ildgruben A383 og de to ildstedslignende anlæg A520 og A384 i husets midtakse. De ligger placeret i forhold til de tagbærende stolper A369 – A385 og A382 – A430. Fjerde anlæg er den ovnslignende A460 nær den nordøstlige langside.

A383 er en cirkulær ildgrube med et største tværmål i profil på 64 cm. Den har et skålformet snit med en dybde på 13 cm. Den har et højt indhold af trækul, men viser ikke ildskørnede sten. Nord derfor ligger den ildstedslignende A384. Det er et diffust anlæg der var vanskelig at afgrænse. I fladen ses den som et gråsort trækholdigt fyldskifte med en diameter på imellem 80 og 110 cm. Denne mørke fyld kan følges 10 cm i dybde i et skålformet snit. Derunder findes rødbrændt sand ned til 22 cm dybde. Imellem A383 og A384 ligger den ildstedslignende A520, der kun tegnede sig svagt. Den er vanskelig at adskille fra omliggende strukturer i såvel flade som i snit. Den tegner sig som et langovalt fyldskifte på 136 x 76 cm. Den er ganske flad med blot et par centimeters dybde.

Fra området imellem de to tagbærende stolper A385 og A386 og skråt ud til vægstolpen A401 ligger den ovnslignende A460. Den tegner sig lidt diffust i fladen som et 208 x 66 cm fyldskifte. I profilsnit er det 26 cm

dybt med rundede sider og rundet bund. Det er for størsteparten den rødbrændte sand under ovnen der er bevaret, men der ses også et trækulholdigt lag med spredt bevaret gråt ler i toppen.

Fyld/materialer

Fylden fra langhusets strukturer varierer lidt i sammensætning. Den er generelt mørkere end den fyld der fandtes i de ovenfor beskrevne langhuse. Der er også et mærkbart højere indhold af trækul.

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	359	gråbrun sandet
tagstolpe	360	lagdelt lys og mørk gråbrun til sort sandet
tagstolpe	363	mørk gråbrun sandet
tagstolpe	369	spættet lys, gråbrun og sort trækul sandet
tagstolpe	370	spættet lys, gråbrun og sort trækul sandet
tagstolpe	371	spættet lys og gråbrun sandet
tagstolpe	372	lagdelt lys til mørk gråbrun sandet
tagstolpe	373	gråbrun sandet
tagstolpe	375	lagdelt lys, mørk og sortgrå sandet
tagstolpe	376	lagdelt lys, mørk og sortgrå sandet
tagstolpe	382	lys grå og gulbrun sandet
tagstolpe	385	spættet lys og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	386	spættet lys og mørk gråbrun sortgrå sandet
tagstolpe	387	lagdelt lys og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	389	spættet lys og mørk gråbrun sandet
tagstolpe	396	lagdelt spættet lys gråbrun sandet
tagstolpe	430	spættet lys til mørk gråbrun sandet
tagstolpe	441	spættet lys gråbrun og grå sandet
vægstolpe	346	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	348	lagdelt lys og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	349	lys gråbrun spættet sandet
vægstolpe	350	gråbrun til mørk sandet
vægstolpe	352	gråbrun sandet
vægstolpe	353	spættet lys og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	358	spættet lys og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	364	spættet lys og gråbrun sandet
vægstolpe	365	lys gråbrun sandet
vægstolpe	366	lys gråbrun sandet
vægstolpe	368	spættet lys og gråbrun sandet
vægstolpe	378	lys og gråbrun sandet
vægstolpe	379	lys og gråbrun sandet
vægstolpe	380	lys gråbrun sandet
vægstolpe	388	spættet lys og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	390	lys gråbrun sandet
vægstolpe	393	lys gråbrun sandet
vægstolpe	394	lys gråbrun sandet
vægstolpe	398	lagdelt lys og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	400	lys gråbrun sandet
vægstolpe	401	gråbrun sandet
vægstolpe	402	lagdelt lys og gråbrun sandet
vægstolpe	427	lys gråbrun sandet
vægstolpe	428	lys gråbrun sandet
vægstolpe	429	lys gråbrun sandet
vægstolpe	431	gråbrun sandet
vægstolpe	432	lys til gråbrun sandet
vægstolpe	433	gråbrun sandet

vægstolpe	434	gråbrun sandet
vægstolpe	435	spættet gråbrun til sort trækul sandet
vægstolpe	436	gråbrun sandet
vægstolpe	438	gråbrun til mørk sandet
vægstolpe	440	lys gråbrun og sortgrå trækul sandet
vægstolpe	442	spættet gråbrun til sandet
vægstolpe	446	spættet lys gråbrun sandet
vægstolpe	447	spættet lys gråbrun sandet
vægstolpe	449	gråbrun sandet
vægstolpe	450	gråbrun sandet
vægstolpe	461	gråbrun sandet
vægstolpe	462	spættet brungrå og gråbrun sandet
dørstolpe	357	lagdelt lys og mørk gråbrun sandet
dørstolpe	391	spættet lys og mørk gråbrun sandet
dørstolpe	392	spættet lys og mørk gråbrun sandet
dørstolpe	443	lagdelt lys og mørk til sort gråbrun sandet
dørstolpe	444	lagdelt gråbrun til mørk sandet
dørstolpe	445	lagdelt gråbrun til mørk sandet
ildsted	426	rødbændt sand
ildstedlign	384	lagdelt rødbændt sand med sort trækul i top
ildstedlign	520	rødbændt sand og grå aske
ovn	425	lagdelt rødbændt sand, sort trækul og hvid aske
ovn	460	lagdelt rødbændt sand gråsort trækul i top
ildgrube	383	lagdelt sort trækul og mørk gråbrun sandet
kogegrube	361	sort trækul og ildsk. Sten, gråbrun sand i top

Tabel 14. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus IV.

De ildsteds- og ovnslignende strukturer A384, A460, A425, A426 og A520 tegner sig alle med en underliggende rødbændt fyld. Det varierer efter hvor meget af det oprindelige overliggende anlæg (ildsted eller ovn) der er bevaret. I toppen af nogle er der et klart trækulindhold og i andre kan der være grå aske og ler. Ildgruben A383 har et sort trækulholdigt bundlag med en overliggende mørk gråbrun sandet fyld. Kogegruben A361 indeholder sort trækul og ildskørnede sten.

Fund

Der foreligger ikke fund fra langhus IV.

Tolkning og datering

Bygningerne funktions- og rumopdeles efter hvorledes døråbninger og indre strukturer fordeler sig. Det er normalt for de førromerske huse på Vestlandet at langhusene kan deles i tre rum. Der er boligdel nær den ene gavl, stald i midten og et modsat gavlrum der kan være fjøs for småfæ, lager- eller arbejdsplads. Husene på Enebø viser variation indenfor dette skema og bygning IV er ingen undtagelse.

Det er muligt at langhus IV også kan opdeles med tre rum, men bestemmelsen er ikke uden problemer og andre rumløsninger er mulige. Der kan formuleres en tredeling af bygningen med et muligt nordvestligt gavlrum omkring de tre varmegivende anlæg i gavllenden (fig. 24). Indgang til dette rum må da være ved dør/portåbning B i den nordøstlige langside. Rummet kan have strakt sig ned til den tagbærende stolpe A372. Indgang A og den mulige indgang C har ledt ind til et rum i husets midte som har strakt sig ned til imellem de tagbærende stolper A369 og A370. Yderst mod sydøst ses et gavlrum rundt de tre anlæg A383, A384 og A520. Der har så ikke været direkte indgang til dette rum, den skal måske findes ved åbning C i den nordøstlige langside og den aktivitet der ligger rundt ovnen A460.

Det er imidlertid en rumløsning der giver problemer i forhold til den traditionelle tolkning med tre rum ved bolig, stald og lager/småfjøs. De forskellige anlæg i gavlender kan tolkes som ovnsanlæg efter teknisk produktion. Det er specielt de to ovnslignende strukturer A425 og 460 der styrker denne tolkning. De er placeret skråt ud fra gavlrummene, som skulle de lede et eller andet (slagge?) ud af bygningen. Et andet forhold er indgangenes placering og udformning. Indgang A har dørstolper der normalt findes ved indgang til boligdel mens de bredere indgange som B og C normalt leder til stald og lager/småfjøs. Det kan tolkes som en opdeling af huset med arbejdspladser i hver gavlende og måske ingen, eller blot en reduceret stald sammen med boligområde i midten. Det er et spørgsmål der desværre ikke lader sig bestemme.

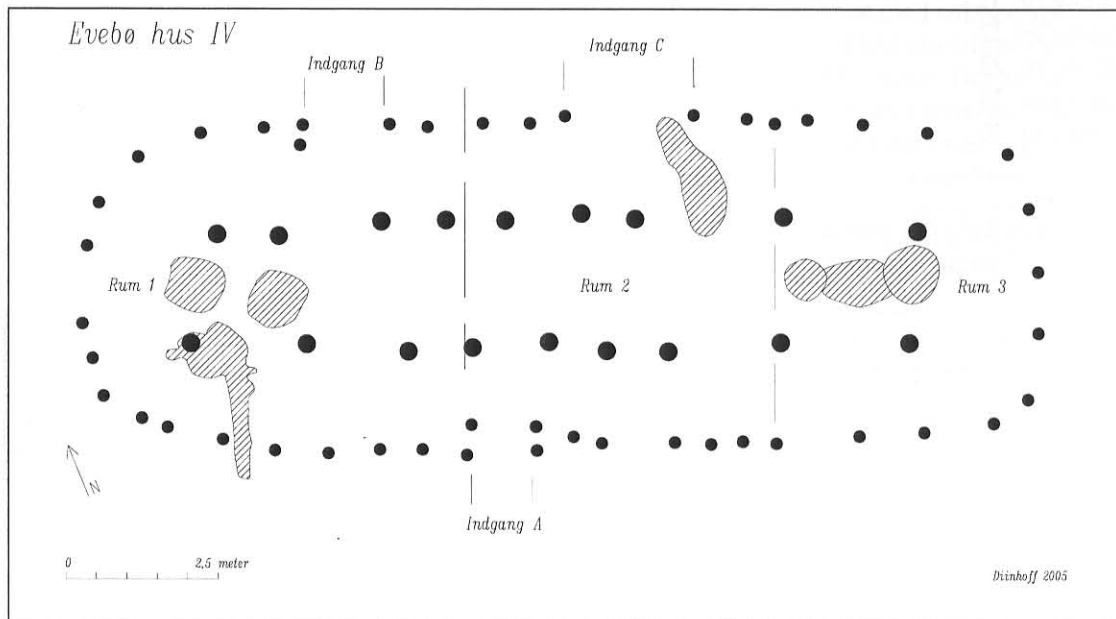

Fig. 24. Langhus IV med mulig rumopdeling og indgange angivet. Med skrå signatur er vist ildsted, kogegrube og ildstedslignende anlæg omtalt i teksten. (Grafik S. Diinhoff)

Fra dørstolpen A357 blev udtaget en prøve for radiologisk datering. Den daterer sig til midten af yngre førromersk jernalder, 2160 +/- 60 (Beta-186051, cal. 2140 BP).

Foto

Film 11; billede 07, 09, 17-18, 21, 30, 35
 Film 13; billede 14-28, 30-36
 Film 14; billede 01-26, 28-32, 35-36
 Film 15; billede 03-06, 12-14, 34-36
 Film 16; billede 01, 03-04, 09, 14-15, 27-29, 36
 Film 17; billede 03-04, 07, 09-36
 Film 18; billede 01, 04, 06-08, 10-12
 Film 19; billede 01-11, 13-22
 Film 21; billede 07
 Film 31; billede 35-36
 Film 32; billede 05, 07-09
 Film 33; billede 01-03, 35

Tegninger

Plantegning nr. 12

Plantegning nr. 13

Plan- og profiltegning nr. 24

Plan- og profiltegning nr. 25

Plan- og profiltegning nr. 27

Plan- og profiltegning nr. 29

Plan- og profiltegning nr. 30

Plan- og profiltegning nr. 31

Plan- og profiltegning nr. 32

Plan- og profiltegning nr. 33

Plan- og profiltegning nr. 34

Plan- og profiltegning nr. 40

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget tre videnskabelige prøver fra langhus IV. Af disse er prøven VP-25 radiologisk dateret. Det har givet en datering til midt i yngre førromersk jernalder (Beta-186051, cal. 2140 BP).

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
25	357	c14	Beta- 186051	2160	60	-190	2140	-360	-110	-380	-40
26	360										
27	375										

Tabel 15. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus IV.

Hus V

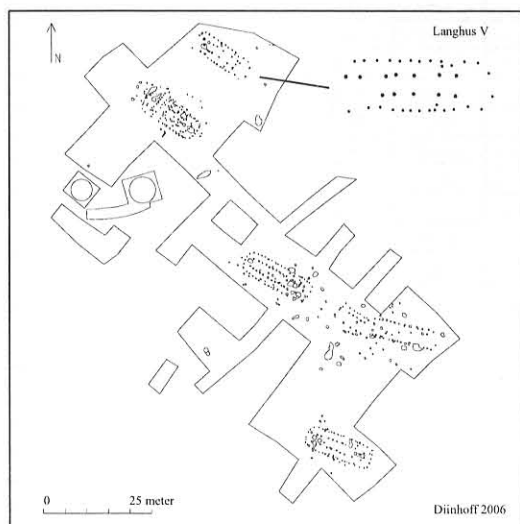

Fig. 25. Langhus V. Grafik S. Diinhoff

vægforløbet i sydvestgavlen er det sandsynligt at den nordligste stolpe A422 er en tagbærende stolpe, men det kan ikke udelukkes at den er en vægstolpe i den savnede nordvestgavl.

Stolperne har en gennemsnitlig bredde på 27,4 cm (maks. 40 cm og min. 17 cm). De når en dybde på 24,4 cm (maks. 42 cm og min. 12 cm). De har stejle eller rette sider med flad bund.

Lokalisering

Langhus V ligger i udgravningsfeltets nordøstlige hjørne.

Anlægsbeskrivelse

Huset er kun delvist bevaret idet den nordvestlige del mangler. Den er gået tabt i forbindelse med anlægningen af den asfalterede vejbane der løber rundt nordøst om udgravningsfeltet. Huset er bevaret i en længde af 14,35 meter. Det har en bredde på næsten 5 meter. Bygningen er orienteret nordvest – sydøst, den har rette langsider og at dømme ud fra den sydøstlige afslutning, rundede gavle (Planche 5). Det er en treskibet konstruktion hvor de tagbærende stolper synes at stå parvist rette, modsat stolperne i bygningerne I, II og IV. Det kan tyde på at bygningen har haft en overremskonstruktion. Der er ikke bevaret ildsted.

Tagstolper: Fra bygningen kan der udskilles 12 tagbærende stolper. De ordner sig i fem par, samt to enkeltliggende stolper hvortil modstående stolpe ikke har kunnet erkendes. Ud fra det

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Profil	Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	280	rund	28	27	14	23	ret	flad
tagstolpe	285	rundoval	35	28	26	34	stejl	flad
tagstolpe	286	rund	37	32	42	40	stejl	flad
tagstolpe	287	rund	29	28	20	30	stejl	flad
tagstolpe	288	rund	37	37	28	27	ret	flad
tagstolpe	289	rund	22	20	17	17	ret	flad
tagstolpe	290	rundoval	58	49	22	30	ret	flad
tagstolpe	293	oval	30	22	32	30	ret	flad
tagstolpe	296	rund	25	23	37	28	stejl	flad
tagstolpe	412	rundoval	27	26	25	21	stejl	rund
tagstolpe	418	diffus	52	26	12	19	stejl	flad
tagstolpe	422	rundoval	28	23	18	30	stejl	flad
vægstolpe	274	rund	18	16	28	21	ret	flad
vægstolpe	275	rundoval	33	26	25	21	ret	ujævn
vægstolpe	276	rund	20	20	15	16	ret	flad
vægstolpe	277	rundoval	27	21	15	23	stejl	flad
vægstolpe	278	diffus	28	16	10	20	skrå	skrå
vægstolpe	279	rund	20	18	10	30	rund	flad
vægstolpe	281	rundoval	30	25	15	23	ret	flad
vægstolpe	283	oval	28	18	18	16	stejl	flad
vægstolpe	284	langoval	30	19	24	23	skrå	ujævn
vægstolpe	294	rundoval	21	19	26	20	stejl	rund
vægstolpe	295	rundoval	22	18	28	22	ret	flad

vægstolpe	297	rund	20	20	20	20	ret	flad
vægstolpe	298	oval	24	16	19	16	ret	flad
vægstolpe	299	diffus	23	14	19	23	stejl	flad
vægstolpe	300	rund	15	12	15	19	ret	flad
vægstolpe	302	rundoval	20	15	17	11	skrå	rund
vægstolpe	303	rundoval	25	23	4	18	rund	rund
vægstolpe	410	oval	37	21	26	23	stejl	flad
vægstolpe	414	oval	32	21	36	28	ret	flad
vægstolpe	416	rundoval	16	14	3	14	rund	rund
vægstolpe	417	rund	21	20	6	17	stejl	flad
vægstolpe	419	rundoval	35	30	19	16	ret	flad
vægstolpe	420	rundoval	24	17	17	23	skrå	flad
dørstolpe	271	rundoval	25	23	18	32	stejl	flad
dørstolpe	272	rund	20	20	25	20	ret	flad
dørstolpe	273	oval	21	18	15	17	stejl	flad
dørstolpe	291	rundoval	20	18	15	16	stejl	flad
dørstolpe	292	rundoval	14	12	10	14	stejl	flad
dørstolpe	301	rundoval	14	11	10	19	rund	rund

Tabel 16. Mål og dimensioner for strukturer i hus V.

Vægstolper: Fra vægkonstruktionen foreligger der 23 stolper. Dertil har tre dørstolper også haft funktion i væg. Vægstolperne i den nordvestlige gavl kunne ikke erkendes. Det er muligt at stolpen A422 er en vægstolpe fra den manglende gavl, men der burde da være større afstand imellem den - da sidste - tagbærende stolpe A290 og gavlen. Det giver desuden ikke plads til en gavlrunding tilsvarende det de øvrige husgavle på Evebø viser. Specielt hvis stolpen A283 er nordligste vægstolpe i den sydvestlige langside, så vil en gavl ved stolpe A422 blive for flad. Følgelig må A422 ses som en tagbærende stolpe.

Vægstolperne måler gennemsnitligt i tværmål 20,1 cm (maks. 30 cm og min. 11 cm). De opnår en dybde af 18 cm (maks. 36 cm og min. 3 cm). De har rette eller stejle sider og flad bund.

Indgange: To sikre indgange er udskilt for huset (fig. 26). De ligger overfor hinanden i hver langside i bygningens sydøstlige del. Indgang A består af dørstolperne A272 – A273 og A271. Indgang B består af A292 – A301 og A291. Formodentlig har hver indgang oprindeligt bestået af fire stolper. De har begge været af dørtypen med indtrukne retstillede stolper. De har begge holdt en dør på rundt 90 cm i bredde. Der kan have været en tredje indgang C i husets nordlige del hvor vægstolperne A279 og A281 kan være let indtrukne.

I tværmål måler dørstolperne i gennemsnit 19,7 cm (maks. 32 cm og min. 14 cm). De måler i dybde 15,5 cm (maks. 25 cm og min. 10 cm). De veksler lidt i profilsnit, men de fleste har stejle sider og flad bund.

Vægkonstruktion: I en dørstolpe blev der fundet et stykke lerkling og det kan være rest efter vægkonstruktion. Det måtte da betyde at huset har været opført med lerklinede vægge.

Fyld/materialer

Fylden i langhus V varierer lidt. Flere stolper viser en lagdelt sammensat fyld af lys gråbrun sand og mørkere gråbrun sand. Enkelte stolper har et højt trækulindhold og viser gråsorte lag.

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	280	lagdelt gråbrun og sortgrå sandet
tagstolpe	285	lagdel gul, grå og sortgrå sandet
tagstolpe	286	lagdelt gråbrun og sortgrå sandet
tagstolpe	287	lagdelt gråbrun og sortgrå sandet

tagstolpe	288	spættet gulbrun og mørk sort gråbrun sandet
tagstolpe	289	lagdel gråbrun og gråsort sandet
tagstolpe	290	spættet mørk og lys gråbrun sandet
tagstolpe	293	lagdelt gråbrun og gråsort sandet
tagstolpe	296	lagdelt gråbrun og gråsort sandet
tagstolpe	412	lagdelt lys og gråbrun sandet
tagstolpe	418	gråbrun sandet
tagstolpe	422	lagdel orange, gråbrun og mørk sandet
vægstolpe	274	lagdelt gråbrun og gråsort sandet
vægstolpe	275	spættet gråbrun og mørk sandet
vægstolpe	276	spættet gråbrun og mørk sandet
vægstolpe	277	spættet lys og mørk gråbrun sandet
vægstolpe	278	spættet gråbrun sandet
vægstolpe	279	lys gråbrun sandet
vægstolpe	281	lagdelt gråbrun og gråsort sandet
vægstolpe	283	gråbrun sandet
vægstolpe	284	gråbrun sandet
vægstolpe	294	gråbrun sandet
vægstolpe	295	lagdelt gråsort og sortgrå trækul sandet
vægstolpe	297	lagdelt gråbrun og gråsort sandet
vægstolpe	298	gråbrun sandet
vægstolpe	299	spættet gråbrun til mørk sandet
vægstolpe	300	lagdelt gråbrun til mørk sandet
vægstolpe	302	lys gråbrun sandet
vægstolpe	303	lys gråbrun sandet
vægstolpe	410	lagdelt lys og gråbrun sandet
vægstolpe	414	gråbrun sandet
vægstolpe	416	lys brun sandet
vægstolpe	417	gråbrun sandet
vægstolpe	419	mørk gråbrun sandet
vægstolpe	420	spættet gråbrun og mørk sandet
dørstolpe	271	gråbrun sandet
dørstolpe	272	lagdelt gul og gråbrun sandet
dørstolpe	273	gråbrun sandet
dørstolpe	291	gråbrun sandet
dørstolpe	292	gråbrun sandet
dørstolpe	301	lys gråbrun sandet

Tabel 17. Fyldb beskrivelse for strukturer i langhus V.

Fund

Fra dørstolpen A272 blev der optaget et stykke brændt lerklining der kan være rest af vægkonstruktion, og fra stolpen A293 et stykke slagge. Det er fund der kan tilhøre huset, men også fund som kan have ligget i fladen hvor husene er opført og dermed sekundært er endt i stolpehuller.

- B 16372/2 Et fragment brændt ler fra A272. Vægt 7,38 gram.
 B 16372/3 jernslagge fundet i stolpe A293. Vægt 11,73 gram.

Tolkning og datering

Langhus V er bevaret i en længde på godt 14,5 meter. Bygningen må oprindelig have været lidt længere, idet det forudsættes at den manglende nordvestgavl har været let rundet tilsvarende de øvrige husgavle på Evebø. Hvis der har været samme afstand imellem sidste tagbærende stolpepar og gavl som i husets sydøstende, så har

bygningen haft en oprindelig længde på op mod 17 meter. Stolperne ned gennem huset er arrangeret parvist overfor hinanden, hvilket tyder på en overremskonstruktion.

De to indgange (A og B) tyder på at der kan udskilles et gavlrum 3 i husets sydøstende. Det kan have været adskilt fra den midterste sektion (rum 2) ved et smalt indgangsparti imellem de to døre. Gavlrummet har haft et areal på 17,8 m².

Husets nordlige del mangler, men her har der troligt været yderligere rumopdeling med boligrum og husarne op mod den nordvestlige gavl (rum 1). Det er ikke muligt at bestemme hvor de to rum 1 og rum 2 da har været delt. Der bemærkes en lidt større afstand imellem tagstolperne A290 og A289 og det kan indikere en opdeling. Følges tanken så kunne de to let indtrukne stolper A279 og A281 netop være dørstolper i en indgang C til det nordlige boligrum. Det har da strakt sig ned til stolpeparret A280 – A289. Det giver et boligareal på op mod 35 m².

Det efterlader plads til et midtrum 2 på omkring 27, 5 m² der kan have fungeret som stald. Der kan ikke udskilles en passende bred indgang til denne stald. De to stolpepar A280 – A289 og A287 – A288 står tættere end husets øvrige stolper og det er et træk der ofte genfindes for tagbærende stolper i stalddel. Denne rekonstruktion med stald og to gavlrum er dog meget usikker.

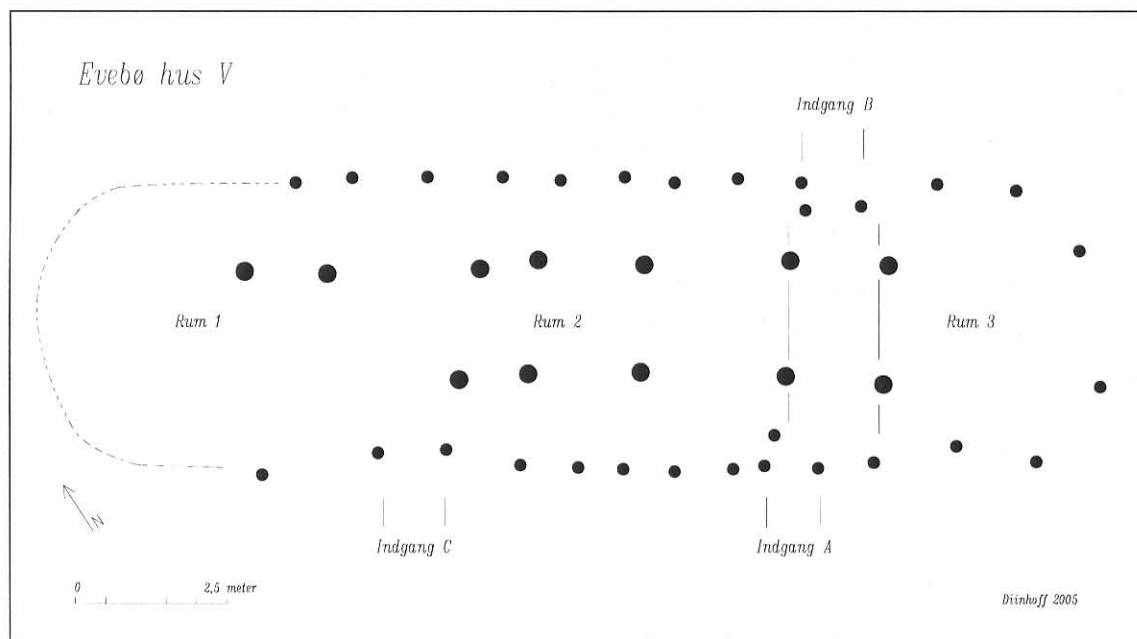

Fig. 26. Langhus V med mulig rumopdeling og indgange angivet. Rumopdelingen er meget usikker. (Grafik S. Diinhoff)

Det er muligt at en eller flere af de løstliggende stolper i området rundt hører til bygningen. F.eks. kunne A413 være støtte for en indre rumopdeling.

Huset dateres ved en radiologisk prøve til midten af førromersk jernalder, 2230 +/- 60 BP (Beta-186050, cal. 2230 BP).

Foto

Film 10; billede 07-36

Film 11; billede 01-06

Film 12; billede 01-10

Tegninger

Plantegning nr. 09

Plantegning nr. 10

Plan- og profiltegning nr. 19

Plan- og profiltegning nr. 20

Plan- og profiltegning nr. 22

Plan- og profiltegning nr. 39

Plan- og profiltegning nr. 44

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget tre videnskabelige prøver fra hus V. Fra den tagbærende stolpe A293 blev prøven VP-21 radiologisk bestemt. Den (Beta-186050) daterer sig til cal. 2230 BP, hvilket er midten af førromersk jernalder.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
18	276	c14									
19	285										
20	286										
21	293	c14	Beta-186050	2230	60	-280	2230	-380	-200	-400	-160

Tabel 18. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus V.

Hus VI

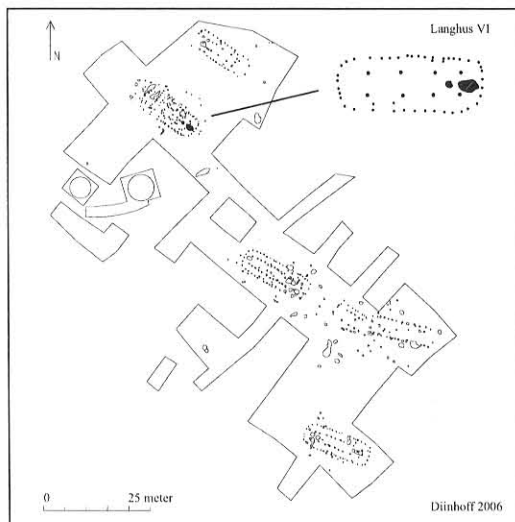

Fig. 27. Langhus VI. Grafik S. Diinhoff.

Lokalisering

Langhus VI er beliggende nær udgravningsfeltets nordvestlige afgrænsning.

Anlægsbeskrivelse

I området rundt hus VI er der spor efter flere bygninger. Det gør det stedvist vanskeligt at afgøre om enkelte stolper tilhører den ene eller anden bygning. Der kan beskrives et treskibet nordvest – sydøst orienteret langhus VI med en længde på 14,2 meter og en bredde på 5,4 meter. Bygningen har rette langsider og rundede gavlhjørner (Planche 6). De tagbærende stolper står forordnet i to parallelle rækker med parvist modstillede stolper i en overremskonstruktion.

Der kan udskilles to indgange, henholdsvis i hver af husets langsider (fig. 30). De ligger forskudt ud mod hver sin gavlende fra bygningens midte. Fra den sydøstlige del af huset er der registreret to ildproducerende anlæg, mens de er fraværende i den

nordvestlige del. Det kan skyldes de ringere bevaringsforhold op mod vejbanen som løber nord om udgravningsfeltet.

Tagbærende stolper: De 8 tagbærende stolper er sat i fire par med en ensartet afstand omkring 3,2 meter imellem hvert par ned gennem huset. Stolperne viser en gennemsnitsbredde på 32,4 cm (maks. 35 cm og min. 29 cm). I profil når de en dybde på 48,5 cm (maks. 62 cm og min. 30 cm). I profil veksler udseendet lidt. De fleste har rette til stejle sider. Bunden er oftest flad.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	178	rund	37	35	56	35	stejl	flad
tagstolpe	184	rund	27	27	30	29	skrå	rund
tagstolpe	191	rundoval	32	23	57	31	stejl	rund
tagstolpe	202	rund	27	24	50	34	ret	flad
tagstolpe	217	rundoval	32	27	47	34	stejl	flad
tagstolpe	249	rundoval	40	33	62	30	ret	flad
tagstolpe	254	oval	29	33	43	33	skrå	flad
tagstolpe	471	rund	32	31	43	33	stejl	rund
vægstolpe	161	rund	27	27	14	25	rund	flad
vægstolpe	165	rund	36	34	30	28	stejl	rund
vægstolpe	166	rundoval	21	20	13	22	skrå	flad
vægstolpe	167	rundoval	19	13	16	17	ret	flad
vægstolpe	168	rundoval	25	20	23	25	ret	flad
vægstolpe	170	rundoval	25	19	25	26	stejl	flad
vægstolpe	174	rund	24	23	12	28	stejl	flad
vægstolpe	176	rundoval	30	26	30	25	stejl	rund
vægstolpe	190	rundoval	24	21	12	16	rund	rund
vægstolpe	211	rundoval	31	25	11	17	stejl	flad
vægstolpe	212	rundoval	19	16	15	23	stejl	flad
vægstolpe	213	rund	24	21	10	12	stejl	rund
vægstolpe	214	rundoval	15	13	14	19	stejl	flad

vægstolpe	216	rund	19	16	13	17	stejl	flad
vægstolpe	219	rundoval	19	15	14	15	stejl	flad
vægstolpe	220	rund	18	16	3	16	rund	flad
vægstolpe	226	rundoval	25	20	22	30	stejl	flad
vægstolpe	228	rund	16	16	13	22	opgr	flad
vægstolpe	247	rundoval	24	20	26	16	ret	flad
vægstolpe	262	rund	11	11	4	11	rund	flad
vægstolpe	264	rundoval	30	22	16	25	stejl	flad
vægstolpe	266	rundoval	17	13	16	23	stejl	flad
vægstolpe	267	rundoval	18	14	15	20	stejl	flad
vægstolpe	268	rundoval	20	17	14	23	stejl	flad
vægstolpe	492	rund	13	13	20	13	ret	rund
vægstolpe	495	rund	12	12	10	12	ret	flad
vægstolpe	496	rund	15	15	14	15	stejl	flad
vægstolpe	497	rund	16	16	15	16	ret	flad
vægstolpe	499	rund	12	12	12	12	ret	flad
vægstolpe	500	rund	15	15	9	15	ret	flad
vægstolpe	501	rund	10	10	5	19	stejl	flad
vægstolpe	502	rundoval	22	18	14	15	stejl	flad
vægstolpe	503	rund	15	15	12	15	stejl	flad
vægstolpe	504	rund	21	18	13	15	stejl	flad
vægstolpe	515	rundoval	20	18	26	26	stejl	flad
vægstolpe	516	rund	22	22	6	20	rund	flad
vægstolpe	519	rund	22	22	20	22	ret	flad
dørstolpe	162	rundoval	22	18	15	17	ret	flad
dørstolpe	163	rund	21	20	20	19	ret	flad
dørstolpe	164	rundoval	21	18	13	18	rund	flad
dørstolpe	222	rundoval	21	19	17	26	skrå	rund
dørstolpe	308	rund	22	19	10	15	ret	skrå
dørstolpe	493	rund	21	18	12	12	stejl	flad
dørstolpe	494	rund	24	21	15	17	stejl	flad
dørstolpe	498	rund	10	10	10	10	stejl	rund
ovn	208	oval	174	118	30	160	rund	rund
ildgrube	193	oval	71	64	11	74	rund	flad

Tabel 19. Mål og dimensioner for strukturer i hus VI.

Vægstolper:

Vægstolperne måler i gennemsnit 19,4 cm i diameter (maks. 30 cm og min. 11 cm) og har en dybde på 15,1 cm (maks. 30 cm og min. 3 cm). De fleste har stejle sider og flad bund.

Indgang: Lidt vest for husets midte i den sydvestlige langside ligger en indgang A ved de to par dørstolper A163 – A164 og A162 – A308. De danner en bred dør-/portåbning på 1,9 meter. I den nordøstlige langside lidt forskudt for husets midte ligger indgang B ved de to stolpepar A493 – A494 og A222 – A498. De danner en cirka en meter bred åbning.

Stolperne i de to indgange måler i gennemsnitligt tværmål 16,8 cm (maks. 26 cm og min. 10 cm). De når en dybde på 14 cm (maks. 20 cm og min. 10 cm). De har vekslende udseende, men flest har de rette sider og flad bund.

Ildproducerende strukturer: Der ses to anlæg i langhusets sydøstende hvor ild har været anvendt. Det er det store ovale ovnsanlæg A208 på 174 x 118 cm. Det tegner sig i tværsnit skålformet hvor den rødbrændte sand når en dybde af 30 cm. Ler, aske og trækullag i top viser derimod en lavere dybde med et mere fladt forløb. Centralt i

ovnen ses en stolpelignende neddykning A521. Der er formodentlig tale om en stolpe fra en anden bygning dybet ned gennem den da ældre ovn. Det er muligt at gruben A196, som ligger i forlængelse af de to ildproducerende anlæg, også hører til langhuset.

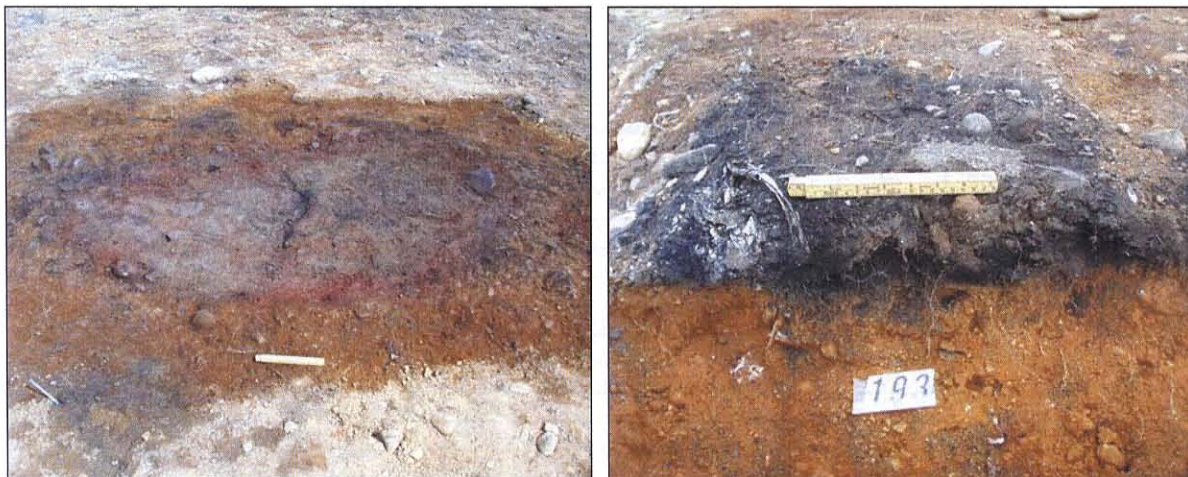

Fig. 28 og 29. Ildproducerende anlæg i husets sydlige del. Det er til venstre det ovnslignende anlæg A208 set i oprenset flade. På fotoet til højre ses ildgrube A193 i profilsnit. Foto A. B. Olsen og S. Diinhoff.

Nord for A208 i husets midtakse ligger ildgruben A193. Det tegner sig som et 71 x 64 cm rundovalt fyldskifte. I profil har det rundede sider og flad bund med en dybde på 11 cm. Strukturen minder om en kogebrube, men indeholder kun få ildskørnede sten.

Fyld/materialer

Stolperne i langhus VI viser en ensartet gråbrun sandet fyld med et vist indhold af trækul. De adskiller sig dog ikke væsentligt fra de omkringliggende stolper.

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	178	gråbrun sandet
tagstolpe	184	gråbrun sandet
tagstolpe	191	gråbrun sandet
tagstolpe	202	gråbrun sandet
tagstolpe	217	gråbrun sandet
tagstolpe	249	gråbrun sandet
tagstolpe	254	gråbrun sandet
tagstolpe	471	lagdelt gråbrun, mørk og gråsort sandet
vægstolpe	161	gråbrun sandet
vægstolpe	165	gråbrun sandet
vægstolpe	166	gråbrun sandet
vægstolpe	167	gråbrun sandet
vægstolpe	168	gråbrun sandet
vægstolpe	170	gråbrun sandet
vægstolpe	174	gråbrun sandet
vægstolpe	176	gråbrun sandet
vægstolpe	190	gråbrun sandet
vægstolpe	211	gråbrun sandet
vægstolpe	212	gråbrun sandet
vægstolpe	213	lys gråbrun sandet

vægstolpe	214	gråbrun sandet
vægstolpe	216	gråbrun sandet
vægstolpe	219	gråbrun sandet
vægstolpe	220	gråbrun sandet
vægstolpe	226	gråbrun sandet
vægstolpe	228	gråbrun sandet
vægstolpe	247	lys gråbrun sandet
vægstolpe	262	gråbrun sandet
vægstolpe	264	gråbrun sandet
vægstolpe	266	gråbrun sandet
vægstolpe	267	gråbrun sandet
vægstolpe	268	gråbrun sandet
vægstolpe	492	gråbrun sandet
vægstolpe	495	gråbrun sandet
vægstolpe	496	gråbrun sandet
vægstolpe	497	gråbrun sandet
vægstolpe	499	gråbrun sandet
vægstolpe	500	gråbrun sandet
vægstolpe	501	gråbrun sandet
vægstolpe	502	gråbrun sandet
vægstolpe	503	gråbrun sandet
vægstolpe	504	gråbrun sandet
vægstolpe	515	gråbrun sandet
vægstolpe	516	gråbrun sandet
vægstolpe	519	lys gråbrun sandet
dørstolpe	162	gråbrun sandet
dørstolpe	163	gråbrun sandet
dørstolpe	164	gråbrun sandet
dørstolpe	222	mørk gråbrun sandet
dørstolpe	308	gråbrun sandet
dørstolpe	493	gråbrun sandet
dørstolpe	494	gråbrun sandet
dørstolpe	498	gråbrun sandet
ildgrube	193	sortgrå trækul
ovn	208	rødbændt sandet, lys grå ler/aske midt i

Tabel 20. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus VI.

Ildgruben A193 viser sig med en sort trækulholdig fyld. Deri ses enkelte ildskørnede sten, men ikke i mængde eller størrelse af hvad der kendetegner en kogegrube. Ovn A208 tegner sig ved et fyldskifte af rødbændt sand. Mod midten har den et tydeligt indhold af grå ler/aske der formodentlig er rest efter brænding og kollapsede ovnskonstruktion.

Fund

Der foreligger ikke fund fra langhus VI.

Tolkning og datering

Langhus VI er på figur 30 forsøgt opdelt med tre rum efter det traditionelle vestlandske mønster. Denne tolkning formoder at der til det nordvestlige rum 1 har eksisteret et ildsted. Når dette ikke er fundet kan det skyldes de dårligere bevaringsforhold op mod vejbanen længst mod nord i udgravningsfeltet. Her er der skitseret en rumløsning med et rum 1 på 6,2 meter og godt 34,6 m². Et midtrum på 3,2 meter og 16,2 m². samt et gavlrum 3 på godt 5 meter og 26,6 m². Rumopdelingen er dog stærkt usikker og der er andre muligheder.

Indgang A på 1,9 meter er bredere end hvad der kan forventes for en indgang til boligdel, dertil ville indgang B være mere passende. Det kunne alternativt betyde en mere utraditionel opdeling med bolig og arbejdsplads i husets sydøstlige halvdel. Stald kunne da være lokaliseret i hvad der måtte tilsvare rum 1.

Langhus IV kan dateres til midten af ældre førromersk jernalder, 2310 +/- 60 BP (Beta-207310; cal. 2340 BP).

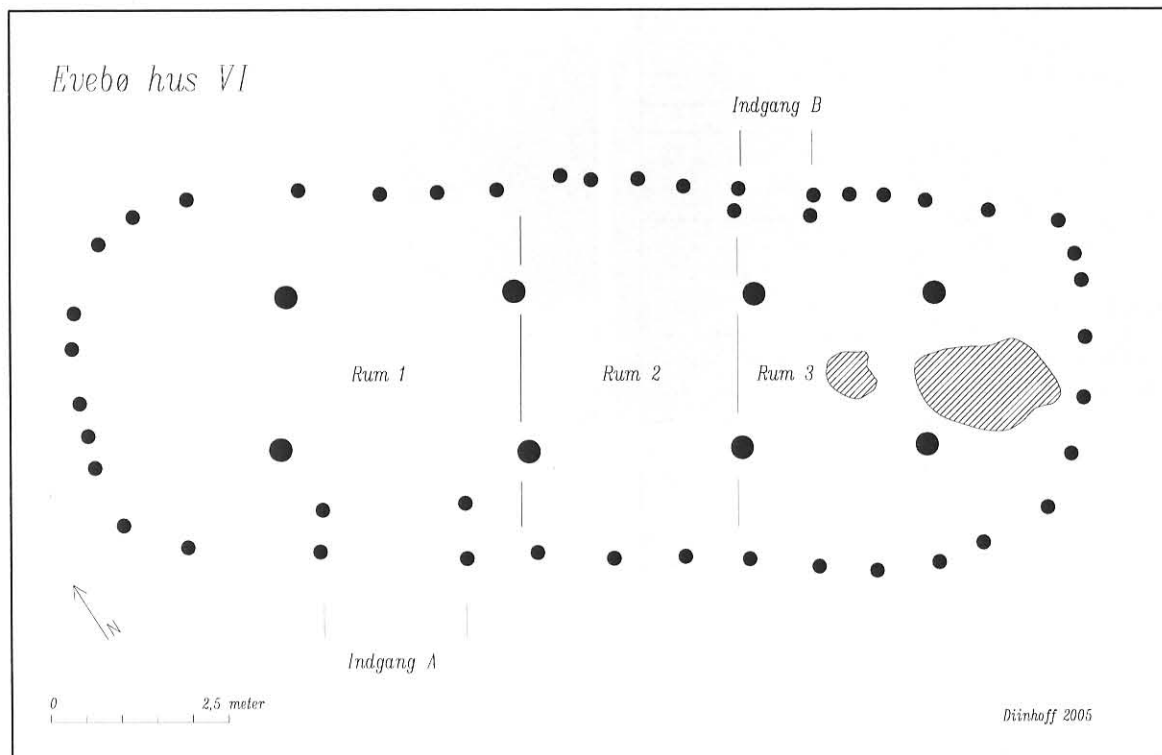

Fig. 30. Langhus VI med mulig rumopdeling og indgange. Med skraveret er vist bygningens ovn og ildgrube.
(grafik S. Diinhoff)

Foto

Film 02; billede 20-21

Film 03; billede 09-10

Film 34; billede 23-24

Tegninger

Plantegning nr. 07

Plantegning nr. 08

Plan- og profiltegning nr. 41

Plan- og profiltegning nr. 42

Plan- og profiltegning nr. 43

Plan- og profiltegning nr. 45

Plan- og profiltegning nr. 46

Plan- og profiltegning nr. 47

Plan- og profiltegning nr. 48

Plan- og profiltegning nr. 49

Plan- og profiltegning nr. 50

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget fire videnskabelige prøver fra langhus VI. VP-11 fra den tagbærende stolpe A191 er radiologisk dateret. Den (Beta-207310) placerer huset til midt i ældre førromersk jernalder (cal. 2340 BP).

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
10	178										
11	191	C14	Beta-207310	2310	60	-390	2340	-400	-370	-500	-210
13	249										
14	249										
15	254										

Tabel 21. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus VI.

Hus VII

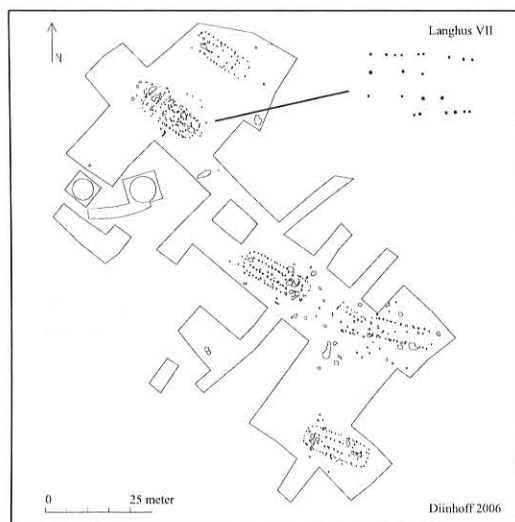

Fig. 31. Langhus VII. Grafik S. Diinhoff.

Lokalisering

Oppe i nordvest på udgravningsfeltet hvor langhus VI kunne udskilles er der adskillige stolper som ikke tilhører dette hus. De fleste kan relateres til to mulige langhuse VII og VIII. Det lader sig gøre at udskille 22 af disse til langhus VII. Det kan dog ikke afgøres om vægstolper i husets sydøst del hører til langhus VII eller VIII.

Anlægsbeskrivelse

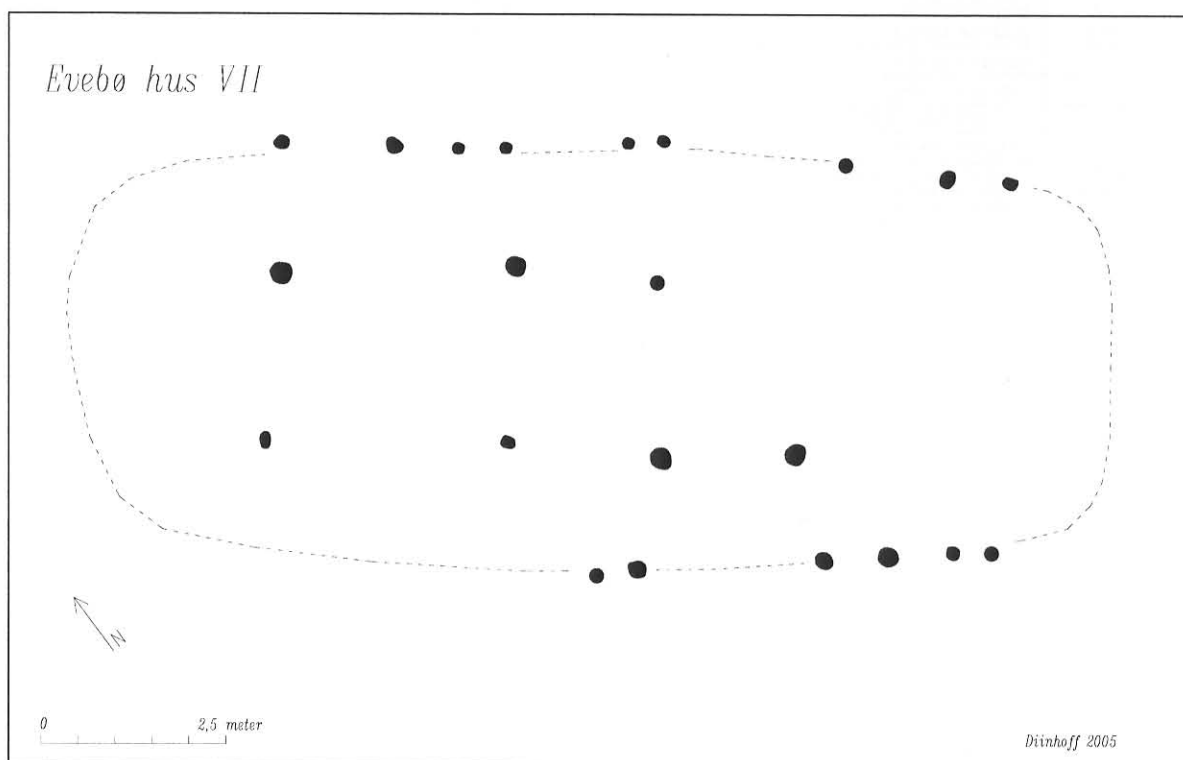
Langhus VII er kun fragmentarisk bevaret med blot 7 tagbærende og 15 vægstolper i en længde af 10,1 meter (Planche 7). Husets dårlige bevaringsforhold skyldes formodentlig at det er blevet forstyrret og udvasket af det yngre langhus VI. Den treskibede bygning er orienteret nordvest – sydøst med tilnærmet rette sider. Det er uvist hvordan gavle har set ud. Hvis den rekonstrueres med samme væg- og gavlforløb som fra hus VI, så ses en længde på 14 meter. Huset har haft en bredde på 6 meter. Vægstolperne A160, A169, A171, A175, A215, A218, A491, og A518 kan

tilhøre langhus VII, men de kan også høre til hus VIII. Under beskrivelsen af begge huse er stolperne medtaget. Bygningen må være en overremskonstruktion. Der var ikke bevaret ildsted fra bygningen.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	177	Rundoval	31	27	37	30	stejl	rund
tagstolpe	181	rundoval	32	29	40	35	opgravet	spids
tagstolpe	185	rundoval	20	19	25	20	stejl	flad
tagstolpe	203	rund	29	27	30	27	opgravet	rund
tagstolpe	248	rund	31	31	33	34	ret	flad
tagstolpe	255	rundoval	23	16	54	28	skrå	flad
tagstolpe	472	Rund	20	20	24	25	stejl	flad
vægstolpe	160	rund	22	22	32	26	ret	flad
vægstolpe	169	rundoval	21	19	23	20	ret	flad
vægstolpe	171	rund	28	27	9	17	skrå	flad
vægstolpe	175	rund	26	23	15	25	stejl	flad
vægstolpe	215	rundoval	21	17	19	24	ret	flad
vægstolpe	218	rundoval	25	20	19	18	stejl	flad
vægstolpe	227	rund	18	16	11	23	rund	rund
vægstolpe	231	rund	17	16	10	17	rund	rund
vægstolpe	233	oval	24	21	14	16	skrå	rund
vægstolpe	241	rundoval	22	19	27	27	stejl	flad
vægstolpe	491	rund	20	20	23	25	stejl	flad
vægstolpe	505	rund	20	20	15	20	stejl	flad
vægstolpe	506	rund	11	11	10	11	stejl	flad
vægstolpe	507	rund	14	14	10	14	stejl	flad
vægstolpe	518	rund	25	25	27	25	skrå	flad

Tabel 22. Mål og dimensioner for strukturer i hus VII.

Tagbærende stolper: De 7 tagbærende stolper har været sat i fire oprindelige par med en ensartet fordeling ned gennem huset. Overfor stolpen A177 mangler den modstående men den er troligt ødelagt af fyldskiftet A223. Stolperne viser en gennemsnitsbredde på 28,4 cm (maks. 35 cm og min. 20 cm). I profil når de en dybde på 34,7 cm (maks. 54 cm og min. 24 cm). I profil veksler udseendet lidt. De fleste har rette til stejle sider. Bunden er oftest flad.

Figur 32. Langhus VII med tagstolper og mulige vægstolper. Rekonstruktionen er usikker. (Grafik S. Diinhoff).

Vægstolper: Vægstolperne måler i gennemsnit 20,5 cm i diameter (maks. 27 cm og min. 11 cm) og har en dybde på 17,6 cm (maks. 32 cm og min. 9 cm). De fleste har stejle sider og flad bund.

Fyld/materialer

Fylden i langhus VII stolper er generelt mørkere end for langhus VI og dermed lader i det mindste de tagbærende stolper sig adskille. Det er en gråbrun til mørk gråbrun sandet fyld med et til dels højt indhold af trækul. Stolpen A505 adskiller sig ved en lidt lysere fyld.

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	177	mørk gråbrun sandet med noget trækul
tagstolpe	181	mørk gråbrun sandet med noget trækul
tagstolpe	185	mørk gråbrun sandet med noget trækul
tagstolpe	203	gråbrun sandet med noget trækul
tagstolpe	248	gråbrun sandet med noget trækul
tagstolpe	255	gråbrun sandet
tagstolpe	472	gråbrun sandet med noget trækul
vægstolpe	160	gråbrun sandet

vægstolpe	169	gråbrun sandet
vægstolpe	171	gråbrun sandet
vægstolpe	175	gråbrun sandet
vægstolpe	215	gråbrun sandet
vægstolpe	218	gråbrun sandet
vægstolpe	227	gråbrun sandet
vægstolpe	231	gråbrun sandet
vægstolpe	233	gråbrun sandet
vægstolpe	241	gråbrun sandet
vægstolpe	491	gråbrun sandet
vægstolpe	505	Lys gråbrun sandet
vægstolpe	506	gråbrun sandet
vægstolpe	507	hvid til brungrå sandet
vægstolpe	518	gråbrun sandet

Tabel 23. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus VII.

Fund

Der er ingen fund fra langhus VII.

Tolkning og datering

Langhuset er kun bevaret fragmentarisk. Der hersker tvivl om hvorvidt flere af vægstolperne hører til denne bygning eller til langhus VIII, der ligger i samme område og med samme orientering. Det er ikke muligt at funktionsopdele bygningen og der kan ikke udskilles indgange. Det er mest sandsynligt at bygningen har svaret til langhus VI måske med den samme rumopdeling. Der er lighed i ordningen og placeringen af de tagbærende stolper, hvilket tyder på både tidsmæssig kort afstand og måske identisk funktionel opdeling.

Foto

Der er ikke foto fra strukturer i hus VII

Tegninger

Plantegning nr. 07

Plantegning nr. 08

Plan- og profiltegning nr. 41

Plan- og profiltegning nr. 43

Plan- og profiltegning nr. 45

Plan- og profiltegning nr. 46

Plan- og profiltegning nr. 47

Plan- og profiltegning nr. 48

Plan- og profiltegning nr. 49

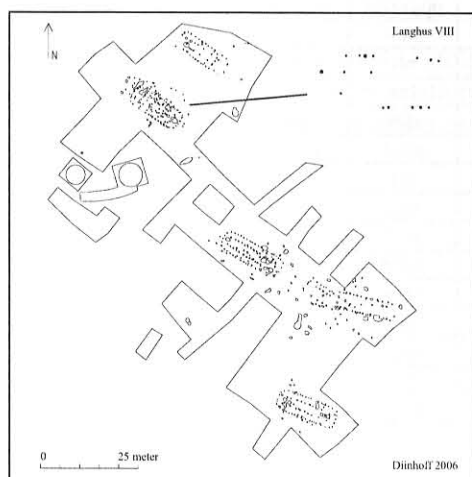
Videnskabelige prøver

Der blev udtaget to videnskabelige prøver stolpe A255 i langhus VII. Prøverne blev ikke behandlet yderligere.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
16	255										
17	255										

Tabel 24. Videnskabelige prøver og dateringer fra langhus VII.

Hus VIII

Lokalisering

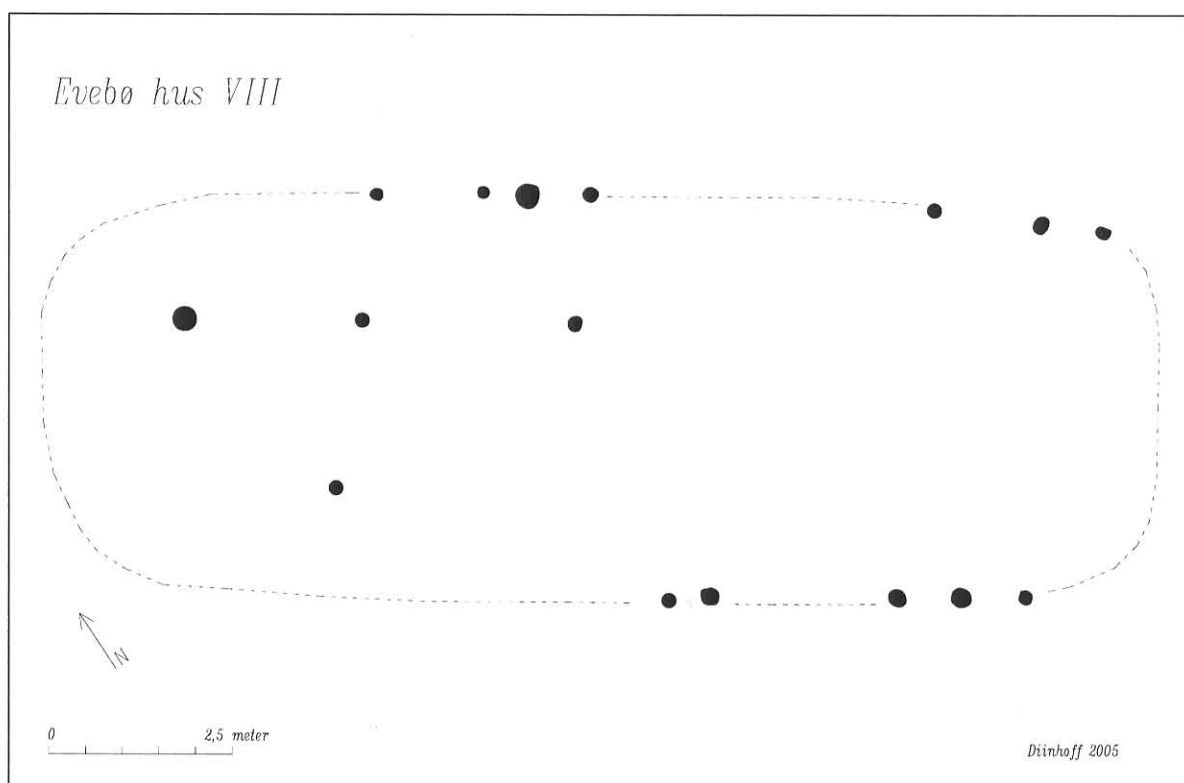
Fra det samme område som langhus VI og VII kunne der udskilles spor efter en tredje bygning VIII.

Anlægsbeskrivelse

Langhus VIII er kun bevaret med få stolper. Det drejer sig om 4 tagbærende stolper og muligvis 12 vægstolper. Blandt vægstolperne kan det ikke afgøres om A169, A171, A175, A215, A218, A491 og A518 tilhører langhus VII eller VIII. De er medtaget under beskrivelsen af begge bygninger. Det drejer sig om en nordvest – sydøst orienteret treskibet bygning med rette langsider (Planche 8). De mulige stolper kan følges over et stræk af godt 13 meter. Hvis gavl- og vægforløb overføres fra langhus VI så har bygningen haft en længde på godt 15 meter og en bredde på 5,7 meter.

Fig. 33. Langhus VIII. Grafik S. Diinhoff.

Der ses blot et samlet tagbærende stolpepar, så om der er tale om en underremskonstruktion eller ej er et spørgsmål. Siden de to lignende langhuse VI og VII var overremskonstruktioner, så er det mest sandsynligt at VIII også var det. Der var ikke bevaret ildsted fra bygningen.

Figur 34. Langhus VIII med mulige stolper. Rekonstruktionen er usikker. (Grafik S. Diinhoff).

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
tagstolpe	204	rund	22	21	33	27	ret	flad
tagstolpe	474	rund	33	33	38	33	ret	flad
tagstolpe	475	diffus	96	36	33	104	opgravet	ujævn
tagstolpe	517	rund	19	19	32	34	stejl	flad
vægstolpe	160	rund	22	22	32	26	ret	flad
vægstolpe	169	rundoval	21	19	23	20	ret	flad
vægstolpe	171	rund	28	27	9	17	skrå	flad
vægstolpe	175	rund	26	23	15	25	stejl	flad
vægstolpe	215	rundoval	21	17	19	24	ret	flad
vægstolpe	218	rundoval	25	20	19	18	stejl	flad
vægstolpe	230	rund	22	21	15	18	stejl	flad
vægstolpe	232	rundoval	34	33	15	24	rund	flad
vægstolpe	242	rund	18	16	25	24	skrå	spids
vægstolpe	491	rund	20	20	23	25	stejl	flad
vægstolpe	505	rund	20	20	15	20	stejl	flad
vægstolpe	508	rund	14	14	14	14	stejl	flad
vægstolpe	518	rund	25	25	27	25	skrå	flad

Tabel 25. Mål og dimensioner for strukturer i hus VIII.

Tagbærende stolper: De 4 tagbærende stolper er sat i fire par med en ensartet fordeling ned gennem huset. Stolperne viser en gennemsnitsbredde på 49,5 cm (maks. 104 cm og min. 27 cm). Hvis den opgravede stolpe A475 udelukkes har stolperne en bredde i snit på 34 cm. I profil når de en dybde på 34 cm (maks. 32 cm og min. 38 cm). I profil veksler udseendet lidt. De tre har rette til stejle sider og flad bund. Den sidste stolpe kan være opgravet.

Vægstolper: Vægstolperne måler i gennemsnit 21,5 cm i diameter (maks. 26 cm og min. 14 cm) og de har en dybde på 19,3 cm (maks. 32 cm og min. 9 cm). De fleste har stejle sider og flad bund.

Fyld/materialer

Fylden i husets stolper er en gråbrun sandet fyld. Et par tagbærende stolper viser et større indhold af trækul.

Type	Struktur	Fyld
tagstolpe	204	gråbrun sandet med noget trækul
tagstolpe	474	lagdelt gråsort og gråbrun med noget trækul
tagstolpe	475	gråbrun sandet
tagstolpe	517	gråbrun sandet
vægstolpe	160	gråbrun sandet
vægstolpe	169	gråbrun sandet
vægstolpe	171	gråbrun sandet
vægstolpe	175	gråbrun sandet
vægstolpe	215	gråbrun sandet
vægstolpe	218	gråbrun sandet
vægstolpe	230	gråbrun sandet
vægstolpe	232	gråbrun sandet
vægstolpe	242	gråbrun sandet
vægstolpe	491	gråbrun sandet
vægstolpe	505	lys gråbrun sandet
vægstolpe	508	gråbrun sandet
vægstolpe	518	gråbrun sandet

Tabel 26. Fyldbeskrivelse for strukturer i langhus VIII.

Fund

Der er ikke fund fra langhusets strukturer.

Tolkning og datering

Langhus VIII er kun bevaret med få stolper. En rekonstruktion må derfor bygge på antagelser fra langhusene VI og VII. Der synes at eksistere en relation imellem disse tre bygninger. De ligger i det samme område og kan være samme langhus der er genopført et par gange, med hus VI som det yngste og bedst bevarede. Dermed kan det formodes at langhuset kan have haft samme størrelse og grundplan som de to andre langhuse.

Foto

Der er ikke foto fra strukturer i hus VII

Tegninger

Plantegning nr. 07

Plantegning nr. 08

Plan- og profiltegning nr. 41

Plan- og profiltegning nr. 43

Plan- og profiltegning nr. 45

Plan- og profiltegning nr. 46

Plan- og profiltegning nr. 49

Plan- og profiltegning nr. 50

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra langhuset.

Røys A406

Lokalisering

Røys 406 er beliggende i den nordvestlige del af udgravningsfeltet.

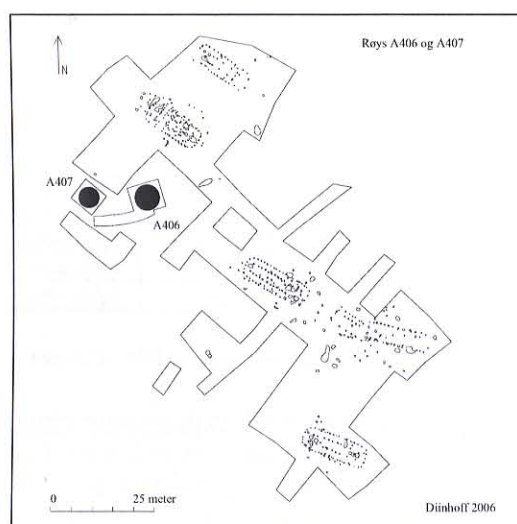

Fig. 35. Røys A406 og røys A407. Grafik S. Diinhoff.

Anlægsbeskrivelse

Røysen tegner sig som et ovalt cirkulært stentæppe der i flade måler 6,1 x 5,5 meter. Mod øst støder A406 op til et træ hvis rødder delvist har forstyrret røysens østside. Den består af hovedsagelig af næve- til mellemstore sten. Stenlagets tykkelse giver den en største højde på imellem 30 – 40 cm. Stentæppet blev afgravet i røysens sydlige halvdel, og det viste at stentæppet var blevet lagt over en opbygget forhøjning af grågrøn sand. På tegningen figur 38 ses det, hvorledes dette sandlag følger som et forhøjet parti med en ydre vold lidt indenfor stentæppets afgrænsning.

Under den grønne sand var der ikke spor efter oprindelig vegetationslag, og det må tolkes således at det oprindelige vegetationslag med græstørv var fjernet forud for anlæggelsen af røysen. Der blev ikke fundet yderligere strukturer eller fyldskifter under sten eller det grågrønne sand.

Fig. 36 og 37. Stenrøys A406. Til venstre set mod nord efter oprensning. Til højre er stentæppet fjernet fra røysens sydvestlige kvadrant og en forhøjning ved påført grågrøn sand er synlig under røysen. Foto S. Diinhoff og K. Solevåg.

Fyld/materialer

Stenfylden i røysen består hovedsageligt af næve- til mellemstore sten. Stentæppet har ikke haft jordfyld, men er lagt "tørt" ovenpå en forhøjning af grågrøn sand.

Fund

Der er ikke fund fra røysen A406.

Tolkning og datering

Der blev ikke foretaget radiologisk datering af A406, men ud fra sin lighed med den nærliggende røys A407, der er dateret, så kan A406 placeres i førromersk jernalder. En trækulfyldt grube under A407 blev dateret til midt i tidlig førromersk jernalder, 2390 +/- 60 (Beta-186052; cal. 2360 BP).

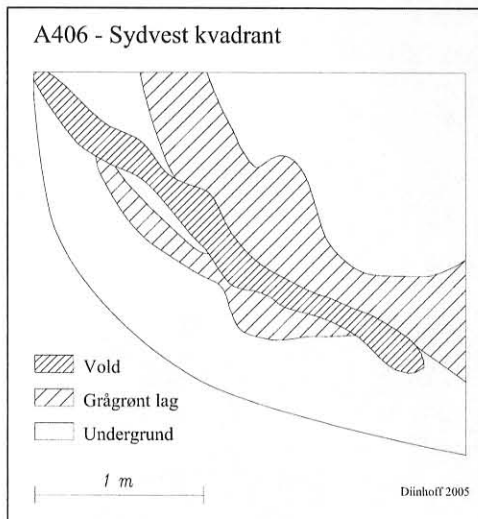

Fig. 38. Fylfskifter under det dækkende stentæppe i røys A406 sydvestlige kvadrant. Det er tydeligt at sten har været lagt på en opbygget forhøjning med vold af grågrønt sand. (Grafik S. Diinhoff).

Det kan være vanskeligt at afgøre om stenrøysen som A406 og A407 skal tolkes som rydningsrøys for jordbrug eller som gravminder. Fra den tidlige jernalder kendes begge anlægstyper i udformninger der er besværende identiske. Fra lokaliteten ved Evebø er der spor efter forhistorisk jordbrug. Der er krydspløjede ardsfor spredt ud over fladen og det kunne jo indikere en bestemmelse som rydningsrøys. Det forekommer imidlertid mest sandsynligt at de to anlæg er gravminder.

Der er en række iagttagelser ved begge røysen som ellers er vanskelige at forklare. Opbygningen af A406 er mere bearbejdet end hvad der måtte forventes for en rydningsrøys. Forud for anlæggelse er vegetationsdækket fjernet hvor røysen skulle ligge og en forhøjning af grågrøn sand er tilført. Dette lag ses ved udkanten som en tydelig vold. Her ovenpå er et dække af sorterede mellemstore sten lagt. Lægges man dertil den trækulfyldte neddykning under røysen A407 så står tolkningen som gravanlæg stærkest tilbage.

Lignende gravminer med overlappende datering kendes i øvrigt fra Gloppefjorden ved det daværende Historisk Museums arkæologiske udgravninger ved Vereide, hvor adskillige lignende anlæg blev undersøgt (Dommasnes 1994, 1997, 2001 og 2006).

Foto

Film 03; billede 31, 34

Film 05; billede 35-36

Film 06; billede 02-06

Film 07; billede 20-22

Film 14; billede 27, 34

Film 15; billede 01-02, 17, 24

Film 26; billede 34

Film 27; billede 02

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 23

Plan- og profiltegning nr. 28

Plan- og profiltegning nr. 35

Plan- og profiltegning nr. 36

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget en videnskabelig prøve fra A406. Prøven blev ikke behandlet yderligere.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
36	406	c14									

Tabel 27. Videnskabelige prøver udtaget fra gravrøys A406.

Røys A407

Lokalisering

Røys A407 ligger i udgravningsfeltets nordvestlige del tæt vest for røys A406 (fig. 35).

Fig. 39 og 40. Stenrøys A407. Til venstre set mod nord efter oprensning. Til højre er stentæppet fjernet fra den vestlige halvdel. I profilsnittet ses den trækulfyldte nedskæring A407a under røysen. Foto S. Diinhoff og K. Solevåg.

Anlægsbeskrivelse

Anlægget tegner sig som et rundt stentæppe på 5 x 4,5 m. Et træ har stået i røysens østlige del hvilket har forstyrret A407 noget. Stendækningen opnår en maksimal højde på omkring 30 cm. Øverst er stentæppet iblandet jord fra det dækkende tørvelag. Dette lag er ikke oprindeligt, men er afsat i tidens løb efterhånden som røysen er tilgroet. Mod bunden ligger røysens sten i en gulbrun sandet masse og denne fyld er oprindelig. Det betyder at højens stendække fra start har været sandblandet. Det er ikke et resultat af sekundær gentilvoksning.

Stentæppet blev afrenset fra røysens vestlige halvdel og fylden herunder viste sig mere sammensat end under røys A406. Et mere eller mindre sammenhængende trækulholdigt grøngråt lag har dækket fladen under røysen. I relation til dette lag bemærkes et par fyldskifter, nærmest grubelignende neddybninger (A407a og A407b).

Den store grube A407a ses i den nordlige halvdel af en profil som blev lagt gennem røysen (fig. 39 og 42). I fladen går den i et med det dækkende grøngrå trækullag, og de to har formodentlig en funktionel sammenhæng. Ud fra profilen at dømme drejer det sig om en grube med et tværmål på 2,20 meter og en dybde på 22 cm. En diffus trækulfyldt neddykning A407b lå nær centrum i den nordvestlige kvadrant (fig. 42). Efter oprensning og profilsnit tegnede den sig mere regulært grubeformet. Den viser sig da i flade som et cirkulært fyldskifte med en diameter på omkring en meter. I profil er den skålformet med rundede sider og bund i en dybde af 30 cm.

Fig. 41. Under det dækkende stentæppe i A407 ses et mere eller mindre sammenhængende grøngråt sandet trækulholdigt lag. Det sorte fyldskifte A407b her er bevarede rester af dette lag som varierer efter indhold af trækul og tykkelse. Foto K. Solevåg.

Fyld/materialer

Lagfylden i den udlagte profil igennem røys A407 består øverst af lag 1. Det er det dækkende vækstlag af tørv der med tiden er vokset op over A407. Laget indeholder topsten fra røysen. Herunder følger lag 2, der er den sandblandede stenpakning fra røysen. Stenene er hovedsagelig sorterede næve- til mellemstore sten. Den gulbrune sand i laget er ikke afsat ved tilvoksning af græs, men må være tilført stenpakningen. Det er tænkeligt at fylden er blandet undergrundssand og vegetationslag der blev opgravet i forbindelse med den underliggende trækulfyldte grube A407a. Under stentæppet følger lag 3 med en grøngrå sandet masse med et stedvist højt indhold af trækul. Laget veksler i udseende alt efter bevaret tykkelse og indhold af trækul. Fra dette lag og med det samme indhold skærer den store trækulfyldte grube A407a sig ned i undergrund. I siden på gruben ses rødbrændt sand (lag 4).

Fund

Imellem stenlægningen i røysen lå to fragmenter af en slibeplade. Det må være en være tilfældigt indblandet slibeplade der ikke direkte har relation til anlægget.

B 16372/5 To fragmenter af en sandstens slibeplade. Største mål er 15 cm.

Tolkning og datering

Ovenfor blev det holdt sandsynligt at såvel røys A407 som den nærliggende A406 må regnes som gravrøyse. Der er en række træk der viser at det næppe kan være en rydningsrøys. I A406 var den oprindelige vegetation blevet fjernet og stenlægningen var placeret på et svagt forhøjet parti, et lag af tilført grågrønt sand. Det er muligt at det samme lader sig beskrive for A407. Her genfindes i det trækulholdige lag 3 et indhold af en lignende fyld, og det kan være rest efter samme fundamentering for røysens stenlægning. Yderligere viser røysen med sit høje indhold af trækul i lag 3 og i de to gruber A407a og A407b at afbrænding har knyttet sig til anlægget. I siden af den store grube A407a ses et parti med rødbrændt sand der tyder på høje temperaturer.

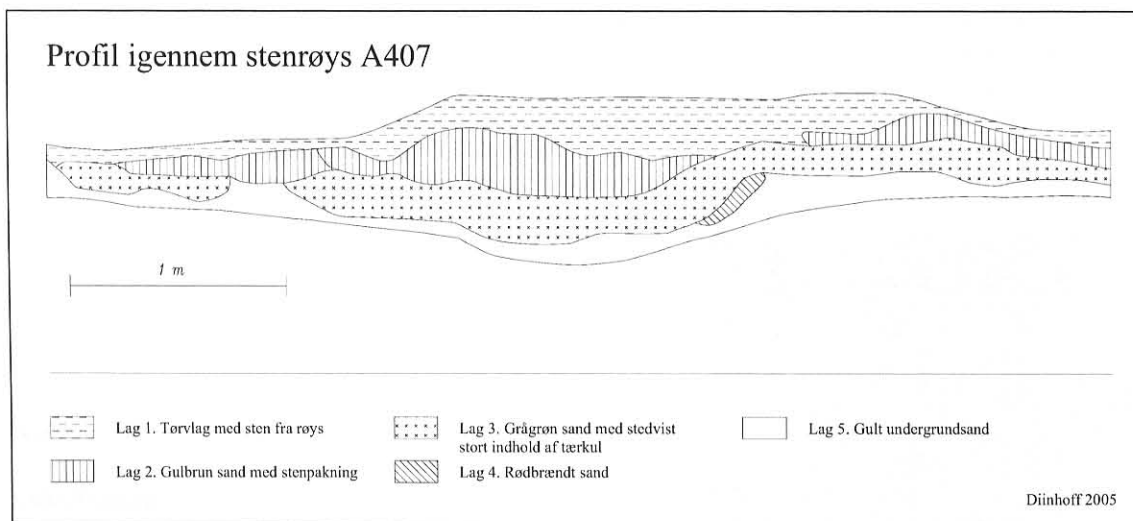

Fig. 42. Nordvest – sydøst profil igennem røys A407. Under stenlag ses den store trækulfyldte grube A407a. (Grafik S. Diinhoff).

Det må tolkes således at der bag de to røyse ligger så megen formgivning og intentionelt arbejde at de bedst lader sig forklare som gravminder. Relationen imellem brandlag og trækulindhold i A407 gruberne styrker denne tolkning. Der er ikke erkendt spor efter gravkammer eller gravgods, men det er et træk der genfindes fra en række samtidige grave (Dommasnes 1994, 1997, 2001 og 2006).

Røys A407 lader sig radiologisk datere til tidlig førromersk jernalder, 2390 +/- 60 BP (Beta-186052; cal. 2360 BP).

Foto

Film 03; billede 30, 32-33
 Film 05; billede 33-34
 Film 06; billede 01, 07-12
 Film 07; billede 23-26
 Film 14; billede 33
 Film 16; billede 08
 Film 23; billede 11-16
 Film 24; billede 14-15
 Film 26; billede 33
 Film 27; billede 01
 Film 32; billede 20-21
 Film 34; billede 17-22

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 28
 Plan- og profiltegning nr. 34
 Plan- og profiltegning nr. 36
 Plan- og profiltegning nr. 42

Videnskabelige prøver

To videnskabelige prøver blev udtaget fra røys A407. Den ene prøve VP-31 fra lag 3 i den underliggende trækulfyldte grube A407a blev udvalgt for radiologisk datering. Den (Beta-186052) daterer sig til cal. 2360 BP hvilket er midt i tidlig førromersk jernalder.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
30	407										
31	407	c14	Beta-186052	2390	60	-410	2360	-520	-390	-770	-380

Tabel 28. Videnskabelige prøver udtaget fra gravrøys A407.

Jernudvindingsovn A509 og A510

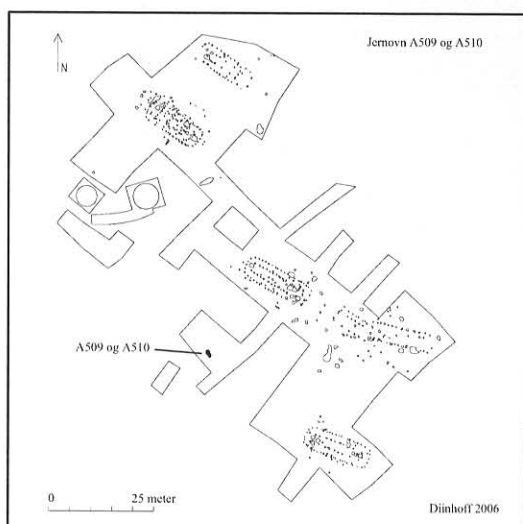

Fig. 43. Ovnsanlæg for jernproduktion A509 og A510. Grafik S. Diinhoff.

Lokalisering

Vestligt i udgravningsfeltet blev der fundet et ovnsanlæg for jernproduktion.

Anlægsbeskrivelse

Jernudvindingsovnen består af to strukturer A509 og A510. Anlægget var noget forstyrret i toppen efter fjernelse af træer og buske forud for den arkæologiske undersøgelse. Området rundt ovnen viste ardsfor efter forhistorisk opdyrkning og det har tillige sat sine spor hen over anlægget.

De to strukturer ligger tæt op til hinanden og udgør et samlet teknisk produktionsanlæg. Den nordligste A509 tegner sig som et ovalt fyldskifte på 100 x 96 cm. I profil har det rundede sider og flad bund i en dybde af 14 cm. A510 er et ovalt fyldskifte på 92 x 75 cm. En del af topfylden er blevet beskadiget. I profil viser den sig med rundede sider og bund i en dybde af 18 cm.

Fyld/materialer

A509 består af en sort trækulholdig sandet fyld med en del jernslagge. A510 består af en lys grå sand/ler iblandet aske. Der er spor efter rødbrænding af undergrund.

Fund

Fra de to anlæg, men fortrinsvist fra A510, blev der optaget en del jernslagge. Slaggen er optaget delvis urensset.

B 16372/4 8967,5 gram uoprenset jernslagge fra A509 og A510.

Tolkning og datering

Fund af det slaggelignende materiale B 16372/4 i A509-510 viser at er et ovnsanlæg der har funktion indenfor produktion af jern. Den traditionelle tolkning af ovne til jernproduktion er at det enten er ovn for produktion af malm eller smedje. Smelteanlæggene findes oftest i udmark og det er store anlæg med omfattende slaggeheje.

Det er tydeligt ikke tilfældet her. Anlægget på Evebø har begrænset fundmængde og det ligger på bopladsområdet. Det kunne betyde at det var en smedje. Fra en jernalderlokalitet ved Sjøholt i Ørskog kommune er der afdækket et lignende anlæg (Johannessen 2002). Identiske slaggelignende fund blev analyseret ved NTNU Trondheim og det blev da tolket at Sjøholt anlægget hverken var ovn for produktion af jernmalm eller en smedje (Espelund & Johannessen 2005). Materialet var ikke egentlig slagge, men nærmere reduceret malm, altså en mellemliggende proces for berigning af malmen. Det er overvejende sandsynligt at ovnsanlægget fra Evebø er af samme type.

Fig. 44 og 45. De to gruber A509 og A510 danner samlet et anlæg for jernproduktion. A509 ses i fladen som et mørkt trækulfyldt skifte mens A510 tegner sig ved lys grå askeholdig sand. A510 var noget beskadiget i toppen. Forhistoriske ardspor har gennemskåret anlægget. Foto S. Diinhoff.

Fra den trækulfyldte grube A509 blev en radiologisk prøve (Beta-207312) dateret til midt i tidlig førromersk jernalder 2310 +/- 60 BP (cal. 2340 BP).

Foto

Film 32; billede 17-18

Film 34; billede 12-13

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 41

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget fire prøver fra A409. Blandt disse blev VP-34 udtaget for radiologisk datering. Prøven (Beta-207312) daterer sig til cal. 2340 BP, hvilket svarer til midten af tidlig førromersk jernalder.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
32	509										
33	509										
34	509		Beta-207312	2310	60	-390	2340	-400	-370	-500	-210
35	509										

Tabel 29. Videnskabelige prøver udtaget fra jernudvindingsovn A509 – A510

Ildproducerende anlæg

Lokalisering

En række ildproducerende anlæg ligger spredt ud over udgravningsfeltet. De synes alle på nær A307 at ligge i nærhed til feltets bygninger. Flere af disse strukturer (A50, A52, A76, A93, A193, A208, A361, A383, A384, A425, A426, og A460) tilhører langhusene og er blevet beskrevet ovenfor under gennemgangen af disse.

Anlægsbeskrivelse

Ildproducerende anlæg er en fundklasse sammensat af forskellige typer strukturer. Det er ildsteder, ildstedslignende strukturer, ovnsanlæg, ildgruber og kogegruber. Normalt adskilles disse fundklasser og beskrives separate. På Evebø er det typemæssigt vanskeligt at skelne imellem de forskellige anlæg, og de synes at indgå i relaterede funktioner. Derfor er de samlet under et.

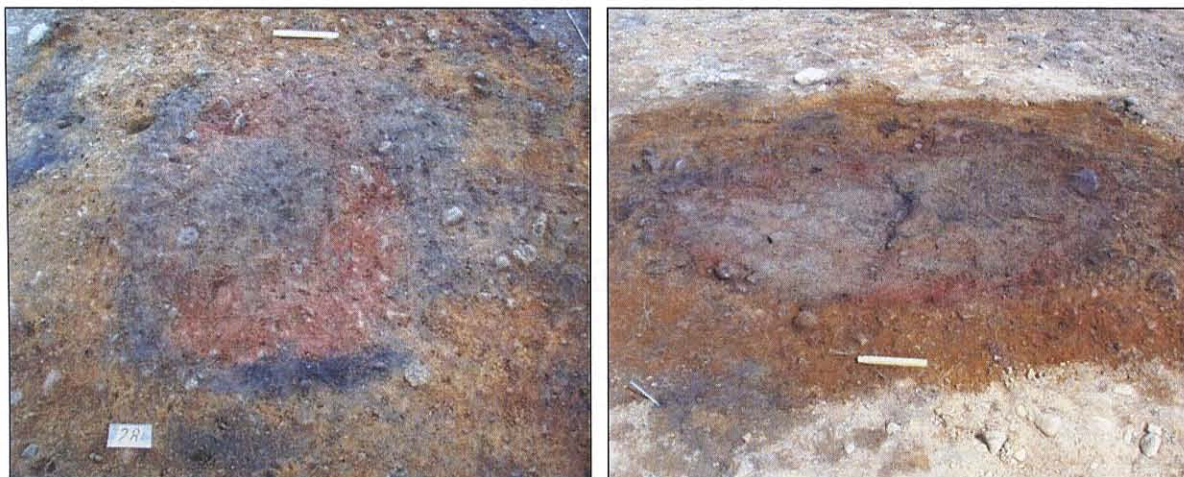
Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
ildsted	50	oval	138	104	20	50	rund	flad
ildsted	76	oval	120	89	28	90	rund	flad
ildsted	426	rund	88	86	8	104	skrå	ujævn
ildgrube	11	diffus	243	163	34	158	rund	rund
ildgrube	193	oval	71	64	11	74	rund	flad
ildgrube	383	rund	96	94	13	64	rund	rund
ildgrube	514	diffus	158	129	8	60	rund	flad
ildstedlign	61	oval	48	34	3	34	rund	flad
ildstedlign	91	oval	124	94	10	88	rund	flad
ildstedlign	93	oval diffus	106	97	10	100	rund	skrå
ildstedlign	307	oval	235	153	10	40	rund	flad
ildstedlign	384	oval	110	45	22	136	rund	flad
ildstedlign	520	langoval	136	76	2	130	rund	flad
ovn	28	oval	105	90	14	95	rund	flad
ovn	57	rundoval	152	120	20	120	rund	flad
ovn	208	oval	174	118	30	160	rund	rund
ovn	425	sammensat	260	25	25	25	skrå	andet
ovn	460	aflang	208	66	26	150	rund	rund
kogegrube	52	rektangulær	125	105	20	120	rund	flad
kogegrube	90	rundoval	120	100	67	14	rund	flad
kogegrube	361	rund	93	85	16	96	rund	flad

Tabel 30. Mål og dimensioner for ildproducerende anlæg.

Ildsteder: Tre anlæg tolkes som ildsteder. Det er A50 i langhus II, A76 i langhus I og det er A426 i langhus IV. De tolkes alle tre som centrale arner i husenes boligdel. A76 og A50 er jævnstore anlæg, som har den placering imellem sidste stolpepar og gavl, der er typisk for placeringen af husarnen i samtidige vestlandske langhuse. Det synes at være et særtræk for regionen i førromersk jernalder. Ildsteder som disse er ofte ovale eller rektangulære med let rundede sider og flad bund. Under ildstedet vil sandet være rødbrændt i en skålformet tegning. De er begge noget atypiske, men det skyldes at de ikke er blevet bevaret intakte. Det kan diskuteres om A50 er et ildsted eller ej, det er noget diffust bevaret

Ildgruber: Fire anlæg betegnes ildgruber. Det er trækulholdige skålformede fordybninger med rundet eller afladet bund. Gruben A11 afviger som en større grube på 2,43 x 1,63 meter, mens de øvrige tre fremtræder som jævnstore med en diameter under 1 meter og en dybde på 8 til 13 cm. A193 er anlæg i hus VI og A383 i hus IV.

Ildstedslignende/ovnsanlæg: Elleve anlæg betegnes som ildstedlignende anlæg eller ovnsanlæg. De viser alle rødbrændt sand og trækul som kendetegner ildsteder, men visse træk gør det sandsynligt, at de kan have haft en anden funktion. Seks kan beskrives som mulige egentlige ildsteder, dvs. bålpladser der ikke nødvendigvis har været anvendt for madlavning i den centrale boligdel, men som kan have haft funktion som varmekilde, eller i forbindelse med de tekniske produktionsanlæg der ses i husene. Det er A61, A91, A93, A307, A384 og A520.

Figur 46 og 47. På foto til venstre ses ovnen A28 der ligger et par meter nord for langhus III. På foto til højre ses ovn A208 der ligger i den sydøstlige del af langhus VI. Foto A. B. og Olsen S. Diinhoff.

Anlæg A93 har haft funktion i hus I, den er oval diffus i flade og måler 106 x 97 cm. Den har skrå bund og rundede sider. A93 synes at udgøre en enhed sammen med kogegruben A52. Struktur A61 kan også have tilhørt bygningen. Det er en lille oval på 48 x 34 cm trækulholdig fladbundet struktur.

I langhus IV ligger de to ildstedslignende strukturer A384 og A520. A384 er oval og måler 110 x 45 cm i fladen, A520 er langoval og måler 136 x 76 cm. De to indgår i fælles funktion med ildgrube A383. To store ildstedslignende strukturer A307 og A91 ligger uden direkte relation til langhuse.

Fig. 48. Op til den nordøstlige langside af hus IV ligger ovn A460. Ovnen viste sig noget diffus i fladen men har oprindeligt været oval velformet. Foto K. Solevåg.

For de øvrige fem anlæg A28, A57, A208, A425 og A460 kan der være tale om de sidste rester af oprindelige ovnsanlæg. På grund af den ringe bevarede dybde er tolkningen usikker, men der er klare paralleller til kendte ovnsanlæg fra den samtidige vestlandslokalitet Mo ved Ørsta (Diinhoff 2005b).

Nord for langhus III ligger det store fyldskifte A28 (fig. 46). Det viser sig efter oprensning som et velformet ovalt til rektangulært 190 x 90 cm fyldskifte. I profil har den rundede sider med flad bund i en dybde af 14 cm. Der synes at kunne udskilles en ydre mørk ramme rundt den centrale rødbrændte sand. Det kan være spor efter

en ovns kuppelkonstruktion. Det samme kan i princippet ses ved anlægget A208 (fig. 47), hvor der endda kan være bevaret rest af det grå ler fra ovnens kuppel. A208 er et ovalt fyldskifte på 1,74 x 1,18 meter. I profil tegner det sig med et 30 cm dybt skålformet snit. Det skal bemærkes at beskrivelsen hovedsagelig bygger på den rødbrændte sand under anlægget idet der ikke var bevaret meget af selve ovnen. A208 ligger i den sydøstlige del af langhus VI og må have tilknytning til ildgruben A193.

I langhus IV er der også A460 (fig. 48). Den er knap så godt bevaret, men som foto viser, kan den minde om de to ovne A28 og A208. Det samme gælder den noget lignende A57 der ligger over indgang B i langhus I. Den synes i kraft af sin størrelse og form at kunne være samme type anlæg. Denne ovn ligger helt op til langsiden i hus I og den kunne måske have samme tilhør til bygningen, som ovn A460 har til langhus IV, men det er diskutabelt.

Endelig er der A425 fra den nordøstlige del af langhus IV. Det er et mere ejendommeligt og sammensat anlæg. Det er opbygget med et rundet til rektangulært fyldskifte i top på 95 x 80 cm. Ud derfra stikker en næsten 2 meter lang rende der fortsætter ud gennem den sydvestlige langside.

Kogegruber: Endelig er der tre anlæg der kan beskrives som kogegruber. Det er A52 der ligger i langhus I sydøstlige del sammen med det ildstedslignende A93. Det er A90 der ligger i det sydvestlige hjørne af langhus I og det er kogegruben A361 der ligger sammen med ildsted A426 i langhus IV nordvestdel. Det er jævnstore anlæg der måler imellem 125 og 93 cm i diameter. De har rundede sider og flade bunde. De er jævndybde med 14 – 20 cm i profilsnit. De har et klart indhold af trækul og ildskørnede sten.

Fyld/materialer

De tre ildsteder er noget diffuse. Der er kun bevaret den røde sand som ved brug farves under ildstedet ved høje temperaturer og gentagen brænding.

Type	Struktur	Fyld
ildsted	50	rødbrændt sand og trækul
ildsted	76	lagdelt lys til gråbrun og rødbrændt sandet
ildsted	426	rødbrændt sand
ildgrube	11	lagdelt sort trækulholdig og brun sandet med sten
ildgrube	193	sortgrå trækul
ildgrube	383	lagdelt sort trækul og mørk gråbrun og sandet
ildgrube	514	lagdelt sort trækul og gråbrun og sandet
ildstedlign	61	mørk gråbrun sandet med trækul
ildstedlign	91	rødbrændt sand
ildstedlign	93	rødbrændt sand
ildstedlign	307	rødbrændt sand
ildstedlign	384	lagdelt rødbrændt sand med sort trækul i top
ildstedlign	460	lagdelt rødbrændt sand gråsort trækul i top
ovn	28	sammensat med rødbrun og gråbrun - sort sand
ovn	57	lagdelt rødbrun og lys gråbrun sandet
ovn	208	rødbrændt sandet, lys grå ler/aske midt i
ovn	425	lagdelt rødbrændt sand, sort trækul og hvid aske
ovn	520	rødbrændt sand og grå aske
kogegrube	52	lagdelt trækul og mørk gråbrun sandet
kogegrube	90	lagdelt sort trækul gråbrun sandet ildsk sten
kogegrube	361	sort trækul og ildsk. sten, gråbrun sand i top

Tabel 31. Fyldbeskrivelse for ildproducerende anlæg.

Ildgruberne kendetegnes ved kompakte sorte lag med højt trækulindhold. De kan have ildskørnede sten, men ikke i samme omfang som kogegruberne, hvor der vitterligt er tale om en stenpakning. For de ovnslignende anlæg kunne der beskrives de sidste rester af oprindeligt komplekse strukturer. Der anes de sidste spor efter træbygget lerklinet kuppeldække, indfyringshuller og rødbrændte lag.

Fund

Der foreligger ikke fund herfra.

Tolkning og datering

De ildproducerende anlæg repræsenterer funktioner med tilknytning til det daglige liv på en forhistorisk gård. Fra den centrale boligdel er der husarnen med varme og lys hvor maden blev tilberedt. Det normale mønster i periodens gårde er som ved langhus I og IV at finde et sådan ildsted op mod den ene husende. Her har gårdens beboere været huset. Lidt afhængig af den valgte rumopdeling vil stald være placeret i husets resterende del.

I flere bygninger på Ebebø findes yderligere ildproducerende anlæg ned gennem huset. I de bedst bevarede langhuse I, IV og VI ligger disse samlet i kombinationer af to eller tre anlæg. Det er tydeligt at disse ildgruber, ildsteder, ovne og kogegruber indgår i funktionelle sammenhænge. Det kan være teknisk produktion som metal- eller keramikproduktion.

Anlæggene dateres til førromersk jernalder sammen med de langhuse de knytter sig til.

Foto

Film 02; billede 20-21

Film 03; billede 09-10

Film 11; billede 17-18, 29, 30-33

Film 15; billede 34-35

Film 16; billede 09, 13-15, 19, 36

Film 17; billede 03-04

Film 18; billede 02, 04, 10-12

Film 19; billede 14-15, 22

Film 21; billede 05

Film 31; billede 13, 15, 19

Film 32; billede 01, 03

Film 34; billede 10-11, 16, 23-24

Tegninger

Plantegning nr. 01

Plantegning nr. 02

Plantegning nr. 03

Plantegning nr. 05

Plantegning nr. 08

Plantegning nr. 09

Plantegning nr. 11

Plantegning nr. 12

Plantegning nr. 13

Plan- og profiltegning nr. 26

Plan- og profiltegning nr. 29

Plan- og profiltegning nr. 30

Plan- og profiltegning nr. 31
Plan- og profiltegning nr. 33
Plan- og profiltegning nr. 34
Plan- og profiltegning nr. 37
Plan- og profiltegning nr. 39
Plan- og profiltegning nr. 42
Plan- og profiltegning nr. 44
Plan- og profiltegning nr. 46

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra de grubelignende anlæg.

Stolper

Lokalisering

Foruden de stolper der kan bestemmes til et af de otte langhuse på Evebø, så er der 57 stolper uden nærmere bestemt tilhør. De fleste ligger nær de udskilte huse og flere kan i virkeligheden høre til bygningerne. De kan være støttestolper for indre konstruktioner som rumopdelinger, tekniske anlæg, indgange m.m.

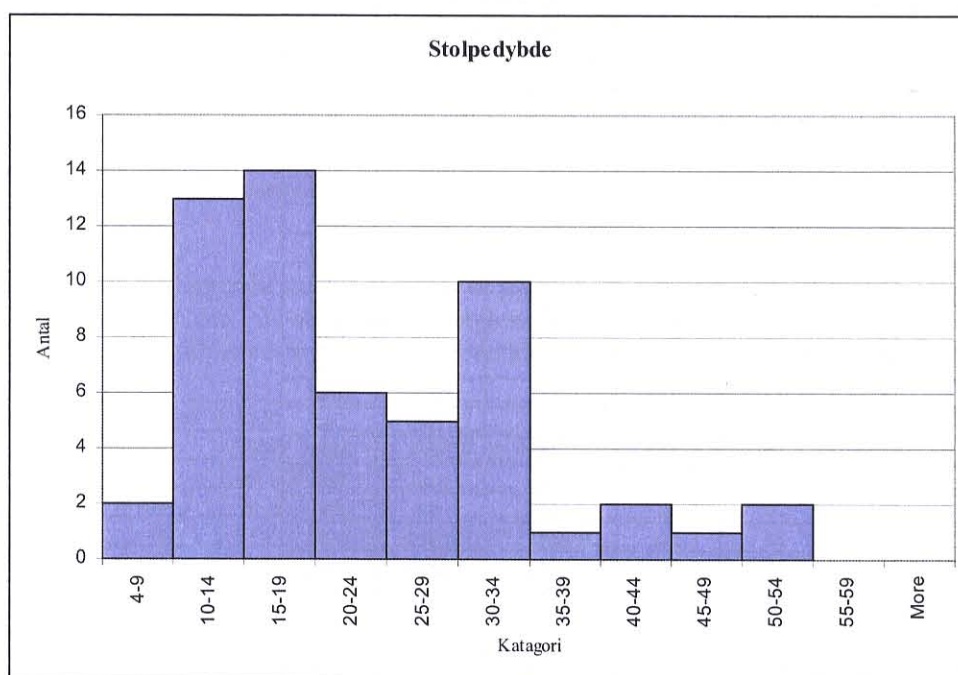

Fig. 49. Dybde af løstliggende stolper på udgravningsfeltet.

Ved langhus I ligger der 11 stolper. Ingen af disse synes at have umiddelbar relation til huset, og der er ikke bevaret tilstrækkeligt til at kunne udskille en eventuel anden bygning. Både for langhus II og III ses der løse stolper i noget der kunne ligne en forlængelse af sydvestlige langsider. De løse stolper adskiller sig imidlertid fra bygningernes væg- og tagstolper så det er ikke sandsynligt at der hører flere stolper dertil. I hver af langhusene IV og V ses et par løse stolper.

I området hvor langhus VI er lokaliseret findes adskillige ekstra stolper. Flere kan måske have haft funktion i de tre bygninger (VI, VII og VIII) der er udskilt her, men der kan også være tale om rest efter yderligere en eller flere udvaskede bygninger.

Anlægsbeskrivelse

De løstliggende stolper varierer i form og størrelse. Stolpedybden viser at det må være strukturer med forskellig placering i huskonstruktion. De dybeste kan være tagstolper, mens andre har været væg- eller støttestolper.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
stolpe	1	oval	33	22	12	25	stejl	flad
stolpe	15	rundoval	31	29	32	25	ret	flad
stolpe	32	rundoval	44	39	12	25	stejl	flad
stolpe	36	rundoval	26	24	15	20	stejl	flad
stolpe	37	diffus	29	20	29	26	stejl	flad
stolpe	53	rundoval	43	38	30	30	stejl	flad
stolpe	64	oval	33	25	31	25	stejl	flad
stolpe	83	rund	27	27	14	19	skrå	flad
stolpe	88	rund	40	37	36	28	ret	flad
stolpe	89	langoval	41	26	15	26	stejl	flad
stolpe	94	rund	30	28	32	30	stejl	flad
stolpe	122	aflang	63	36	14	31	rund	flad
stolpe	123	aflang	52	26	20	35	rund	flad
stolpe	124	rundoval	31	27	15	15	ret	rund
stolpe	126	rund	31	30	30	17	ret	rund
stolpe	128	rundoval	31	22	11	17	skrå	spids
stolpe	132	rundoval	23	22	11	21	rund	rund
stolpe	145	diffus	36	20	10	15	rund	flad
stolpe	156	rundoval	21	17	14	20	stejl	rund
stolpe	173	rund	26	23	12	27	rund	rund
stolpe	179	rund	28	26	17	31	stejl	flad
stolpe	180	rundoval	23	20	22	28	stejl	rund
stolpe	182	rundoval	28	25	40	26	stejl	rund
stolpe	183	oval	22	19	15	24	skrå	rund
stolpe	186	rundoval	20	16	31	20	stejl	flad
stolpe	187	rundoval	22	20	50	36	stejl	flad
stolpe	188	rund	28	25	27	37	rund	rund
stolpe	192	oval	34	25	31	27	ret	flad
stolpe	194	rundoval	32	29	15	28	skrå	skrå
stolpe	195	oval	29	18	19	24	stejl	flad
stolpe	197	rund	29	25	8	21	ret	flad
stolpe	199	rundoval	28	25	16	24	rund	rund
stolpe	200	oval	23	19	18	24	rund	rund
stolpe	201	rundoval	31	26	22	28	opgravet	flad
stolpe	205	rundoval	21	18	20	29	skrå	flad
stolpe	206	rund	21	21	31	34	stejl	rund
stolpe	207	rund	17	17	25	35	skrå	flad
stolpe	209	rund	20	19	30	26	stejl	flad
stolpe	236	langoval	29	17	11	18	rund	flad
stolpe	251	rundoval	25	20	26	26	rund	rund
stolpe	252	oval	25	18	26	21	stejl	flad
stolpe	253	langoval	70	38	43	27	ret	flad
stolpe	256	rund	21	18	45	28	stejl	flad
stolpe	257	rundoval	22	20	33	28	stejl	flad
stolpe	258	rund	23	23	26	24	stejl	andet

stolpe	260	oval	28	25	14	26	ret	flad
stolpe	261	oval	73	52	51	52	stejl	flad
stolpe	270	rund	21	18	15	17	opgravet	rund
stolpe	304	rund	20	18	14	17	ret	rund
stolpe	313	rundoval	22	18	15	20	rund	rund
stolpe	318	oval	25	20	11	14	opgravet	andet
stolpe	332	diffus	58	29	19	19	stejl	flad
stolpe	374	rundoval	27	23	7	21	rund	rund
stolpe	411	rund	25	25	15	20	rund	rund
stolpe	413	rund	26	25	15	17	stejl	rund
stolpe	437	rundoval	40	34	12	23	rund	rund
stolpe	473	rund	24	24	21	24	stejl	rund
stolpe	486	rundoval	32	26	21	20	ret	flad
stolpe	490	rundoval	37	25	14	20	opgravet	flad

Tabel 32. Mål og dimensioner for løse stolper.

De måler i gennemsnit 25 cm i diameter (maks. 52 cm og min. 15 cm). I profil måler de gennemsnitligt 21,9 cm i dybde (maks. 51 cm og min. 7 cm). De fleste har stejle sider, dernæst følger rundede og rette sider. Næsten 2/3 har flade bunde, mens de resterende da oftest har rundet bund (tabel 2).

type	Sider	Antal		Bund	Antal
stolpe	ret	10		flad	34
stolpe	skrå	6		spids	1
stolpe	stejl	24		skrå	1
stolpe	rund	14		rund	21
stolpe	opgravet	3			

Tabel 33. Statistik for udseende af stolpernes sider og bunde.

Fyld/materialer

Fylden i de løstliggende stolper er en lys til gråbrun sandet fyld med lidt trækul. Den adskiller sig i princippet ikke fra stolpefylden i de nærliggende langhus, måske undtaget langhus VII, der har en lidt mere trækulholdig fyld. I enkelte stolper ses sten, men kun i A182 og A253 kan man tale om stenpakning.

Type	Struktur	Fyld
stolpe	1	lagdel brungrå og gråbrun sandet
stolpe	15	lys gråbrun sandet
stolpe	32	lys gråbrun sandet
stolpe	36	hvid til lys gråbrun sandet med trækul
stolpe	37	hvid til lys gråbrun sandet
stolpe	53	lagdelt orangebrun og gråbrun sandet
stolpe	64	lys gråbrun sandet
stolpe	83	gråbrun sandet
stolpe	88	gråbrun sandet
stolpe	89	gråbrun sandet
stolpe	94	lagdelt grå og mørk gråbrun sandet
stolpe	122	lys gråbrun sandet
stolpe	123	lys brungrå sandet
stolpe	124	lys brungrå sandet
stolpe	126	lys gråbrun sandet
stolpe	128	lagdelt brun og mørk gråbrun sandet
stolpe	132	gråbrun sandet med trækul
stolpe	145	gråbrun sandet

stolpe	156	mørk gråbrun sandet med noget trækul
stolpe	173	gråbrun sandet
stolpe	179	gråbrun sandet
stolpe	180	gråbrun sandet
stolpe	182	gråbrun sandet med en del sten
stolpe	183	gråbrun sandet
stolpe	186	gråbrun sandet
stolpe	187	lagdelt lys og gråsort sandet med en del trækul
stolpe	188	gråbrun sandet
stolpe	192	lys gråbrun sandet
stolpe	194	gråbrun sandet
stolpe	195	gråbrun sandet
stolpe	197	gråbrun sandet
stolpe	199	gråbrun sandet
stolpe	200	mørk til gråbrun sandet med trækul
stolpe	201	mørk gråbrun sandet med noget trækul
stolpe	205	gråbrun sandet med noget trækul
stolpe	206	gråbrun sandet med noget trækul
stolpe	207	gråbrun sandet
stolpe	209	lagdelt lys og gråbrun sandet
stolpe	236	gråbrun sandet
stolpe	251	gråbrun sandet
stolpe	252	gråbrun sandet
stolpe	253	gråbrun sandet med en del sten
stolpe	256	gråbrun sandet
stolpe	257	gråbrun sandet med noget trækul
stolpe	260	gråbrun sandet
stolpe	261	mørk gråbrun sandet med en del trækul
stolpe	270	gråbrun sandet
stolpe	304	gråbrun sandet
stolpe	313	gråbrun sandet
stolpe	318	gråbrun sandet
stolpe	332	gråbrun sandet
stolpe	374	mørk gråbrun sandet med trækul
stolpe	411	gråbrun sandet
stolpe	413	gråbrun sandet
stolpe	437	gråbrun sandet
stolpe	473	gråsort sandet med meget trækul
stolpe	486	gråhvid sandet
stolpe	490	gråbrun sandet

Tabel 34. Fyldbeskrivelse for løse stolper.

Fund

Der er ingen fund fra de løse stolper.

Tolkning og datering

Det er normalt at finde løstliggende stolper ved fladeafdækninger. Det kan dreje sig om stolper fra ødelagte og nu udvaskede huse. Flere af stolperne i området rundt langhus VI er formodentlig fra en eller flere bygninger her. Aktivitet i området har igennem tiden fjernet de fleste spor, og tilbage står nu spredte stolper der ikke længere kan samles til hele anlæg. Dertil kan det dreje sig om stolper der har haft funktion i småbygninger. Inde i husene kan der findes udskiftede husstolper, stolper til rumopdelinger og døre, støttestolper til hylder og ophæng. Alt sammen noget der vil resultere i "ekstra" stolper i husets grundplan. Udenfor bygningerne kan der også forventes hegnsstolper.

Foto

Film 05; billede 12, 25, 32
Film 07; billede 10
Film 12; billede 33
Film 16; billede 02
Film 18; billede 09
Film 19; billede 12
Film 30; billede 19, 28, 30-31, 34, 36
Film 31; billede 06, 09, 12
Film 33; billede 18-19
Film 34; billede 07

Tegninger

Plantegning nr. 01
Plantegning nr. 02
Plantegning nr. 03
Plantegning nr. 04
Plantegning nr. 05
Plantegning nr. 06
Plantegning nr. 07
Plantegning nr. 08
Plantegning nr. 10
Plantegning nr. 12
Plantegning nr. 13
Plan- og profiltegning nr. 15
Plan- og profiltegning nr. 16
Plan- og profiltegning nr. 21
Plan- og profiltegning nr. 27
Plan- og profiltegning nr. 31
Plan- og profiltegning nr. 33
Plan- og profiltegning nr. 37
Plan- og profiltegning nr. 39
Plan- og profiltegning nr. 40
Plan- og profiltegning nr. 41
Plan- og profiltegning nr. 42
Plan- og profiltegning nr. 43
Plan- og profiltegning nr. 44
Plan- og profiltegning nr. 45
Plan- og profiltegning nr. 46
Plan- og profiltegning nr. 47
Plan- og profiltegning nr. 49
Plan- og profiltegning nr. 50

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget en videnskabelig prøve fra de fritliggende stolper. Prøven er ikke analyseret yderligere.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
12	248										

Tabel 35. Videnskabelige prøver og dateringer fra løstliggende stolper.

Stolpelignende strukturer

Lokalisering

Sytten numre er udskilt som stolpelignende strukturer. De ligger fordelt enkeltvist ved langhusene I, II, V og VI/VII. Et par stolpelignende strukturer ligger i området imellem langhusene I og II.

Anlægsbeskrivelse

De måler i gennemsnitlig diameter 24,9 cm (maks. 65 cm og min. 9 cm). I profildybde stikker de i snit 12,9 cm (maks. 38 cm og min. 3 cm). De fleste har rundede og skrå sider med flade bunde.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
stolpelign	66	rundoval	31	28	4	21	rund	flad
stolpelign	84	oval	47	37	9	25	skrå	rund
stolpelign	85	rundoval	46	33	10	18	skrå	flad
stolpelign	109	diffus	51	35	5	30	skrå	flad
stolpelign	125	oval diffus	46	35	9	30	rund	flad
stolpelign	131	rundoval	19	17	3	9	skrå	flad
stolpelign	150	rundoval	30	23	9	16	rund	rund
stolpelign	155	diffus	38	34	13	31	stejl	flad
stolpelign	172	oval	33	19	5	20	rund	flad
stolpelign	221	rund	22	19	38	30	ret	rund
stolpelign	245	rundoval	19	14	12	16	rund	rund
stolpelign	246	rundoval	35	26	23	20	stejl	flad
stolpelign	263	oval	34	25	9	16	ret	flad
stolpelign	282	rund	41	37	10	40	rund	flad
stolpelign	467	diffus	151	60	17	65	opgravet	ujævn
stolpelign	489	oval	37	24	14	20	opgravet	flad
stolpelign	521	rund	22	22	30	16	ret	flad

Tabel 36. Mål og dimensioner stolpelignende strukturer.

Fyld/materialer

Fylden i de stolpelignende strukturer er overvejende en gråbrun sandet fyld med lidt trækul. Den adskiller sig ikke fra fylden i langhusenes stolpehuller.

Type	Struktur	Fyld
stolpelign	66	gråbrun sandet
stolpelign	84	gråbrun sandet
stolpelign	85	gråbrun sandet
stolpelign	109	mørk til gråbrun sandet
stolpelign	125	brun til gråbrun sandet løs fyld
stolpelign	131	gråbrun sandet

stolpelign	150	lys gråbrun sandet
stolpelign	155	spættet orange og gråbrun sandet
stolpelign	172	gråbrun sandet
stolpelign	221	lys gråbrun sandet
stolpelign	245	gråbrun sandet
stolpelign	246	gråbrun sandet
stolpelign	263	gråbrun sandet
stolpelign	282	gråbrun gruset
stolpelign	467	gråbrun sandet
stolpelign	489	lagdelt gråbrun og orange sandet
stolpelign	521	lys grå sandet

Tabel 37. Fyldbeskrivelse for stolpelignende strukturer.

Fund

Der er ikke fund fra disse strukturer.

Tolkning og datering

De stolpelignende strukturer kan forklares på samme vis som de løstliggende stolper her ovenfor. Det er mere usikre strukturer, de kan være stolper, men kan også være stenoptræk eller smågruber. A467 der ligger i det sydvestlige hjørne af langhus I er en større diffus sag. Den kan rumme rest efter en vægstolpe der hører til langhus I, men tolkningen er noget uklar.

Foto

Film 05; billede 24, 31

Film 07; billede 08

Film 30; billede 32

Film 31; billede 03

Tegninger

Plantegning nr. 02

Plantegning nr. 03

Plantegning nr. 05

Plantegning nr. 06

Plantegning nr. 07

Plantegning nr. 08

Plantegning nr. 09

Plan- og profiltegning nr. 16

Plan- og profiltegning nr. 37

Plan- og profiltegning nr. 38

Plan- og profiltegning nr. 41

Plan- og profiltegning nr. 42

Plan- og profiltegning nr. 44

Plan- og profiltegning nr. 45

Plan- og profiltegning nr. 46

Plan- og profiltegning nr. 49

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget en videnskabelig prøve fra de stolpelignende strukturer.

Gruber

Lokalisering

Der er registreret ni sikre gruber henover udgravningsfeltet. De syv ligger i umiddelbar nærhed til langhuse. Grube A405 ligger i området imellem hus I, II og IV. Gruben A487 ligger nordvestligt i feltet nær gravrøys A407.

Anlægsbeskrivelse

De ni gruber varierer i form og størrelse som det fremgår af tabellen herunder. De adskiller sig fra øvrige anlæg ved den klassiske skålformede neddykning og normalt stor bredde i forhold til dybdeindeks.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
grube	12	oval	90	74	11	54	rund	rund
grube	58	rundoval	41	35	54	38	ret	rund
grube	196	oval	38	30	8	43	rund	flad
grube	395	oval	53	31	12	38	rund	rund
grube	404	rundoval	37	31	10	29	rund	rund
grube	405	oval	78	54	26	74	rund	rund
grube	487	rund	50	50	34	72	rund	rund
grube	488	rund	58	58	23	59	skrå	skrå
grube	511	oval	51	26	35	52	stejl	skrå

Tabel 38. Mål og dimensioner for gruber.

Fyld/materialer

Gruberne A12, A395, A487, A488 og A511 er anlæg med vekslende ikke, nærmere bestemt fyld. Heraf indeholder de to A12 og A487 en del sten. Gruberne A58, A196, A404 og A405 indeholder brandaffald i form af højt trækulindhold, aske eller rødbrændt sand.

Type	Struktur	Fyld
grube	12	lys hvid og gråbrun sandet
grube	58	lagdelt grå og mørk askefyldt sand med trækul
grube	196	gråbrun sandet med en del trækul
grube	395	gråbrun sandet med trækul
grube	404	lagdelt gråbrun og rødbrændt sandet med trækul
grube	405	lagdelt gråbrun og rødbrændt sand med trækul
grube	487	mørk gråbrun sandet med noget trækul
grube	488	lagdelt gråbrun og orange sand
grube	511	lagdelt lys grå og orangebrun spættet sand

Tabel 39. Fyldbeskrivelse for gruber.

Fund

Der er ingen fund fra gruber.

Tolkning og datering

Det ser ud til at alle strukturer afdækket ved Evebø tilhører den førromerske bosætning på fladen. De ni gruber ligger hovedsagelig nær langhusene og deres funktion må relateres til den aktivitet der udspiller sig rundt disse huse. Det er imidlertid ikke helt så enkelt at knytte de enkelte gruber til bestemte bygninger.

Gruben A12 kan relatere sig til langhus III, det kan imidlertid ikke gruben A511. Vægstolpen A39 ligger over gruben så hus III må være yngre. Gruben A511 kunne da høre til hus II der er ældre. Begge gruber indeholder en sandblandet fyld der ikke kan bestemmes nærmere.

Gruberne A395 og A404 ligger nær hus IV. De indeholder begge brandaffald og kan måske relateres til den tekniske produktion der synes at have fundet sted i langhuset. Gruben A405 ligger nogle meter nordøst for langhus IV har også brandaffald og rødbrændt sand. Den kan ikke relateres til et bestemt hus, men repræsenterer måske samme aktivitet.

Fig. 50. Grube A58 ligger halvdelen meter nord for den nordøstlige langsides i hus I. Den askefyldte grube kan høre sammen med ovnen A57. Gruben er her set i profil mod nord. Foto S. Diinhoff.

Udenfor indgang B i langhus I ligger en dyb grube A58 med aske og trækul (fig. 50). Den kan høre til huset men kan også være relateret til ovnen A57, der nok ikke tilhører langhuset, og som kan være yngre.

Om gruberne A487 og A488 tilhører til langhus kan ikke bestemmes nærmere. De er begge gruber uden brandaffald. Derimod kunne A196 måske relateres til langhus VI. Gruben ligger inde i bygningen midtaks på linie med de to anlæg A193 og A208. Gruben kan være en del af en samlet teknisk produktion her i husets sydøstende.

Fem gruber indeholder en ikke nærmere bestemmelig fyld. De kaldes traditionelt affaldsgruber, selvom dette begreb formodentlig ikke er specielt dækkende. Fire gruber indeholder klart brandaffald og må have haft relation til den tekniske produktion der ses ved de mange ildproducerende anlæg i husene.

Med kun ni erkendte anlæg på lokaliteten så må gruber siges at være fåtallige. I betragtning af at lokaliteten dækker en brugstid på to hundrede år så er de endda sjældne strukturer. Derfor er det ikke specielt dækkende når anlæg som disse betegnes affaldsgruber. Havde de haft denne funktion måtte fladen rundt husene forventes at være pebret med affaldsgruber og det er den ikke. Det er selvfølgelig muligt at affald kan være gravet ned fjernere fra bopladsen, men mest sandsynligt vil affald være anvendt som gødning på marker, og som man ser ved Evebø, i hvert tilfælde ikke være gravet ned på bopladsområdet. Derfor må de erkendte gruber have en anden funktion. En tænkelig brug kunne netop være relateret til teknisk produktion på gården.

Foto

Film 11; billede 08

Film 13; billede 29

Film 15; billede 07-08

Film 18; billede 05

Film 21; billede 06

Film 31; billede 17

Film 32; billede 02

Film 34; billede 09, 15

Tegninger

Plantegning nr. 01
Plantegning nr. 03
Plantegning nr. 08
Plantegning nr. 12
Plantegning nr. 14
Plan- og profildegning nr. 27
Plan- og profildegning nr. 34
Plan- og profildegning nr. 37
Plan- og profildegning nr. 39
Plan- og profildegning nr. 42
Plan- og profildegning nr. 44
Plan- og profildegning nr. 46
Plan- og profildegning nr. 47

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra gruber.

Grubelignende anlæg

Lokalisering

Otte grubelignende strukturer er påvist. To ligger ved hus I og en ved hvert af de to huse II og III i sydøst, mens de øvrige fire ligger i nord ved langhus VI.

Anlægsbeskrivelse

De grubelignende anlæg varierer i form og størrelse. De er udskilt efter principper for gruber dvs. med et tilnærmet skålformet profilsnit og en klart større bredde end dybde. Det er i udgangspunktet anlæg der minder om gruber, men som af forskellige grunde ikke sikkert kan bestemmes som sådan. Det er ofte diffuse anlæg med en ikke markant fyld. De kan være intentionelle anlæg med god dybde, eller de kan være fyldskifter der fremtræder med en grubelignende form. Den grubelignende struktur A6 kan være spor en rodvælter eller spor efter et fjernet træ.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
grubelign	6	diffus	102	75	38	62	stejl	andet
grubelign	112	oval	92	64	8	50	rund	flad
grubelign	198	rund	33	33	6	46	rund	flad
grubelign	224	langoval	35	22	5	36	rund	flad
grubelign	225	diffus	40	34	11	43	rund	flad
grubelign	229	oval	48	39	17	45	rund	rund
grubelign	468	diffus	180	70	13	48	skrå	flad
grubelign	469	Aflang	76	28	13	67	skrå	ujævn

Tabel 40. Mål og dimensioner for grubelignende anlæg.

Fyld/materialer

De fleste grubelignende anlæg indeholder en lys, ikke markant fyld. A112 indeholder noget trækul og hvad der kunne ligne hvidgrå aske. Samme hvidgrå fyld kan beskrives for A6. Det kan være aske, men lignende fyld ses

spredt rundt over specielt den sydlige del af udgravningsfeltet, og må i de fleste tilfælde tolkes som udvasket sand i forbindelse med trærødder.

Type	Struktur	Fyld
grubelign	6	Mørk gråsort og hvid sandet
grubelign	112	lys sandet med hvidgrå askelign
grubelign	198	gråbrun sandet
grubelign	224	gråbrun sandet
grubelign	225	gråbrun sandet med noget trækul
grubelign	229	gråbrun sandet
grubelign	468	gråbrun sandet
grubelign	469	gråbrun sandet

Tabel 41. Fyldbeskrivelse for grubelignende anlæg.

Fund

Der foreligger ikke fund herfra.

Tolkning og datering

Grubelignende strukturer er alle tvivlsomme anlæg. Der er flere mulige tolkninger. Det kan dreje sig om egentlige gruber der blot er bevaret dårligt, og derved er blevet udvasket i form. Det kan også være dybe fyldskifter der er opstået ved færdsel og aktivitet på bopladsen, altså anlæg der har relation til bosætningen, men som ikke har en intentionel udformning. Endelig kan det dreje sig om sekundære spor der ikke har relation til pladsen, måske aftryk efter fjernede sten og ryddet vegetation.

De omtalte otte strukturer ligger alle nær langhuse og dersom en eller flere er ægte gruber, så følger de sig ind under tolkningen af disse anlæg omtalt ovenfor.

Foto

Film 31; billede 04, 20

Film 33; billede 30

Tegninger

Plantegning nr. 01

Plantegning nr. 04

Plantegning nr. 07

Plantegning nr. 08

Plantegning nr. 14

Plan- og profilttegning nr. 37

Plan- og profilttegning nr. 41

Plan- og profilttegning nr. 45

Plan- og profilttegning nr. 47

Plan- og profilttegning nr. 50

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra de grubelignende anlæg.

Fyldskifter

Lokalisering

Ud over udgravningsfeltet er der udskilt 73 fyldskifter. En del ligger indenfor langhusenes grundplan, det gælder specielt området rundt langhus VI, der har mange større fyldskifter. Sydvest for langhusene I, II og III ses flere varierende fyldskifter.

Anlægsbeskrivelse

Fyldskifter er i udgangspunktet usikre strukturer. Det er oftest lave fyldskifter i undergrund, der ikke kan forklares som intentionelle anlæg, men som kan være spor efter den forhistoriske aktivitet. Det kan være ødelagte strukturer, tilfældige samlinger af kulturjord i forsænkninger, eller f.eks. slidspor i undergrund efter færdsel. Det betyder at disse strukturer varierer i form og størrelse, og ofte er ganske diffuse. Den store variation fremgår af tabellen herunder.

Type	Struktur	Form	Længde	Bredde	Dybde	P.Bredde	Sider	Bund
fyldskifte	3	rundoval	26	23	1	23	rund	flad
fyldskifte	9	diffus	28	28	1	28	rund	flad
fyldskifte	10	diffus	53	41	1	42	skrå	ujævn
fyldskifte	19	rundoval	33	32	2	30	rund	flad
fyldskifte	24	rundoval	27	22	3	20	rund	flad
fyldskifte	33	oval	62	47	2	60	rund	ujævn
fyldskifte	34	rundoval	29	29	2	29	rund	flad
fyldskifte	35	rundoval	23	22	1	22	rund	flad
fyldskifte	38	rundoval	29	26	2	25	rund	flad
fyldskifte	79	diffus	68	49	2	45	rund	flad
fyldskifte	86	diffus	76	60	2	65	rund	flad
fyldskifte	87	diffus	92	51	2	90	rund	flad
fyldskifte	92	rundoval	46	40	2	40	rund	ujævn
fyldskifte	95	rund	57	53	8	55	rund	ujævn
fyldskifte	96	aflang	35	22	1	20	rund	flad
fyldskifte	105	rund	40	36	1	40	rund	flad
fyldskifte	116	rundoval	37	29	3	30	rund	flad
fyldskifte	117	rund	28	28	4	28	rund	flad
fyldskifte	118	oval	40	30	3	35	rund	flad
fyldskifte	119	rund	36	32	2	32	rund	ujævn
fyldskifte	158	diffus	135	23	3	100	rund	flad
fyldskifte	159	rund	30	27	1	30	rund	flad
fyldskifte	189	rundoval	24	23	4	23	rund	flad
fyldskifte	210	rundoval	23	18	2	20	rund	flad
fyldskifte	223	diffus	152	112	3	110	rund	ujævn
fyldskifte	234	diffus	34	29	1	24	rund	flad
fyldskifte	235	rund	20	20	2	20	rund	flad
fyldskifte	237	oval	19	16	1	17	rund	flad
fyldskifte	238	rundoval	18	16	1	16	rund	flad
fyldskifte	239	oval	28	20	2	28	rund	flad
fyldskifte	240	oval	31	25	1	30	rund	flad
fyldskifte	243	langoval	30	16	1	30	rund	flad
fyldskifte	244	oval	29	22	2	29	rund	flad
fyldskifte	250	diffus	269	78	5	269	rund	ujævn
fyldskifte	259	rundoval	19	17	2	17	rund	flad
fyldskifte	265	oval	30	23	4	30	rund	flad
fyldskifte	269	rund	22	20	1	21	rund	flad
fyldskifte	305	oval	14	10	1	14	rund	flad

fyldskifte	306	langoval	31	16	1	20	rund	flad
fyldskifte	322	oval	30	20	3	30	rund	flad
fyldskifte	335	diffus	36	34	5	33	rund	flad
fyldskifte	336	langoval	20	14	4	10	rund	ujævn
fyldskifte	338	langoval	28	17	2	25	rund	ujævn
fyldskifte	342	rundoval	20	19	2	20	rund	ujævn
fyldskifte	345	rundoval	34	24	1	24	rund	flad
fyldskifte	347	oval	50	25	1	25	rund	flad
fyldskifte	351	rundoval	24	16	1	24	rund	flad
fyldskifte	354	rund	18	16	2	18	rund	flad
fyldskifte	355	oval	36	26	2	36	rund	flad
fyldskifte	367	rund	22	22	2	22	rund	flad
fyldskifte	377	oval	53	38	2	40	rund	ujævn
fyldskifte	381	rund	18	18	1	18	rund	flad
fyldskifte	397	oval	23	18	2	19	rund	flad
fyldskifte	399	rund	24	23	4	23	rund	flad
fyldskifte	403	rundoval	23	21	3	20	rund	ujævn
fyldskifte	409	rund	29	26	2	49	rund	flad
fyldskifte	415	rektangulær	61	29	2	61	stejl	flad
fyldskifte	421	langoval	56	29	4	55	skrå	Skrå
fyldskifte	439	rundoval	30	25	4	27	rund	flad
fyldskifte	456	rund	20	20	2	20	rund	flad
fyldskifte	457	rund	50	50	1	50	rund	ujævn
fyldskifte	458	oval diffus	361	115	13	361	rund	ujævn
fyldskifte	459	rund	18	18	1	18	skrå	flad
fyldskifte	464	rundoval	13	12	2	13	rund	flad
fyldskifte	476	diffus	331	110	4	331	rund	ujævn
fyldskifte	477	oval	74	55	5	74	rund	flad
fyldskifte	478	langoval	104	23	2	104	rund	flad
fyldskifte	479	diffus	81	30	2	80	rund	flad
fyldskifte	480	diffus	113	27	1	113	rund	flad
fyldskifte	481	diffus	117	71	2	117	rund	ujævn
fyldskifte	482	diffus	100	61	3	100	rund	flad
fyldskifte	483	diffus	383	167	4	383	rund	ujævn
fyldskifte	484	rundoval	112	90	3	112	rund	flad
fyldskifte	485	diffus	123	38	1	123	rund	flad

Tabel 42. Mål og dimensioner for fyldskifter.

Fyld/materialer

De fleste fyldskifter indeholder en lys gråbrun sandet fyld med kun ganske lidt trækul. Det synes at være en mere tilfældig blanding af undergrundssand og kulturjord. Enkelte fyldskifter har en lidt mørkere fyld med mere trækul. Den store A458 der ligger syd for langhus VI adskiller sig ved at have en mere stenblandet fyld.

Type	Struktur	Fyld
fyldskifte	3	lys gråbrun sandet
fyldskifte	9	lys gråbrun sandet
fyldskifte	10	lys gråbrun sandet
fyldskifte	19	spættet mørk gråbrun sandet
fyldskifte	24	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	33	lys gråbrun sandet
fyldskifte	34	lys gråbrun sandet
fyldskifte	35	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	38	lys gråbrun sandet
fyldskifte	79	spættet mørk og gråbrun sandet

fyldskifte	86	lys gråbrun sandet
fyldskifte	87	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	92	lys gråbrun sandet
fyldskifte	95	spættet orange og lys gråbrun sandet
fyldskifte	96	lys gråbrun sandet
fyldskifte	105	lys gråbrun sandet
fyldskifte	116	lys gråbrun sandet
fyldskifte	117	lys gråbrun sandet
fyldskifte	118	lys gråbrun sandet
fyldskifte	119	lys gråbrun sandet
fyldskifte	158	lys gråbrun sandet
fyldskifte	159	lys gråbrun sandet
fyldskifte	189	lys gråbrun sandet
fyldskifte	210	lys gråbrun sandet
fyldskifte	223	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	234	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	235	lys gråbrun sandet
fyldskifte	237	lys gråbrun sandet
fyldskifte	238	lys gråbrun sandet
fyldskifte	239	lys gråbrun sandet
fyldskifte	240	lys gråbrun sandet
fyldskifte	243	spættet mørk og gråbrun sandet
fyldskifte	244	lys gråbrun sandet
fyldskifte	250	lys gråbrun sandet
fyldskifte	259	lys gråbrun sandet
fyldskifte	265	lys gråbrun sandet
fyldskifte	269	lys gråbrun sandet
fyldskifte	305	lys gråbrun sandet
fyldskifte	306	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	322	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	335	lys gråbrun sandet
fyldskifte	336	lys gråbrun sandet
fyldskifte	338	spættet mørk og gråbrun sandet
fyldskifte	342	lys gråbrun sandet
fyldskifte	345	lys gråbrun sandet
fyldskifte	347	spættet mørk og gråbrun sandet
fyldskifte	351	lys gråbrun sandet
fyldskifte	354	spættet lys gråbrun sandet
fyldskifte	355	lys gråbrun sandet
fyldskifte	367	lys spættet brun og gråbrun sandet
fyldskifte	377	lys gråbrun sandet
fyldskifte	381	lys gråbrun sandet
fyldskifte	397	lys gråbrun sandet
fyldskifte	399	lys gråbrun sandet
fyldskifte	403	lys gråbrun sandet
fyldskifte	409	lys grå sandet
fyldskifte	415	lys gråbrun sandet
fyldskifte	421	lys gråbrun sandet
fyldskifte	439	lys gråbrun sandet
fyldskifte	456	lys gråbrun sandet
fyldskifte	457	lys gråbrun sandet
fyldskifte	458	gråbrun sandet med mange sten
fyldskifte	459	lys gråbrun sandet
fyldskifte	464	lys gråbrun sandet
fyldskifte	476	lys gråbrun sandet
fyldskifte	477	lys gråbrun sandet

fyldskifte	478	lys gråbrun sandet
fyldskifte	479	lys gråbrun sandet
fyldskifte	480	lys gråbrun sandet
fyldskifte	481	lys gråbrun sandet
fyldskifte	482	lys gråbrun sandet
fyldskifte	483	lys gråbrun sandet
fyldskifte	484	lys gråbrun sandet
fyldskifte	485	lys gråbrun sandet

Tabel 43. Fyldbeskrivelse for fyldskifter.

Fund

Der var ikke fund fra fyldskifter

Tolkning og datering

Fyldskifter bestemmes som bevaret kulturjord uden intentionel eller mulig tolkelig funktion. Det vil sige det er oftest tilfældige spor efter forhistorisk aktivitet i et område. Et fyldskifte, dersom det regnes forhistorisk, kan altså ikke tolkes som et anlæg, men som de spor, færdsel og aktivitet afsætter i et område. Det kan være kulturjord der lejres i en forsækning eller det kan være mørkere jord der presses ned i undergrund ved færdsel over en flade. Således må fyldskifterne på Evebø også tolkes.

I langhus VI ses flere store fyldskifter som må have relation til husene i området. Det kan dreje sig om aktivitet i langhus VI, eller det kan tilhøre den eller de øvrige bygninger der må have stået her. Det kan være rest efter ældre bygninger der er blevet revet for at give plads til langhus VI.

I området sydvest for langhus I og II ses en samling fyldskifter. De må tolkes som spor efter en aktivitet lagt udenfor disse bygninger. Området kan have været gårdsplads således som bygningernes hovedindgange peger ud mod sydvest.

Den store struktur A458 syd for langhus VI er speciel. Den ligger hvor terrænet sænkes svagt. Det er således den nordlige del af udgravningsfeltet ligger nogle få ti-centimeter højere end sydlige. Hvor A458 ligger sænkes terrænet. Fyldskiftet indeholder en del håndstore sten og den kan måske tolkes som en art rydningsrøys.

Foto

Film 07; billede 01

Film 15; billede 28

Film 17; billede 08

Tegninger

Plantegning nr. 01

Plantegning nr. 02

Plantegning nr. 03

Plantegning nr. 04

Plantegning nr. 05

Plantegning nr. 06

Plantegning nr. 07

Plantegning nr. 08

Plantegning nr. 09

Plantegning nr. 10

Plantegning nr. 12

Plantegning nr. 13
Plan- og profiltegning nr. 18
Plan- og profiltegning nr. 19
Plan- og profiltegning nr. 26
Plan- og profiltegning nr. 32

Videnskabelige prøver

Der blev ikke udtaget videnskabelige prøver fra fyldskifter.

Dyrkningsspor

Lokalisering

Ardspar kan følges fragmentarisk ud over det samlede udgravningsfelt.

Anlægsbeskrivelse

Spredt ud over udgravningsfeltet kunne der følges krydspløjede ardspar. De knytter sig til den dyrkningsaktivitet der følger bosætningen. Fra en profilbalk i et forsænket parti i feltets sydlige del kunne der dokumenteres to dyrkningslag, og herfra blev der udtaget prøver for radiologisk datering. Ardsparene var så fragmentarisk og svagt bevarede at de ikke blev dokumenteret yderligere.

Fig. 51 og 52. Krydspløjede ardspar kunne følges over store del af det udgravede areal. Ardsparene knytter sig til et eller to dyrkningslag der er tilknyttet den førromerske bosætning. Foto S. Diinhoff.

Fyld/materialer

En meterlang profilbalk i feltets sydlige del, i området mellem langhus I og IV blev dokumenteret for udtagelse af radiologiske prøver (fig. 53). Profilen viser to dyrkningslag over undergrundslag F. Nederst et lag E der består af lys gråbrun sandet fyld med trækul. Herover ligger det lidt mørkere lag D med gråbrun sandet trækulholdig fyld. De to lag overlejres af det mere sterile lag C, der er orangebrunt sand uden trækul og det hvide udvaskede podsolerede sandlag B. Endelig øverst ses et nutidigt tørvelag A. De to nedre dyrkningslag viser kulturaktivitet, mens de øvre lag viser til furuskov, der i årenes løb har udvasket jordsmonnet på pladsen.

Fund

Der er ikke fund fra dyrkningssporene.

Tolkning og datering

De påviste ardsfor og dyrkningslag er spor der er typiske for periodens bopladser. Det er almindeligt at påvise åkre med krydspløjede ardsfor op til den tidlige jernalders bopladser. En radiologisk datering fra det nederste dyrkningslag F placerer opdyrkningen i tidlig førromersk jernalder (Beta-209287; cal. 2370 BP). Det er givet at bosætningen i hele sin levetid har været fulgt af jordbrug og at de to påviste dyrkningslag er rest herefter.

Af økonomiske årsager var det nødvendigt at prioritere anlæg ved udgravningen af Evebø. De fragmentarisk bevarede dyrkningsspor blev ikke fulgt yderligere på Evebø. På den nærliggende lokalitet Eide, som ligger et par hundrede meter syd for Evebø, blev der påvist tykke dyrkningslag dateret netop til førromersk jernalder (Diinhoff in prep). Dateringerne af dyrkningslag på Eide er klart ældre end den påviste gård der og de er samtidige med den førromerske bosætning på Evebø. Det er mest sandsynligt at åkrene på Eide har været drevet fra bosætningen på Evebø. For yderligere detaljer henvises der til separat rapport for de arkæologiske undersøgelser ved Eide.

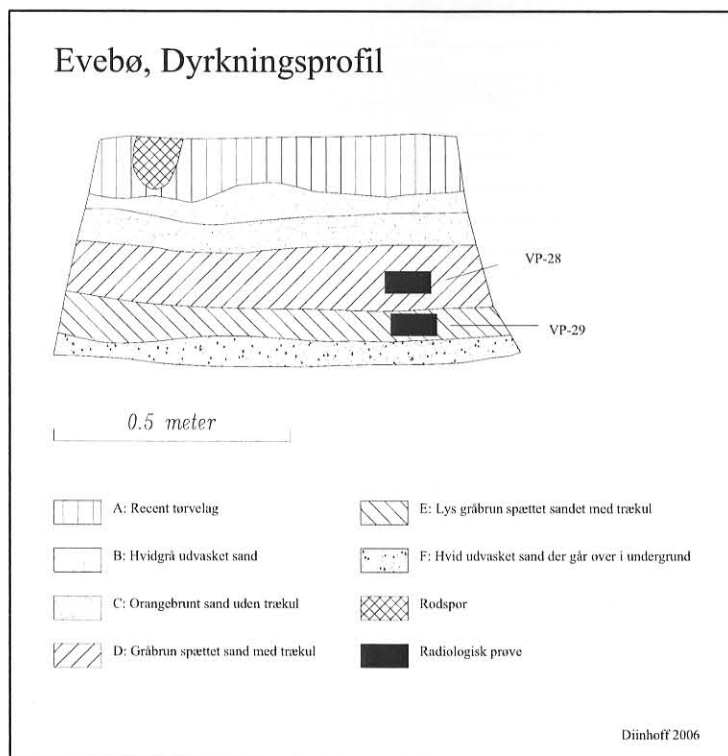

Fig. 53. Profilbalk med to dyrkningslag (lag D og E). Radiologisk datering af lag F viser at det er opdyrkning der er knyttet til bosætningen. Grafik S. Diinhoff

Foto

Film 03; billede 08, 29

Film 05; billede 21

Film 32; billede 19

Film 34; billede 14

Tegninger

Plan- og profiltegning nr. 42

Videnskabelige prøver

Der blev udtaget to radiologiske prøver fra dyrkningsprofil. VP-28 blev udtaget fra lag D og prøven VP-29 fra lag E. VP-29 (Beta-209287; cal. 2370 BP) kunne radiologisk dateres til tidlig førromersk jernalder. Botanisk analyse blev af økonomiske grunde ikke prioriteret på denne udgravning.

prøve nr	struktur	type	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
28	åker										
29	åker	c14	Beta-209287	2420	50	-420	2370	-750	-400	-770	-390

Tabel 44. Videnskabelige prøver og dateringer fra dyrkningslag.

FOTOLISTE

Foto	Struktur	Type	Mod	Bemærk	Filmtype
01-01		o		Evebø i sne før udgravning	digi
01-02		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-03		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-04		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-05		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-06		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-07		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-08		o		Evebø i sne før udgravning	dias
01-09		o		Evebø i sne før udgravning	dias
02-01		f	nv	Evebø ardspar syd i felt	digi
02-20	208	f	ø	Evebø	digi
02-21	208	f	n	Evebø	digi
03-08				Evebø ardspar syd i felt	dias
03-09	208	f	ø	Evebø	dias
03-10	208	f	ø	Evebø	dias
03-29		f	ø	Evebø ardspar i felt I nær hest	dias
03-30	407	f	ø	Evebø	dias
03-31	406	f	nø	Evebø	dias
03-32	407	f	nø	Evebø	dias
03-33	407	f	n	Evebø	dias
03-34	406	f	n	Evebø	dias
04-27	68	f	n	Evebø	digi
04-28	140	f	n	Evebø	digi
04-29	141	f	n	Evebø	digi
04-30	140	p	n	Evebø	digi
04-31	141	p	n	Evebø	digi
04-32	68	p	n	Evebø	digi
04-33	142	f	n	Evebø	digi
04-34	142	p	n	Evebø	digi
04-35	70	f	n	Evebø	digi
04-36	136	f	n	Evebø	digi
05-01	136	p	nv	Evebø	digi
05-02	129	f	n	Evebø	digi
05-03	70	p	n	Evebø	digi
05-04	129	p	n	Evebø	digi
05-05	69	f	n	Evebø	digi
05-06	148	f	n	Evebø	digi
05-07	144	f	n	Evebø	digi
05-08	135	f	n	Evebø	digi
05-09	130	f	n	Evebø	digi
05-10	144	p	n	Evebø	digi
05-11	69	p	n	Evebø	digi
05-12	128	f	n	Evebø	digi
05-13	135	p	n	Evebø	digi
05-14	67	f	n	Evebø	digi
05-15	148	p	n	Evebø	digi
05-16	67	p	n	Evebø	digi
05-17	321	f	n	Evebø	digi
05-21		f	ø	Evebø ardspar nær hest	digi
05-22	130	f	n	Evebø	digi
05-23	137	f	n	Evebø	digi
05-24	150	f	n	Evebø	digi

05-25	145	f	n	Evebø	digi
05-26	151	f	n	Evebø	digi
05-27	146	f	n	Evebø	digi
05-28	147	f	n	Evebø	digi
05-29	97	f	n	Evebø	digi
05-30	230	f	n	Evebø forkert mærket 320?	digi
05-31	155	f	n	Evebø	digi
05-32	156	f	n	Evebø	digi
05-33	407	f	nø	Evebø	digi
05-34	407	f	nø	Evebø	digi
05-35	406	f	n	Evebø	digi
05-36	406	f	n	Evebø	digi
06-01	407	f		Evebø	dias
06-02	406	f		Evebø	dias
06-03	406	f		Evebø	dias
06-04	406	f		Evebø	dias
06-05	406	f		Evebø	dias
06-06	406	f		Evebø	dias
06-07	407	f		Evebø	dias
06-08	407	f		Evebø	dias
06-09	407	f		Evebø	dias
06-10	407	f		Evebø	dias
06-11	407	f		Evebø	dias
06-12	407	f		Evebø	dias
07-01	95	f	n	Evebø	digi
07-02	154	f	n	Evebø den er ikke A154	digi
07-03	97	p	n	Evebø	digi
07-04	153	f	n	Evebø	digi
07-05	320	p	n	Evebø	digi
07-06	137	p	n	Evebø	digi
07-07	149	f	n	Evebø	digi
07-08	155	p	n	Evebø	digi
07-09	143	f	n	Evebø	digi
07-10	156	p	n	Evebø	digi
07-11	139	f	n	Evebø	digi
07-12	151	p	n	Evebø	digi
07-13	153	p	n	Evebø	digi
07-14	138	f	n	Evebø	digi
07-15	146	p	n	Evebø	digi
07-16	133	f	n	Evebø	digi
07-17	143	p	n	Evebø	digi
07-18	134	f	n	Evebø	digi
07-19	513	f	n	Evebø	digi
07-20	406	f	n	Evebø	digi
07-21	406	f	n	Evebø	digi
07-22	406	f	v	Evebø	digi
07-23	407	f	v	Evebø	digi
07-24	407	f	v	Evebø	digi
07-25	407	f	v	Evebø	digi
07-26	407	f	v	Evebø	digi
07-27	149	p	n	Evebø	digi
07-28	138	p	n	Evebø	digi
07-29	147	p	n	Evebø	digi
07-30	139	p	n	Evebø	digi
07-31	130	p	n	Evebø	digi
07-32	99	f	n	Evebø	digi

07-33		f	n	Evebø ikke A409	digi
07-34	75	f	n	Evebø	digi
07-35	65	f	n	Evebø	digi
07-36	133	p	n	Evebø	digi
08-01	75	p	n	Evebø	digi
08-02	65	p	n	Evebø	digi
08-03	62	f	n	Evebø	digi
08-04	30	f	n	Evebø ikke A60	digi
10-07	280	f	n	Evebø	digi
10-08	274	f	n	Evebø	digi
10-09	280	p	n	Evebø	digi
10-10	274	p	n	Evebø	digi
10-11	287	f	n	Evebø	digi
10-12	287	p	n	Evebø	digi
10-13	286	f	n	Evebø	digi
10-14	275	f	n	Evebø	digi
10-15	275	p	n	Evebø	digi
10-16	286	p	n	Evebø	digi
10-17	276	f	n	Evebø	digi
10-18	289	f	n	Evebø	digi
10-19	276	p	n	Evebø	digi
10-20	277	f	n	Evebø	digi
10-21	289	p	n	Evebø	digi
10-22	288	f	n	Evebø	digi
10-23	288	p	n	Evebø	digi
10-24	296	f	n	Evebø	digi
10-25	296	p	n	Evebø	digi
10-26	277	p	n	Evebø	digi
10-27	285	f	n	Evebø	digi
10-28	278	f	n	Evebø	digi
10-29	285	p	n	Evebø	digi
10-30	278	p	n	Evebø	digi
10-31	293	f	n	Evebø	digi
10-32	293	p	n	Evebø	digi
10-33	300	f	n	Evebø	digi
10-34	300	p	n	Evebø	digi
10-35	299	f	n	Evebø	digi
10-36	299	p	n	Evebø	digi
11-01	280	f	n	Evebø	dias
11-02	280	p	n	Evebø	dias
11-03	279	f	n	Evebø	dias
11-04	292	f	n	Evebø	dias
11-05	301	f	n	Evebø	dias
11-06	279	p	n	Evebø	dias
11-07	348	f	n	Evebø ?	dias
11-08	405	f	nø	Evebø	dias
11-09	390	p	nø	Evebø	dias
11-10		o	ø	Evebø oprenset flade i syd	dias
11-11		o	ø	Evebø oprenset flade i syd	dias
11-17	425	f		Evebø	dias
11-18	425	f		Evebø	dias
11-21	382	p	n	Evebø	dias
11-29	50	f	n	Evebø	dias
11-30	361			Evebø	dias
11-31	28			Evebø	dias
11-32	28			Evebø	dias

11-33	50	p	ø	Evebø	dias
11-34	47	f	n	Evebø samt A48	dias
11-35	360			Evebø	dias
12-01	298	f	n	Evebø	digi
12-02	297	f	n	Evebø	digi
12-03	297	p	n	Evebø	digi
12-04	295	f	n	Evebø	digi
12-05	295	p	n	Evebø	digi
12-06	281	f	n	Evebø	digi
12-07	281	p	n	Evebø	digi
12-08	281	p	n	Evebø	digi
12-09	272	f	n	Evebø	digi
12-10	272	p	n	Evebø	digi
12-11	71	f	n	Evebø	digi
12-12	71	p	n	Evebø	digi
12-13	73	f	n	Evebø	digi
12-14	62	p	n	Evebø	digi
12-15	73	p	n	Evebø	digi
12-16	344	f	n	Evebø	digi
12-17	78	f	n	Evebø	digi
12-18	344	p	n	Evebø	digi
12-19	78	p	n	Evebø	digi
12-20	74	f	n	Evebø	digi
12-21	154	f	n	Ikke A154 Evebø ?	digi
12-22	74	p	n	Evebø	digi
12-23	77	f	n	Evebø	digi
12-24	154	p	n	Evebø ?	digi
12-25	152	f	n	Evebø	digi
12-26	77	p	n	Evebø	digi
12-27	152	p	n	Evebø	digi
12-28	157	f	n	Evebø	digi
12-29	157	p	n	Evebø	digi
12-30	321	p	n	evebø samt A128	digi
12-31	63	f	n	Evebø	digi
12-32	327	f	n	Evebø	digi
12-33	128	p	n	Evebø samt A321	digi
12-34	63	p	n	Evebø	digi
12-35	340	f	n	Evebø	digi
12-36	327	p	n	Evebø	digi
13-01	326	f	n	Evebø	digi
13-02	340	p	n	Evebø	digi
13-03	326	p	n	Evebø	digi
13-04	334	f	n	Evebø	digi
13-05	55	f	n	Evebø	digi
13-06	60	f	n	Evebø	digi
13-07	59	f	n	Evebø formodentlig A59 se fotobog	digi
13-08	334	p	n	Evebø	digi
13-09	333	f	n	Evebø	digi
13-10	55	p	n	Evebø	digi
13-11	333	p	n	Evebø	digi
13-12	424	f	n	Evebø ny omkring A333 og A334	digi
13-13	329	f	n	Evebø	digi
13-14	373	f	n	Evebø	digi
13-15	359	f	n	Evebø	digi
13-16	359	p	n	Evebø	digi
13-17	373	p	n	Evebø	digi

13-18	372	f	n	Evebø	digi
13-19	389	f	n	Evebø	digi
13-20	372	p	n	Evebø	digi
13-21	389	p	n	Evebø	digi
13-22	396	f	n	Evebø ikke 296	digi
13-23	371	f	n	Evebø	digi
13-24	371	p	n	Evebø	digi
13-25	396	p	n	Evebø	digi
13-26	387	f	n	Evebø	digi
13-27	370	f	n	Evebø	digi
13-28	370	p	n	Evebø	digi
13-29	405	f	n	Evebø	digi
13-30	387	p	n	Evebø	digi
13-31	358	f	n	Evebø	digi
13-32	386	f	n	Evebø	digi
13-33	358	p	n	Evebø	digi
13-34	346	f	n	Evebø	digi
13-35		p	s	Evebø ny ved A340 se fotobog	digi
13-36	386	p	n	Evebø	digi
14-01	348	f	n	Evebø	digi
14-02	348	p	n	Evebø	digi
14-03	350	f	n	Evebø	digi
14-04	350	p	n	Evebø	digi
14-05	364	f	n	Evebø	digi
14-06	364	p	n	Evebø	digi
14-07	390	p	n	Evebø	digi
14-08	380	f	n	Evebø	digi
14-09	388	f	n	Evebø	digi
14-10	380	p	n	Evebø	digi
14-11	388	p	n	Evebø	digi
14-12	379	f	n	Evebø	digi
14-13	402	f	n	Evebø	digi
14-14	379	p	n	Evebø	digi
14-15	378	f	n	Evebø	digi
14-16	402	p	n	Evebø	digi
14-17	378	p	n	Evebø	digi
14-18	394	f	n	Evebø	digi
14-19	394	p	n	Evebø	digi
14-20	392	f	n	Evebø	digi
14-21	391	f	n	Evebø	digi
14-22	391	p	n	Evebø samt A392	digi
14-23	369	f	n	Evebø	digi
14-24	369	p	n	Evebø	digi
14-25	385	f	n	Evebø	digi
14-26	385	p	n	Evebø	digi
14-27	406	o	nø	Evebø	digi
14-28	425	f	n	Evebø rende ved hus IV	digi
14-29	368	f	n	Evebø	digi
14-30	368	p	n	Evebø	digi
14-31	353	f	n	Evebø	digi
14-32	353	p	n	Evebø	digi
14-33	407	p	nø	Evebø	digi
14-34	406	p	nø	Evebø	digi
14-35	382	f	n	Evebø	digi
14-36	382	p	n	Evebø	digi
15-01	406	p	nø	Evebø	digi

15-02	406	p	ø	Evebø	digi
15-03	398	f	n	Evebø	digi
15-04	398	p	n	Evebø	digi
15-05	401	f	n	Evebø	digi
15-06	401	p	n	Evebø	digi
15-07	39	f	n	Evebø samt A511	digi
15-08	39	p	n	Evebø samt A511	digi
15-09	29	f	n	Evebø	digi
15-10	29	p	n	Evebø	digi
15-11	40	f	n	Evebø	digi
15-12		o	n	Evebø oversigt norddel af hus IV	digi
15-13		o	ø	Evebø oversigt norddel af hus IV	digi
15-14		o	s	Evebø oversigt norddel af hus IV	digi
15-15	40	p	n	Evebø	digi
15-16	319	f	n	Evebø	digi
15-17	406	p	n	Evebø	digi
15-18	319	p	n	Evebø	digi
15-19	27	f	n	Evebø	digi
15-20	27	p	n	Evebø	digi
15-21	25	f	n	Evebø samt A26	digi
15-22	16	f	n	Evebø samt A17	digi
15-23	23	f	n	Evebø	digi
15-24	406	p	ø	Evebø	digi
15-25	23	p	ø	Evebø	digi
15-26	22	f	ø	Evebø	digi
15-27	22	p	ø	Evebø	digi
15-28	19	f	ø	Evebø	digi
15-29	21	f	ø	Evebø	digi
15-30	21	p	ø	Evebø	digi
15-31	20	f	ø	Evebø	digi
15-32	31	f	ø	Evebø	digi
15-33	20	p	ø	Evebø	digi
15-34	426	f	n	Evebø	digi
15-35	361	f	n	Evebø	digi
15-36	376	f	n	Evebø	digi
16-01	375	f	n	Evebø	digi
16-02	374	f	n	Evebø	digi
16-03	360	f	n	Evebø	digi
16-04	363	f	n	Evebø	digi
16-05	31	p	n	Evebø	digi
16-06	43	f	n	Evebø	digi
16-07	46	f	n	Evebø	digi
16-08	407	p	ø	Evebø	digi
16-09	361	p	s	Evebø	digi
16-10	46	p	n	Evebø	digi
16-11	43	p	n	Evebø	digi
16-12	104	f	n	Evebø	digi
16-13	50	f	n	Evebø	digi
16-14	361	p	s	Evebø	digi
16-15	426	p	s	Evebø	digi
16-16	104	p	s	Evebø	digi
16-17	103	f	s	Evebø	digi
16-18	103	p	s	Evebø	digi
16-19	28	f	s	Evebø	digi
16-20	102	f	s	Evebø	digi
16-21	50	p	ø	Evebø	digi

16-22	102	p	n	Evebø	digi
16-23	101	f	n	Evebø	digi
16-24	101	p	n	Evebø	digi
16-25	47	f	n	Evebø samt A48	digi
16-26	41	f	n	Evebø	digi
16-27	360	p	n	Evebø	digi
16-28	375	p	n	Evebø	digi
16-29	376	p	n	Evebø	digi
16-30	42	f	n	Evebø	digi
16-31	448	f	n	Evebø	digi
16-32	41	p	n	Evebø	digi
16-33	49	f	n	Evebø	digi
16-34	47	p	n	Evebø samt A48	digi
16-35	48	p	n	Evebø samt A47	digi
16-36	425	f	ø	Evebø	digi
17-01	42	p	n	Evebø	digi
17-02	49	p	n	Evebø	digi
17-03	425	f	ø	Evebø	digi
17-04	425	p	ø	Evebø	digi
17-05	448	p	ø	Evebø	digi
17-06	113	f	ø	Evebø	digi
17-07	430	f	ø	Evebø	digi
17-08	367	f	ø	Evebø	digi
17-09	427	f	ø	Evebø	digi
17-10	366	f	ø	Evebø	digi
17-11	430	p	ø	Evebø	digi
17-12	428	f	ø	Evebø	digi
17-13	429	f	ø	Evebø	digi
17-14	366	p	ø	Evebø	digi
17-15	427	p	ø	Evebø	digi
17-16	428	p	ø	Evebø	digi
17-17	435	f	ø	Evebø	digi
17-18	429	p	ø	Evebø	digi
17-19	436	f	ø	Evebø	digi
17-20	440	f	ø	Evebø	digi
17-21	365	f	ø	Evebø	digi
17-22	365	p	ø	Evebø	digi
17-23	440	p	ø	Evebø	digi
17-24		o	ø	Evebø indgang vest i hus IV	digi
17-25	436	p	ø	Evebø	digi
17-26	435	p	ø	Evebø	digi
17-27	443	f	ø	Evebø	digi
17-28	444	f	ø	Evebø	digi
17-29	357	f	ø	Evebø	digi
17-30	445	f	ø	Evebø	digi
17-31	443	p	s	Evebø	digi
17-32	444	p	s	Evebø	digi
17-33	431	f	n	Evebø	digi
17-34	432	f	n	Evebø	digi
17-35	433	f	n	Evebø	digi
17-36	434	f	n	Evebø	digi
18-01	375			Evebø	dias
18-02	28	f		Evebø detalje	dias
18-03	47	p		Evebø dørstolper A47-48	dias
18-04	425	f	ø	Evebø	dias
18-05	12			Evebø	dias

18-06	357	o	n	Evebø indgang i hus IV flere	dias
18-07	357	o	n	Evebø indgang i hus IV flere	dias
18-08	357	o	n	Evebø indgang i hus IV flere	dias
18-09	437	f		Evebø	dias
18-10	384			Evebø	dias
18-11	460	f		Evebø	dias
18-12	460	p		Evebø	dias
19-01	438	f	n	Evebø	digi
19-02	431	p	n	Evebø	digi
19-03	432	p	n	Evebø	digi
19-04	433	p	n	Evebø	digi
19-05	400	p	s	Evebø	digi
19-06	441	f	n	Evebø	digi
19-07	357	p	n	Evebø	digi
19-08	445	p	n	Evebø	digi
19-09	434	p	n	Evebø	digi
19-10	438	p	n	Evebø	digi
19-11	441	p	n	Evebø	digi
19-12	437	f	n	Evebø	digi
19-13	442	f	n	Evebø	digi
19-14	384	f	n	Evebø evt forert nummer på foto	digi
19-15	460	f	n	Evebø	digi
19-16	446	f	n	Evebø	digi
19-17	446	p	2	Evebø	digi
19-18	442	p	n	Evebø	digi
19-19	461	p	n	Evebø	digi
19-20	462	p	n	Evebø	digi
19-21	349	f	n	Evebø	digi
19-22	460	p	n	Evebø	digi
21-01		f	n	Evebø hus I	dias
21-05	50	p	ø	Evebø hvor er foto	dias
21-06	405	p		Evebø	dias
21-07		f	n	Evebø hus IV	dias
23-11	407			Evebø	dias
23-12	407			Evebø	dias
23-13	407			Evebø	dias
23-14	407			Evebø	dias
23-15	407			Evebø	dias
23-16	407			Evebø	dias
24-14	407	f	ø	Evebø	digi
24-15	407	f	ø	Evebø	digi
26-33	407	p	nø	Evebø	digi
26-34	406	p	n	Evebø	digi
27-01	407	p	nø	Evebø	dias
27-02	406	p	n	Evebø	dias
30-15	114	p	n	Evebø	digi
30-16	115	p	n	Evebø	digi
30-17	312	p	n	Evebø	digi
30-18	107	p	n	Evebø	digi
30-19	313	p	n	Evebø	digi
30-20	318	p	n	Evebø	digi
30-21	314	p	n	Evebø	digi
30-22	317	p	n	Evebø	digi
30-23	309	p	n	Evebø	digi
30-24	316	p	n	Evebø	digi
30-25	120	p	n	Evebø	digi

30-26	315	p	n	Evebø	digi
30-27	121	p	n	Evebø	digi
30-28	122	p	n	Evebø	digi
30-29	113	p	ø	Evebø	digi
30-30	123	p	nv	Evebø	digi
30-31	124	p	n	Evebø	digi
30-32	125	p	n	Evebø	digi
30-33	111	p	n	Evebø	digi
30-34	126	p	n	Evebø	digi
30-35	110	p	v	Evebø	digi
30-36	1	p	n	Evebø	digi
31-01	108	p	n	Evebø	digi
31-02	8	p	n	Evebø	digi
31-03	109	p	ø	Evebø	digi
31-04	6	p	n	Evebø	digi
31-05	127	p	n	Evebø	digi
31-06	15	p	n	Evebø	digi
31-07	13	p	sv	Evebø	digi
31-08	14	p	sv	Evebø	digi
31-09	32	p	n	Evebø	digi
31-10	30	p	n	Evebø	digi
31-11	310	p	n	Evebø	digi
31-12	486	p	ø	Evebø	digi
31-13	11	f	n	Evebø	digi
31-14	82	p	n	Evebø	digi
31-15	11	p	s	Evebø	digi
31-16	311	p	n	Evebø	digi
31-17	12	p	s	Evebø	digi
31-18	80	p	n	Evebø	digi
31-19	28	p	ø	Evebø	digi
31-20	112	p	ø	Evebø	digi
31-34	45	p	nv	Evebø	digi
31-35	393	f	nv	Evebø	digi
31-36	393	p	nv	Evebø	digi
32-01	11	p	s	Evebø	dias
32-02	12	p	s	Evebø	dias
32-03	28	p	ø	Evebø	dias
32-05		o		Evebø hus IV	dias
32-06		o	nv	Evebø hus I	dias
32-07		o		Evebø hus IV	dias
32-08		o		Evebø hus IV	dias
32-09		o		Evebø hus IV	dias
32-10	45	p		Evebø samt A46, A47, A48	dias
32-11	47	p		Evebø samt A45, A46, A48	dias
32-12		o		Evebø hus I	dias
32-13		o		Evebø hus I	dias
32-14		o		Evebø hus I	dias
32-15		o		Evebø hus I	dias
32-16		o		Evebø hus I	dias
32-17	509			Evebø samt A510	dias
32-18	509			Evebø samt A510	dias
32-19				Evebø pollenudtag sydligt i felt	dias
32-20	407	p	v	Evebø	dias
32-21	407	p	sø	Evebø	dias
33-01		o	n	Evebø hus IV	digi
33-02		o	n	Evebø hus IV	digi

33-03		o	n	Evebø hus IV	digi
33-04	60	f	n	Evebø	digi
33-05	60	p	n	Evebø	digi
33-06	59	f	n	Evebø	digi
33-07	337	f	n	Evebø	digi
33-08	337	p	n	Evebø	digi
33-09	331	f	n	Evebø	digi
33-10	331	p	n	Evebø	digi
33-11	330	f	n	Evebø	digi
33-12	330	p	n	Evebø	digi
33-13	329	f	n	Evebø	digi
33-14	329	p	n	Evebø	digi
33-15	328	f	n	Evebø	digi
33-16	328	f	n	Evebø	digi
33-17	51	f	n	Evebø	digi
33-18	94	f	n	Evebø	digi
33-19	94	p	n	Evebø	digi
33-20	51	p	n	Evebø	digi
33-21	100	f	n	Evebø	digi
33-22	100	p	n	Evebø	digi
33-24	98	f	n	Evebø	digi
33-25	98	p	n	Evebø	digi
33-27	45	p	n	Evebø samt A46, A47, A48	digi
33-29	339	p	s	Evebø	digi
33-30	469	p	n	Evebø	digi
33-31	470	p	n	Evebø	digi
33-32	341	p	n	Evebø	digi
33-33	343	p	n	Evebø	digi
33-34	424	p	s	Evebø	digi
33-35	431	p	n	Evebø ikke A431	digi
33-36		f	n	Evebø hus I	digi
34-01		f	n	Evebø hus I	digi
34-02		f	n	Evebø hus I	digi
34-03		f	n	Evebø hus I	digi
34-04	134	p	nø	Evebø vestprofil	digi
34-05	134	p	nø	Evebø østprofil	digi
34-06	99	p	n	Evebø	digi
34-07	53	p	n	Evebø	digi
34-08	56	p	n	Evebø	digi
34-09	58	p	n	Evebø	digi
34-10	57	p	sv	Evebø	digi
34-11	76	p	nø	Evebø	digi
34-12	509	f	n	Evebø samt A510	digi
34-13	509	p	ø	Evebø samt A510	digi
34-14		p	v	Evebø sted for pollenudtag i syd	digi
34-15	487	p	v	Evebø	digi
34-16	307	p	sø	Evebø	digi
34-17	407	p	sø	Evebø	digi
34-18	407	p	s	Evebø	digi
34-19	407	p	nv	Evebø	digi
34-20	407	p	n	Evebø	digi
34-21	407	p	s	Evebø	digi
34-22	407	p	s	Evebø	digi
34-23	208	p	ø	Evebø	digi
34-24	193	p		Evebø	digi

FUNDLISTE

- B 16372/1 Et lille stykke lerklining fra tagstolpe A67. Vægt 0,39 gram.
B 16372/2 Et fragment brændt ler fra A272. Vægt 7,38 gram.
B 16372/3 jernslagge fundet i stolpe A293. Vægt 11,73 gram.
B 16372/4 To fragmenter af en sandstens slibeplade. Største mål er 15 cm.
B 16372/ To fragmenter af en sandstens slibeplade. Største mål er 15 cm.

TEGNINGSLISTE

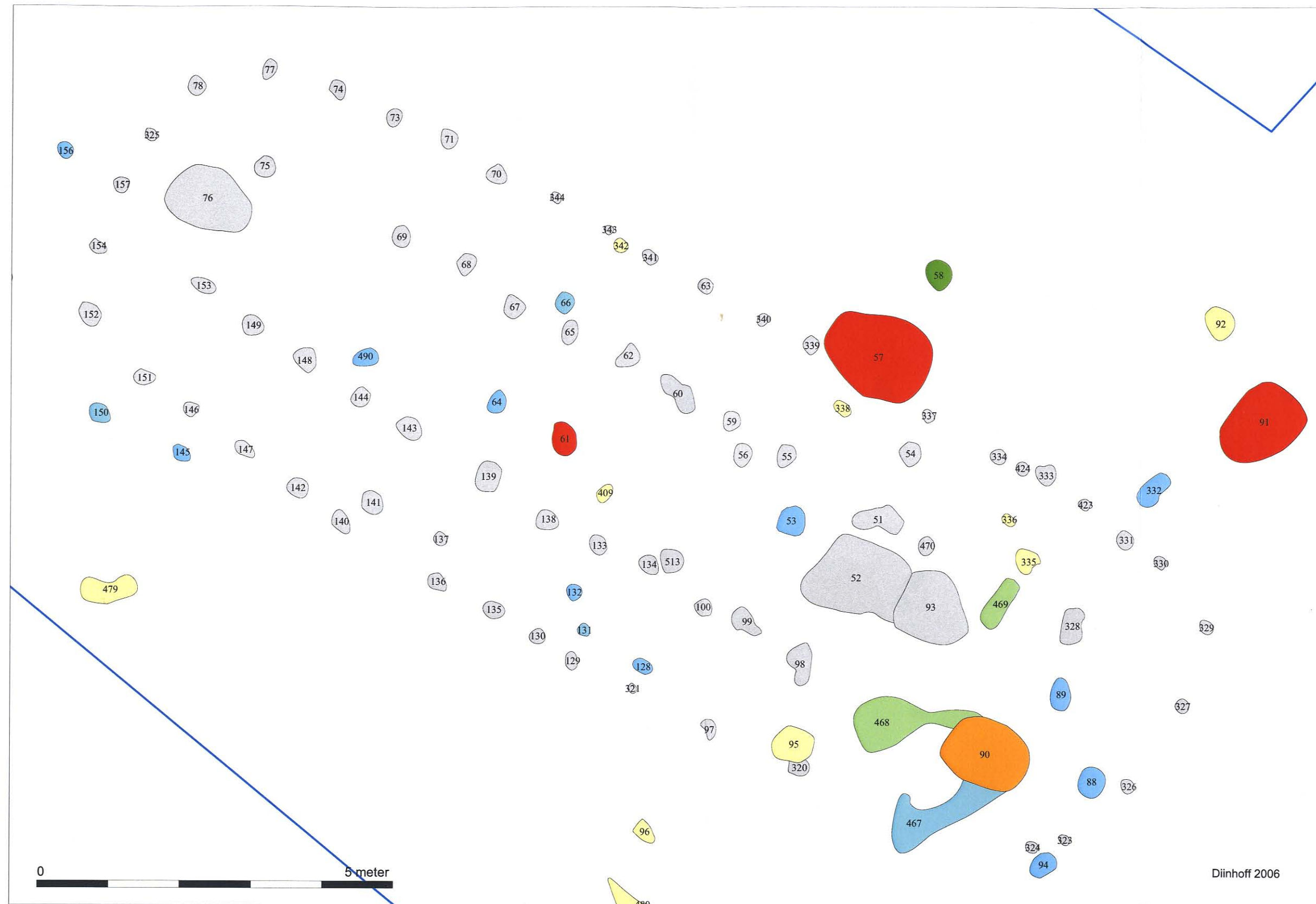
- Plantegning nr. 01
Plantegning nr. 02
Plantegning nr. 03
Plantegning nr. 04
Plantegning nr. 05
Plantegning nr. 06
Plantegning nr. 07
Plantegning nr. 08
Plantegning nr. 09
Plantegning nr. 10
Plantegning nr. 11
Plantegning nr. 12
Plantegning nr. 13
Plantegning nr. 14
Plan- og profiltegning nr. 15
Plan- og profiltegning nr. 16
Plan- og profiltegning nr. 17
Plan- og profiltegning nr. 18
Plan- og profiltegning nr. 19
Plan- og profiltegning nr. 20
Plan- og profiltegning nr. 21
Plan- og profiltegning nr. 22
Profiltegning nr. 23
Plan- og profiltegning nr. 24
Plan- og profiltegning nr. 25
Plan- og profiltegning nr. 26
Plan- og profiltegning nr. 27
Plan- og profiltegning nr. 28
Plan- og profiltegning nr. 29
Plan- og profiltegning nr. 30
Plan- og profiltegning nr. 31
Plan- og profiltegning nr. 32
Plan- og profiltegning nr. 33
Plan- og profiltegning nr. 34
Plan- og profiltegning nr. 35
Plan- og profiltegning nr. 36

Plan- og profiltegning nr. 37
 Plan- og profiltegning nr. 38
 Plan- og profiltegning nr. 39
 Plan- og profiltegning nr. 40
 Plan- og profiltegning nr. 41
 Plan- og profiltegning nr. 42
 Plan- og profiltegning nr. 43
 Plan- og profiltegning nr. 44
 Plan- og profiltegning nr. 45
 Plan- og profiltegning nr. 46
 Plan- og profiltegning nr. 47
 Plan- og profiltegning nr. 48
 Plan- og profiltegning nr. 49
 Plan- og profiltegning nr. 50

VIDENSKABELIGE PRØVER

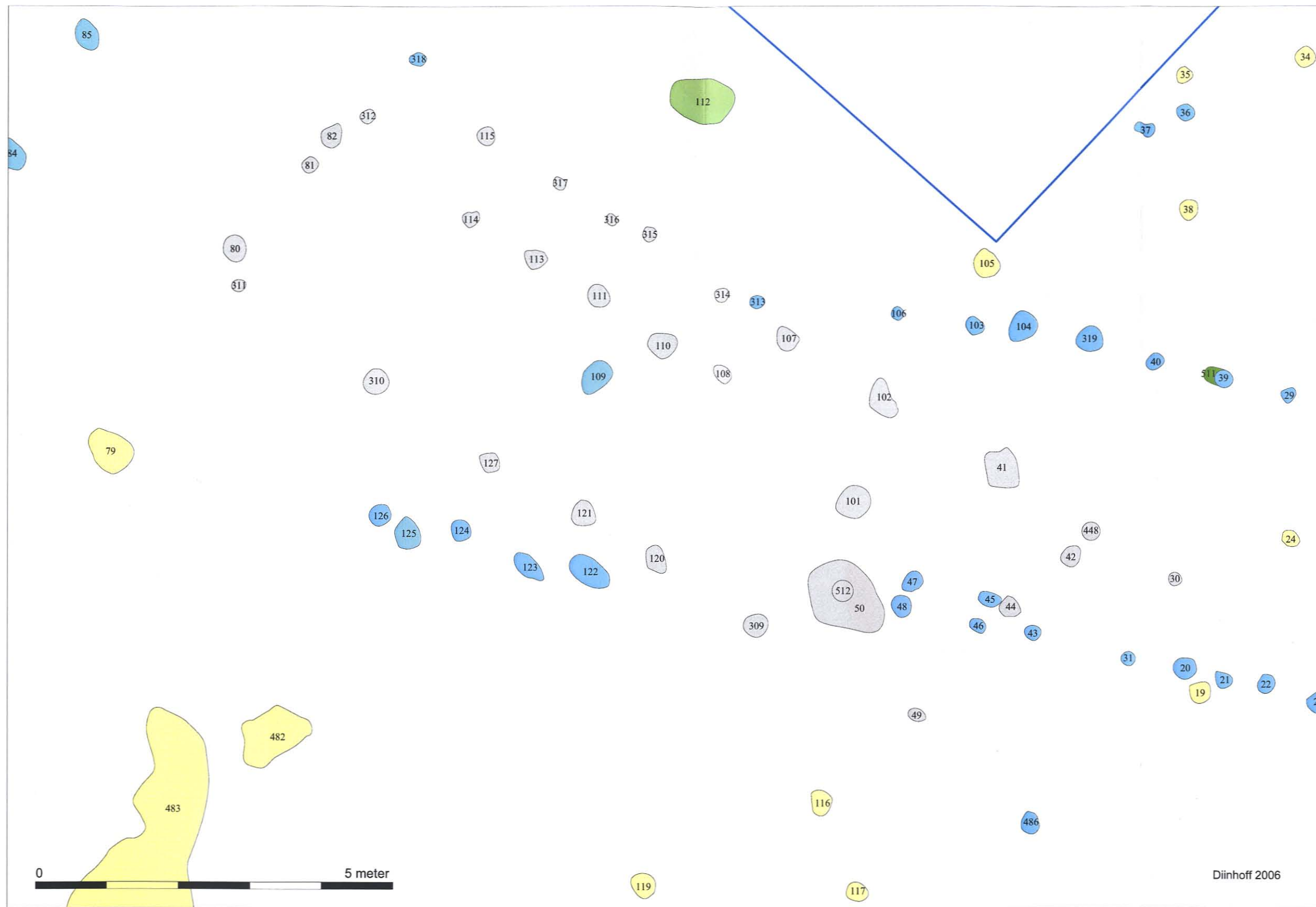
Lokalitet	prøve nr	struktur	nr	BP	+/-	cal AD/BC	cal BP	1 Sig max	1 Sig min	2 Sig max	2 Sig min
Evebø	01	22									
Evebø	02	23	Beta-186048	2350	60	-400	2350	-420	-380	-750	-240
Evebø	03	34									
Evebø	04	115									
Evebø	05	137									
Evebø	06	139									
Evebø	07	148	Beta-186049	2400	60	-410	2360	-740	-400	-770	-380
Evebø	08	150									
Evebø	09	177									
Evebø	10	178									
Evebø	11	191	Beta-207310	2310	60	-390	2340	-400	-370	-500	-210
Evebø	12	248									
Evebø	13	249									
Evebø	14	249									
Evebø	15	254									
Evebø	16	255									
Evebø	17	255									
Evebø	18	276									
Evebø	19	285									
Evebø	20	286									
Evebø	21	293	Beta-186050	2230	60	-280	2230	-380	-200	-400	-160
Evebø	22	310	Beta-207311	2290	60	-380	2330	-400	-240	-420	-200
Evebø	23	315									
Evebø	24	319									
Evebø	25	357	Beta-186051	2160	60	-190	2140	-360	-110	-380	-40
Evebø	26	360									

Evebø	27	375									
Evebø	28	åker									
Evebø	29	åker	Beta- 209287	2420	50	-420	2370	-750	-400	-770	-390
Evebø	30	407									
Evebø	31	407	Beta- 186052	2390	60	-410	2360	-520	-390	-770	-380
Evebø	32	509									
Evebø	33	509									
Evebø	34	509	Beta- 207312	2310	60	-390	2340	-400	-370	-500	-210
Evebø	35	509									
Evebø	36	406									
Evebø	37	452									
Evebø	38	452									

Diinhoff 2006

Langhus I	Ildsted og ovn	Grube	Feltafgrænsning
Stolpehul	Kogegrube	Grubelignende	Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune
Stolpelignende	Røys	Fyldskifte	Langhus I

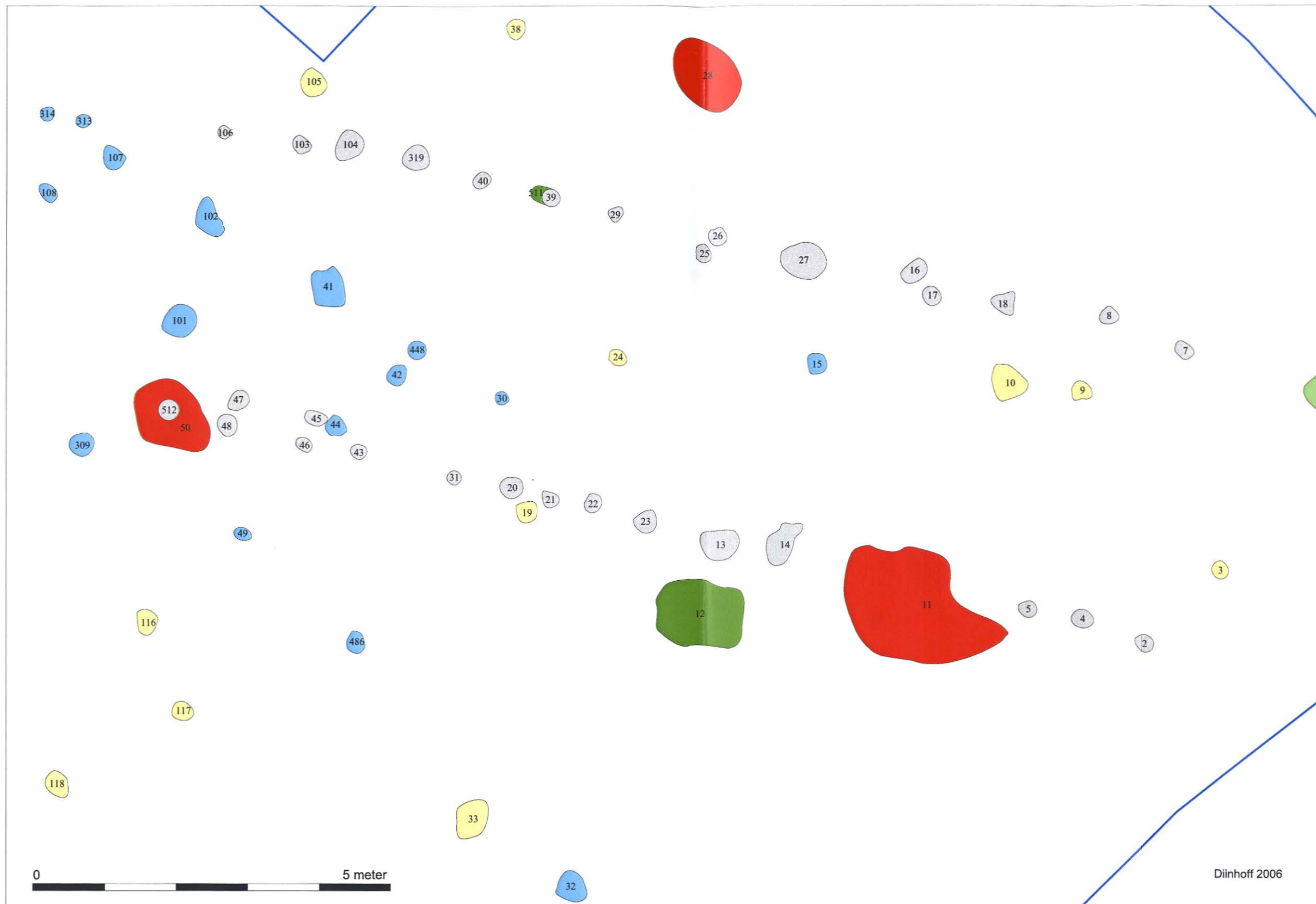

Diinhoff 2006

Feltafgrænsning

Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune

Langhus II

Diinhoff 2006

Langhus I

Stolpehul

Stolpelignende

Ildsted og ovn

Kogegrube

Røys

Grube

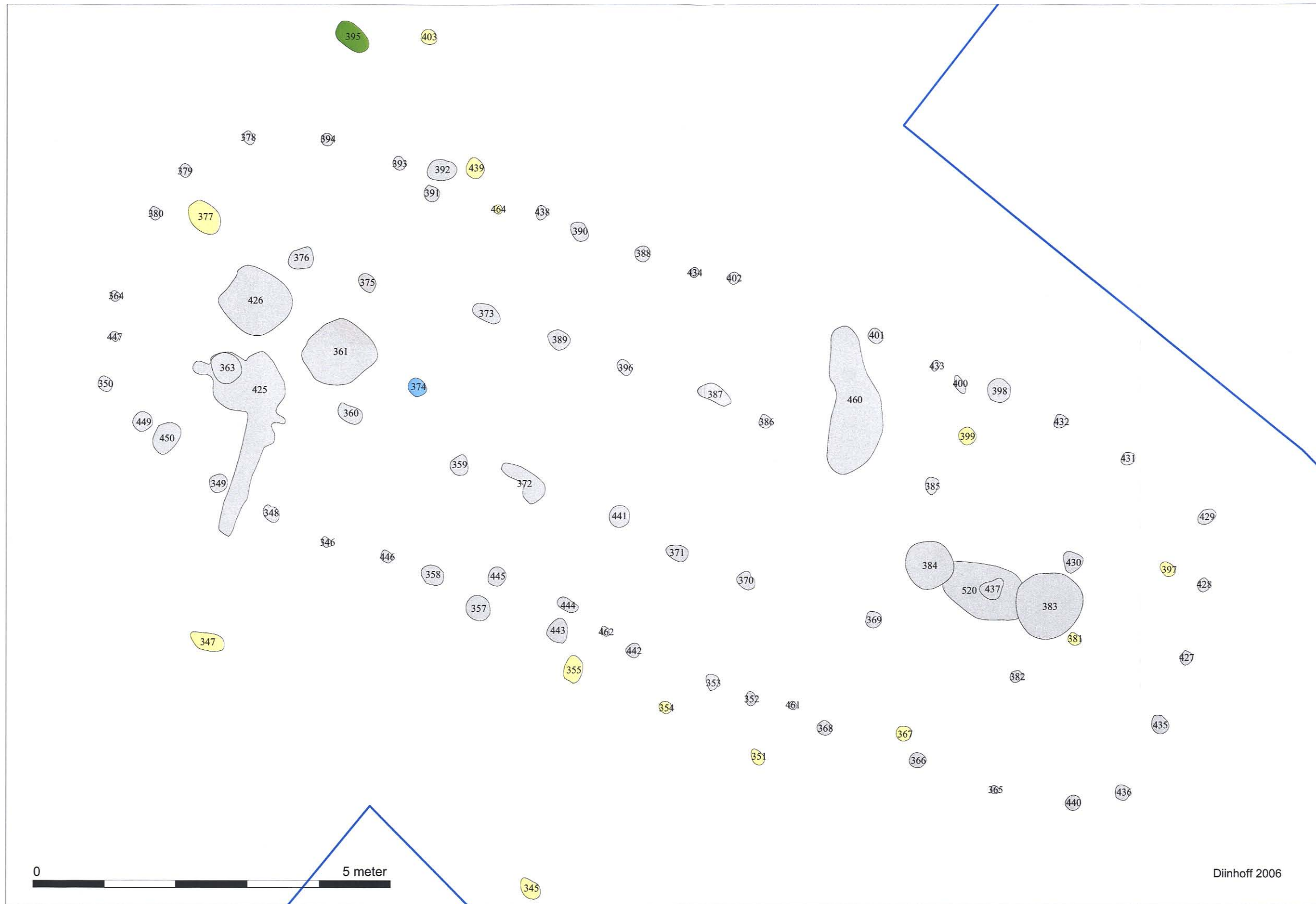
Grubelignende

Fyldskifte

Feltafgrænsning

Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune

Langhus III

Langhus I

Stolpehul

Stolpelignende

Ildsted og ovn

Kogegrube

Røys

Grube

Grubelignende

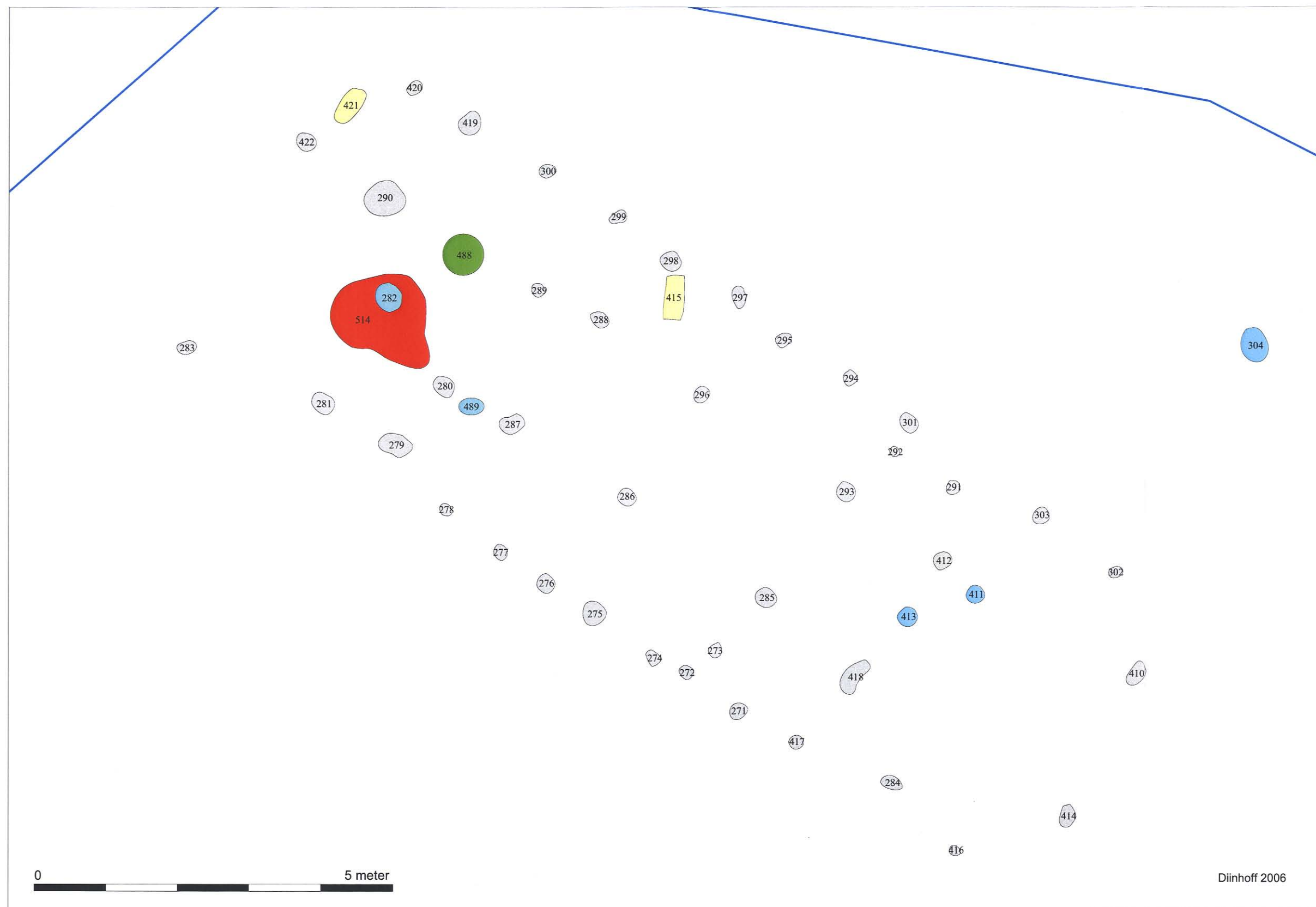
Fyldskifte

Feltafgrænsning

Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune

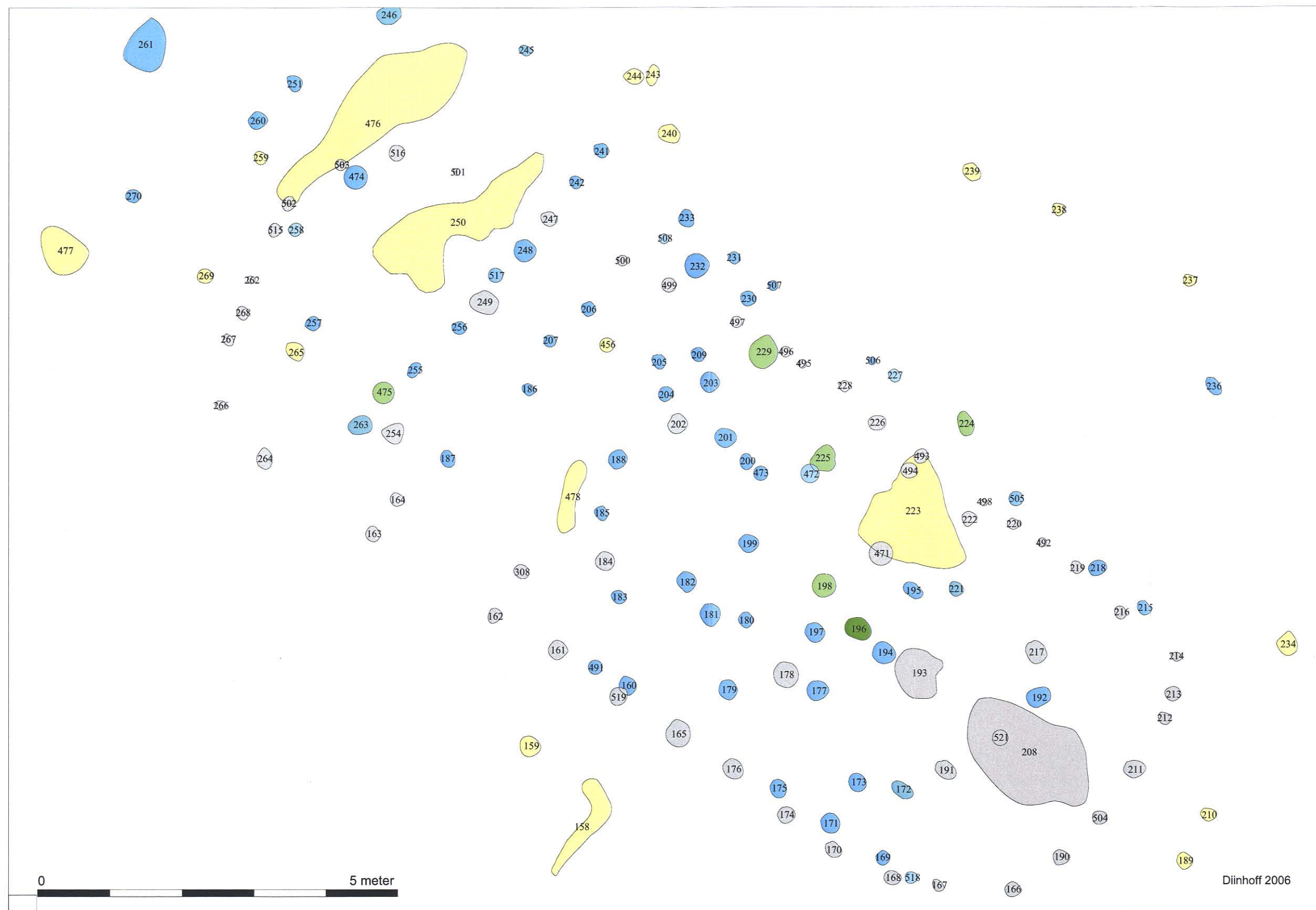
Langhus IV

Diinhoff 2006

Langhus I	Ildsted og ovn	Grube	Feltafgrænsning
Stolpehul	Kogegrube	Grubelignende	Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune
Stolpelignende	Røys	Fyldskifte	Langhus V

Diinhoff 2006

Langhus I

Stolpehul

Stolpelignende

Ildsted og ovn

Kogegrube

Røys

Grube

Grubelignende

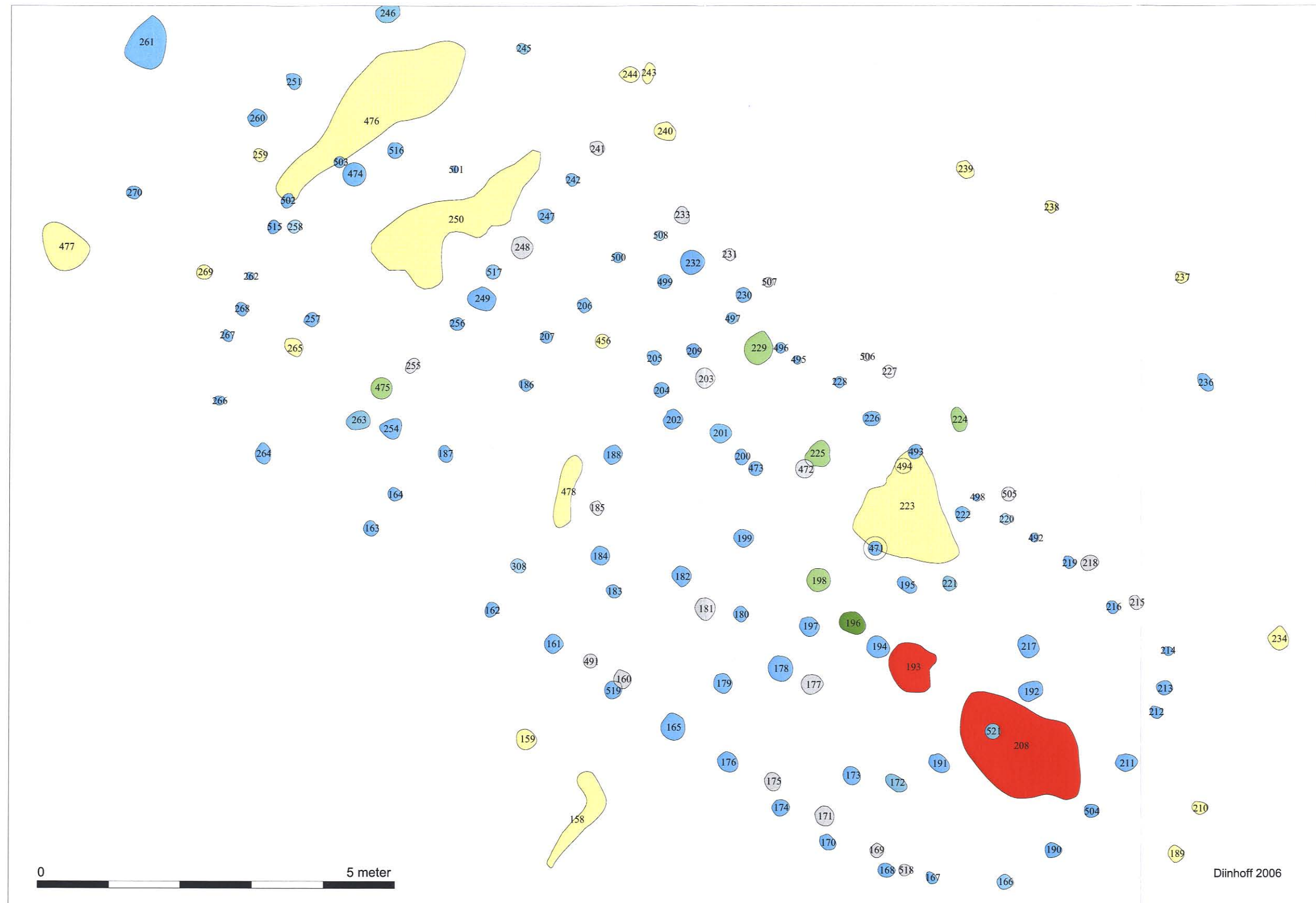
Fyldskifte

Feltafgrænsning

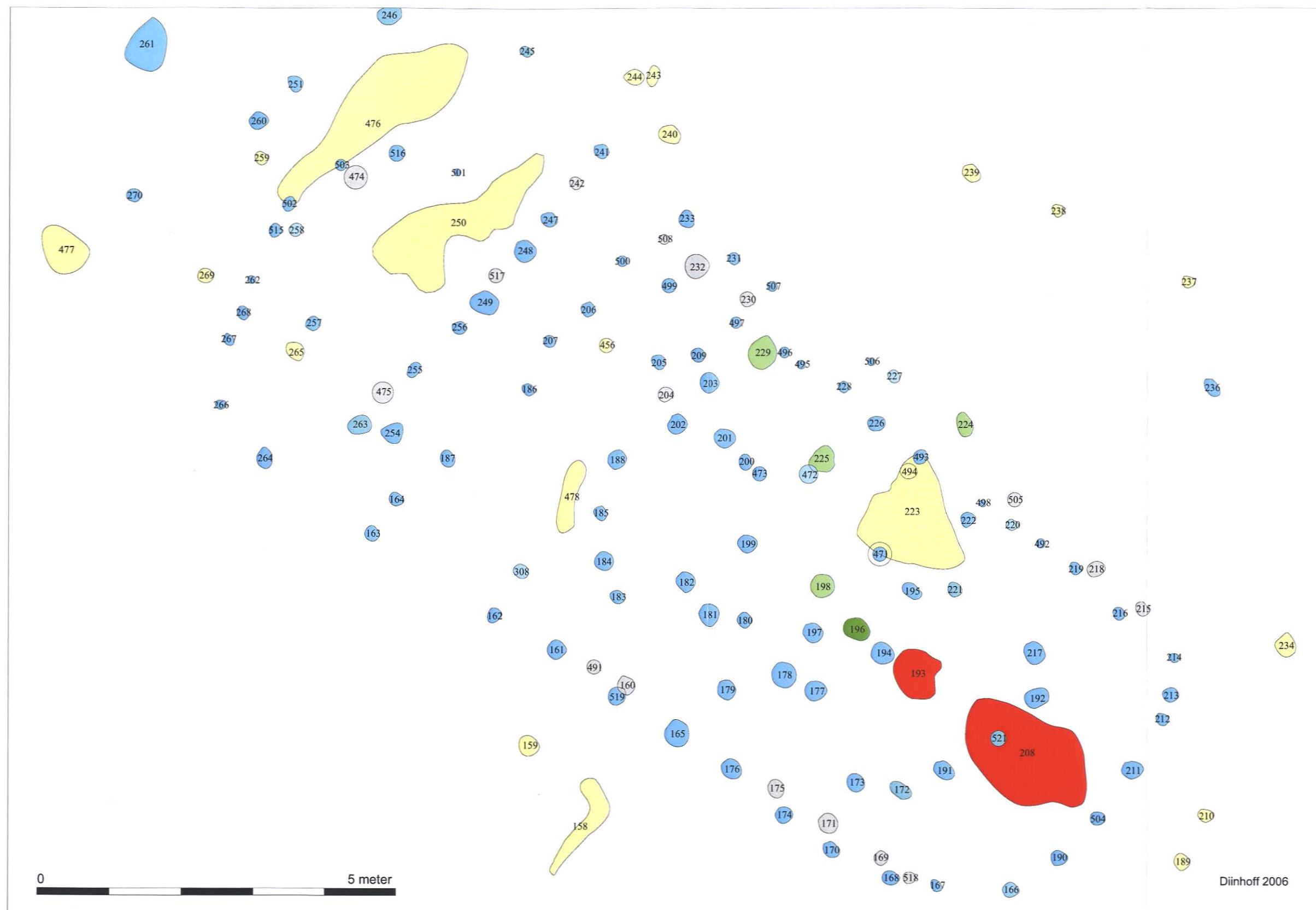
Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune

Langhus VI

Diinhoff 2006

	Langhus I		Ildsted og ovn		Grube		Feltafgrænsning
	Stolpehul		Kogegrube		Grubelignende		
	Stolpelignende		Røys		Fyldskifte		
- Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune
- Langhus VII

Langhus I	Ildsted og ovn	Grube	Feltafgrænsning
Stolpehul	Kokegrube	Grubelignende	Evebø, gnr. 76, Gloppen kommune
Stolpelignende	Røys	Fyldskifte	Langhus VIII

Diinhoff 2006